

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
Кафедра обліку і аудиту**

«До захисту в ЕК»
Директор інституту (декан факультету)
_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 2024 р.

«До захисту допущено»
В.о. завідувача кафедри
_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)
освітньо-професійної програми Облік і аудит
на тему: «Нематеріальні активи: облік, аналіз і аудит»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи

_____ Купрій Валерія Віталіївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник _____ Соломчук Людмила Миколаївна _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____ Розумей Світлана _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І
УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Завідувача кафедри обліку і аудиту

Ольга Михайленко

«20» грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Купрій Валерія Віталіївна

1. **Тема роботи: «Нематеріальні активи: облік, аналіз і аудит»**

Керівник проекту к.е.н., доц., Соломчук Людмила Миколаївна

Затверджена наказом по університету від «19» грудня 2023 року №1004-КС

2. **Строк подання студентом проекту: 01 червня 2024 року**

3. **Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, НП(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку ТДВ «Яготинський маслозавод», фінансова і статистична звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки**

4. **Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити): економічна суть нематеріальних активів, роль нематеріальних активів у фінансовому забезпеченні підприємства, особливості обліку нематеріальних активів, особливості оцінки та амортизації нематеріальних активів, бухгалтерське та податкове законодавство з обліку нематеріальних активів, організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки, методологічні та практичні основи економічного аналізу нематеріальних активів, порівняльний аналіз використання нематеріальних активів підприємства з аналогічними компаніями обраної галузі, теоретичні основи та методика проведення аудиту нематеріальних активів, шляхи удосконалення аудиту нематеріальних активів**

5. **Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових гістограм, діаграм, таблиць, тощо): основні завдання з вивчення особливостей обліку, аналізу і аудиту нематеріальних активів, класифікації нематеріальних активів, схема порядку обліку нематеріальних активів, відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності підприємства, кореспонденція рахунків з обліку придбання, реалізації та нарахування амортизації нематеріальних активів, нормативне регулювання обліку нематеріальних активів, таблиця техніко-**

економічних показники виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки, таблиці аналізу стану, структури і динаміки нематеріальних активів, діаграма динаміки нематеріальних активів на підприємстві за останні три роки, рис. методика проведення аудиту нематеріальних активів

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Дата видачі завдання 20 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ	09.10.23-23.10.23	Виконано
2.	Розділ 1. Методологічні основи обліку нематеріальних активів.	24.10.23-21.11.23	Виконано
3.	Розділ 2. Аналіз діяльності та фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» та методологічні основи економічного аналізу нематеріальних активів	22.11.23-27.12.23	Виконано
4	Розділ 3. Особливості проведення аудиту нематеріальних активів	28.12.23-15.01.24	Виконано
7.	Висновки і пропозиції	16.01.24-23.01.24	Виконано
8.	Список використаних джерел	24.01.24-01.02.24	Виконано

Здобувач

_____

(підпис)

Валерія КУПРІЙ

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

_____

(підпис)

Людмила СОЛОМЧУК

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра виконана на тему «Нематеріальні активи: облік аналіз і аудит» та містить: 21 таблиця, 7 рисунків, 47 найменування використаних джерел та 116 сторінки написаного тексту.

Дана кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів та висновків до них, загальних висновків та пропозицій, а також переліку використаних літературних джерел та додатків.

В першому розділі роботи проведено дослідження економічної сутності нематеріальних активів підприємства та їх класифікацію, досліджено роль нематеріальних активів у фінансовому забезпеченні підприємства, проаналізовано особливості методики обліку, оцінки та амортизації нематеріальних активів ТДВ «Яготинського маслозаводу», проведено оцінку бухгалтерського та податкового законодавства щодо обліку нематеріальних активів.

У другому розділі проведено оцінку організаційно-економічної характеристики діяльності ТОВ «Яготинський маслозавод» та здійснено аналіз його виробничо-господарської діяльності, фінансового стану за 2022-2023 роки, розглянуто особливості економічного аналізу нематеріальних активів та проаналізовано використання нематеріальних активів підприємства з аналогічними компаніями обраної галузі.

У третьому розділі висвітлено теоретичні основи та порядок проведення аудиту нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік, запропоновано заходи щодо покращення обліково-аналітичного забезпечення нематеріальних активів досліджуваного підприємства.

Ключові слова: нематеріальні активи, активи підприємства, оцінка активів, облік нематеріальних активів, аналіз ефективності використання нематеріальних активів, аудит нематеріальних активів.

ABSTRACT

The qualifying master's thesis was carried out on the topic «Intangible assets: accounting, analysis and audit» and contains: 5 tables, 5 figures, 47 names of used sources and 91 pages of written text.

This qualifying master's thesis consists of an introduction, three chapters and their conclusions, general conclusions and proposals, as well as a list of used literary sources and appendices.

In the first section of the work, a study of the economic essence of the company's intangible assets is carried out, their classification is reflected, and regulatory and legal sources of information regarding the features of accounting, analysis and auditing of intangible assets are reflected.

In the second section, an analysis of the production and economic activity of «Yagotyn Oil Plant» LLC was carried out, an assessment of the dynamics of the financial results of its activity was carried out. The third subsection of this section examines the methodological foundations of the analysis and accounting of intangible assets.

In the third section, information on the methodology of the audit of intangible assets is highlighted, tasks and main stages are displayed. Summarizing the results of the research of the master's work in the third chapter, we proposed measures to improve the accounting and analytical intangible assets of enterprises.

Keywords: intangible assets, enterprise assets, asset valuation, accounting for intangible assets, analysis of the effectiveness of the use of intangible assets, audit of intangible assets.

ЗМІСТ

Стор

Вступ	
Розділ 1. Методологічні основи обліку нематеріальних активів	
1.1. Поняття та класифікація нематеріальних активів	
1.2. Роль нематеріальних активів у фінансовому забезпеченні підприємства.	
1.3. Особливості методики обліку нематеріальних активів ТДВ «Яготинського маслозаводу»	
1.4. Особливості оцінки та амортизації нематеріальних активів	
1.5. Бухгалтерське та податкове законодавство щодо обліку нематеріальних активів	
Розділ 2. Аналіз діяльності та фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» та методологічні основи економічного аналізу нематеріальних активів	
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» та аналіз його виробничо-господарської діяльності за 2022-2023 роки.	
2.1. Аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки.	
2.3. Особливості економічного аналізу нематеріальних активів на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки	
2.4. Порівняльний аналіз використання нематеріальних активів підприємства з аналогічними компаніями обраної галузі	
Розділ 3. Особливості проведення аудиту нематеріальних активів	
3.1. Теоретичні основи аудиту нематеріальних активів підприємства	
3.2. Проведення аудиту нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік	
3.3. Шляхи вдосконалення аудиту нематеріальних активів на підприємстві	
Висновки і пропозиції	
Список використаних джерел	
Додатки	

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації економіки активи стають ключовим фактором успішної діяльності будь-якого підприємства. Так, Товариство з обмеженою відповідальністю «Яготинський маслозавод» активно використовує різноманітні види активів у своїй виробничо-господарській діяльності. Ці активи розділяються на оборотні та необоротні, які, в свою чергу, поділяються на різні групи відповідно до їх економічних характеристик.

Зростання економічного потенціалу та конкурентоспроможності підприємства в сучасному світі значною мірою обумовлене підвищенням пріоритетності нематеріальних активів, зокрема інтелектуального капіталу та інноваційної праці. Інновації визначають не лише ефективність діяльності, а й темпи розвитку суспільства в цілому. Отже, важливо удосконалювати методи управління нематеріальними активами та впроваджувати нові підходи в їх формування та облік.

Суттєвим аспектом сучасного розвитку є зростання значення науково-технологічних знань та результатів творчої діяльності людини в суспільному виробництві. Використання цих знань перетворює характер діяльності підприємств і сприяє неухильному зростанню нематеріальних активів. Ефективне використання нематеріальних активів надає їх власникам конкурентну перевагу, забезпечуючи або монополію на виробництво певних продуктів, або знижуючи витрати порівняно з конкурентами.

У контексті українських підприємств нематеріальні активи залишаються однією з найменш досліджених категорій вітчизняної бухгалтерської методології. Це пов'язано з їх специфічними характеристиками та складністю оцінки. В удосконаленні обліку та аудиту нематеріальних активів активно беруть участь як національні, так і

міжнародні стандарти, проте їхні особливості та різноманіття вимагають подальшого вивчення та розробки.

Метою даного дослідження є узагальнення теоретичних та практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод». Основні завдання включають вивчення економічної сутності нематеріальних активів, їх класифікацію, аналіз фінансового стану підприємства за певний період, а також дослідження методів обліку та аудиту цих активів.

Предмет дослідження - нематеріальні активи на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю «Яготинський маслозавод».

Об'єкт дослідження: обліково-аналітичне забезпечення обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів.

Завдання роботи:

1. Вивчити економічну сутність нематеріальних активів.
2. Визначити класифікацію нематеріальних активів.
3. Розглянути особливості ведення обліку нематеріальних активів.
4. Проаналізувати фінансовий стан ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки.
5. Дослідити структуру нематеріальних активів на ТДВ «Яготинський маслозавод».
6. Розглянути теоретичні основи аналізу нематеріальних активів.
7. Провести практичний аналіз нематеріальних активів на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки.
8. Ознайомитися з методикою проведення аудиту нематеріальних активів.

Дослідження нематеріальних активів на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод» є актуальним не лише з точки зору практичного застосування, але й з науково-теоретичної перспективи. Розуміння сутності, класифікації та методів обліку нематеріальних активів дозволить не лише оптимізувати

управління ресурсами підприємства, а й забезпечити більш точний фінансовий аналіз та аудит діяльності.

Особлива увага буде приділена аналізу фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» за певний період, що дозволить виявити та оцінити вплив нематеріальних активів на загальну ефективність підприємства. Розгляд структури цих активів та їхній внесок у виробничий процес та інноваційну діяльність також стане важливим етапом аналізу.

Застосування різноманітних методів дослідження, включаючи аналіз, порівняння, систематизацію та інші, дозволить отримати повні й достовірні дані щодо нематеріальних активів підприємства. Використання інформаційної бази, яка включає наукові праці, чинне законодавство, фінансові звіти та інші джерела, забезпечить об'єктивність та комплексність дослідження.

Таким чином, дослідження нематеріальних активів на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод» має на меті розкриття економічної сутності цих активів, їхнього впливу на фінансовий стан підприємства та розробку ефективних методів управління ними.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

1.2 Поняття та класифікація нематеріальних активів

Нематеріальні активи – це активи, які не мають фізичної форми, але мають значну цінність для бізнесу чи організації завдяки їхньому потенціалу приносити дохід, сприяти виробничій діяльності та створювати конкурентні переваги. Це може включати такі компоненти, як:

1. Нематеріальні активи: патенти, авторські права, торгові марки та промислові зразки служать гарантіями для інтелектуальної власності компанії, що включає ідеї, технології, творчість та інновації.

2. Бренди та репутація: широко відомі та позитивно сприйняті назви, логотипи, зображення або представлення компанії, які можуть вплинути на споживачів та їхнє сприйняття продуктів або послуг.

3. Програми для навчання та експертизи: Системи для навчання, технологічні процедури, внутрішні знання та патенти на процеси, які підвищують продуктивність компанії.

4. Ліцензії та контракти: дозвіл на використання конкретних технологій або ресурсів, які можуть бути основними компонентами діяльності компанії.

5. На продуктивність і конкурентоспроможність підприємства впливають його корпоративна культура та знання, якими володіє його персонал, що охоплює їхню загальну філософію, цінності, трудову етику та досвід.

Нематеріальні активи для цілей бухгалтерського обліку охоплюють майно, яке задовольняє певні критерії. По-перше, ці активи не мають матеріальної або фізичної структури. По-друге, їх можна ідентифікувати, розподілити або відокремити від інших активів в організації. Крім того, нематеріальні активи використовуються у виробництві товарів, наданні послуг або управлінських операціях організації. Нарешті, ці активи

призначені для довгострокового використання, що перевищує 12 місяців або нормальний операційний цикл, якщо він перевищує 12-місячний поріг.

Такий актив не призначений для повторного продажу; він має потенціал генерувати економічні переваги (дохід) для організації в майбутньому; оснащені необхідною документацією, яка підтверджує наявність самого активу, так і виключні права організації на результати інтелектуальної діяльності (такі як патенти, сертифікати та інші юридичні документи, а також договори про передачу або придбання патентів, торгових марок). тощо).

Тривалість ефективного використання відноситься до періоду часу, протягом якого використання нематеріального активу призначене для отримання прибутку для організації або сприяння досягненню цілей організації. Всеосяжний перелік об'єктів інтелектуальної власності, які можна віднести до категорії нематеріальних активів, включає:

1. Виключне право власника патенту на винахід, промисловий зразок, корисну модель.
2. Виключне право власності на інтелектуальну власність, що стосується комп'ютерних програм, баз даних.
3. Майнові права автора або іншої уповноваженої особи на конфігурацію інтегральних мікросхем.
4. Виключне право власника на товарний знак і знак обслуговування, а також на географічне зазначення походження товару.
5. Виключна прерогатива власника патенту в галузі селекційного розведення.

До нематеріальних активів не належать:

1. Результати досліджень, розробок і технологічних зусиль, які не були успішними.
2. Науково-дослідні, дослідно-конструкторські та технологічні роботи, не завершені в установленому законом порядку.

3. Матеріальні об'єкти, такі як фізичні носії, що використовуються для вираження творів науки, літератури, мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних.

До нематеріальних активів не відносяться інтелектуальні та ділові якості персоналу організації, оскільки ці якості невіддільні від їх носіїв і не можуть бути використані самостійно. Отже, об'єктами нематеріальних активів є не самі патенти, промислові зразки, корисні моделі, торгові марки, комп'ютерні програми тощо, а права на них та їх використання.

Нематеріальні активи можна розділити на різні групи, включаючи права на об'єкти інтелектуальної власності. Ці права охоплюють право власності на комп'ютерні програми, бази даних та інші матеріали, захищені авторським правом, а також патенти на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, селекційні досягнення та ліцензії на їх використання. Крім того, до цієї категорії підпадають торговельні марки, знаки обслуговування та ліцензії на їх використання, а також права на топологію інтегральних мікросхем і контракти на їх використання. Ще однією складовою нематеріальних активів є організаційні витрати. Об'єкти, що входять до першої групи, разом називаються «інтелектуальна власність». Цей термін охоплює виключні права фізичних або юридичних осіб на результати інтелектуальної діяльності та еквівалентні засоби індивідуалізації для юридичних осіб.

Об'єкти цивільних прав охоплюють охоронювані результати інтелектуальної діяльності та методи їх розрізнення, які зазвичай називають інтелектуальною власністю. Власником виключних прав на ці результати інтелектуальної власності може бути фізична або юридична особа, відома як правовласник. Використання цих виключних результатів інтелектуальної діяльності, захищених правами, може здійснюватися лише третіми особами з явного дозволу правовласника.

Правовласником, згідно з [16], є автор, його спадкоємець, а також будь-яка фізична чи юридична особа, якій надано виключні права на об'єкти інтелектуальної власності законним шляхом або договірними угодами.

Комп'ютерна програма служить об'єктивним проявом наборів даних і команд, призначених для функціонування електронно-обчислювальних машин (ЕО) та інших комп'ютерних пристроїв, кінцевою метою яких є досягнення певного результату. З іншого боку, база даних являє собою об'єктивну форму представлення та організації збору даних, систематично впорядкованого для забезпечення комп'ютерного пошуку та обробки. Яскравими прикладами баз даних є бази нормативних документів «Консультант плюс» і «Гарант».

Репліка композиції - це відтворення композиції, створене в будь-якому фізичному форматі. Конфігурація об'єднаної мікросхеми - це просторово-геометрична організація сукупності компонентів об'єднаної мікросхеми та взаємозв'язків між ними, задокументованих на фізичному носії.

Інтегральна мікросхема, також відома як ІС, — це кінцевий або проміжний мікроелектронний продукт, який спеціально розроблений для виконання функцій електронної схеми. Компоненти та з'єднання цієї схеми постійно формуються всередині матеріалу, або в його об'ємі, або на його поверхні. ІС охороняється як винахід, що представляє собою технічне рішення в будь-якій галузі, що відноситься до продукту (наприклад, пристрою, речовини, штаму мікроорганізму або культури клітин рослин або тварин) або методу (процесу використання матеріальних засобів виконувати дії над матеріальним об'єктом).

Нематеріальний актив (далі — НМА) згідно з НП(С)БО 8 «Нематеріальний актив» — немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований [4]. У національному законодавстві виділяють такі групи НМА: права користування природними ресурсами; права користування нерухомим майном; права на комерційні знаки, крім тих, витрати на придбання яких включені до ліцензійних зборів; права на об'єкти промислової власності; авторське право та суміжні права [4]. Наведена класифікація дозволяє віднести НМА до відповідної групи за законодавчим позначенням і присвоїти номер бухгалтерського рахунку, але обмежує

використання НМА для управлінського обліку та аналітичних потреб.

Відповідно до М(С)БО 38 «Нематеріальні активи» НМА є немонетарним активом, який не має фізичної форми та є ідентифікованим [3]. Згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку НМА включає: торгові марки; назви та назви публікацій; Програмне забезпечення; ліцензії та привілеї; авторські права, патенти та інші права промислової власності, права на послуги та використання; рецепти, формули, моделі, конструкції та прототипи; нематеріальні активи на стадії розробки [3]. Така класифікація НМА відрізняється від перелічених груп НМА в НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи», але також зводиться до переліку видів НМА з метою призначення їм рахунку бухгалтерського обліку.

Детальний перелік НМА наведено в Порядку експертної оцінки НМА. Цей документ поділяє НМА на такі суб'єкти: права інтелектуальної власності; право користування природними ресурсами довкілля; право на отримання економічних, організаційних та інших переваг; доброта

Існують і інші класифікації нематеріальних активів. На думку І. Бігдана, для класифікації НМА слід встановити такі ознаки: предмет права; функціональне призначення; засоби придбання; характер власності; знос; строк корисного використання; використання в діяльності; період отримання очікуваної вигоди; рівень правової захищеності; місце використання; можливість ідентифікації; відчуження; інструмент оцінювання; пошук джерел; характер участі у виробництві продукту; вплив на фінансовий результат; ступінь ліквідності; ступінь ризику капітальних вкладень в активи [1]. Ця класифікація заслуговує на увагу, оскільки вона може охопити та охарактеризувати значну кількість нематеріальних активів, але вона потребує вдосконалення.

Північна Бразилія визначає такі групи НМА як: термін використання; ступінь ідентифікації; ступінь правової захищеності; ступінь відчуження; способи збору; ступінь ліквідності та ризику; правовий знак [2]. Ці ознаки класифікації НМА можна використовувати для цілей бухгалтерського обліку.

Т. Польова вважає, що для організації бухгалтерського обліку НМА та ефективного управління ним необхідно класифікувати їх за такими ознаками, як: види повноважень; умова використання; строк корисного використання; період отримання очікуваної вигоди; ступінь ризику капітальних вкладень у нематеріальні активи; інструкції з утилізації - із зазначенням мети їх використання [5]. Наведена класифікація потребує розширення та уточнення.

Таблиця 1.1

Класифікаційні ознаки НМА

Класифікаційна ознака	Групування	Напрями використання
Термін використання	З обмеженим строком Без обмеженого строку	Використовується для цілей бухгалтерського обліку при нарахуванні амортизації
Ступінь ідентифікації	Ідентифіковані Не ідентифіковані	Використовується для цілей бухгалтерського обліку з метою визнання даного об'єкту
Ступінь правової захищеності	Захищені Не захищені	Використовується для цілей бухгалтерського обліку з метою визначення вартості даного об'єкту
Ступінь відчуження	Не відчужені від підприємства Не відчужені від індивіда Відчужені	Використовується для цілей бухгалтерського обліку з метою визнання даного об'єкту
Напрями надходження	Отримані від інших підприємств Створені самим підприємством	Використовується для цілей бухгалтерського обліку з метою визначення вартості даного об'єкту
Ступінь ліквідності і ризику	Низьколіквідні Високоліквідні	Використовується для цілей аналізу
Правова ознака	Права користування природними ресурсами і майном Права на винаходи та ін. об'єкти інтелектуальної власності	Використовується для цілей бухгалтерського обліку з метою відображення їх на рахунках обліку

Управління цими активами стає важливою стратегічною складовою бізнесу для досягнення успіху в мінливих ринкових умовах та забезпечення стабільного розвитку бізнесу.

Управління нематеріальними активами є ключовим аспектом стратегічного управління підприємством в сучасних умовах господарювання.

Ці активи включають в себе інтелектуальну власність, права на інновації, технології, бренди, ноу-хау, клієнтську базу та інші складові, що забезпечують конкурентні переваги підприємства.

Щоб краще зрозуміти напрямок розкриття поняття «нематеріальний актив», краще глибше зрозуміти їх класифікацію. З цією метою в табл. 1.2 аналізуються класифікаційні ознаки та види нематеріальних активів.

Таблиця 1.2

Класифікація нематеріальних активів

Ознака	Види
Згідно з планом рахунків бухгалтерського обліку	– права користування природними ресурсами; – права користування майном; – права на комерційні позначення; – права на об'єкти промислової власності; – авторське право та суміжні з ним права; – інші нематеріальні активи
За строком корисного використання	– функціонуючі; – не функціонуючі
За ступенем відчуження	– відчужувані; – невідчужувані
За ступенем правової захищеності	– захищаються охоронними документами; – не захищені
За оборотністю	– поточні; – довгострокові
За ступенем впливу на фінансові результати	– здатні безпосередньо приносити дохід; – опосередковано впливають на фінансові результати
За способом створення	– власні; – пайові; – придбані зі сторони.

Джерело: систематизовано авторами за матеріалами [35]

Розглядаючи основні види нематеріальних активів та аналізуючи їх, дуже важливим розуміти, до якої класифікаційної групи належить той чи інший нематеріальний актив. Зрештою, підприємства мають велику кількість нематеріальних активів, які потребують достовірної оцінки та належної класифікації. Визначення правильної класифікаційної групи залежить від ролі та ступеня участі певного нематеріального активу у фінансово-господарській діяльності підприємства, де він відіграє важливу роль щодо поступового перенесення своєї вартості протягом терміну корисного застосування на витрати суб'єкта господарювання.

1.2. Роль нематеріальних активів у фінансовому забезпеченні підприємства

Нематеріальні активи відіграють важливу роль у фінансовому забезпеченні підприємства, особливо в сучасних умовах, коли значення інтелектуальної власності, технологій та брендів стає все більш суттєвим. Ось деякі ключові аспекти ролі нематеріальних активів у фінансовому забезпеченні підприємства:

1. Створення конкурентної переваги: Нематеріальні активи, такі як інтелектуальна власність, бренди, знання та технології, можуть стати джерелом конкурентної переваги для підприємства. Наприклад, патентовані технології можуть забезпечити підприємству монополні права на виробництво певних товарів або послуг, що дозволить йому отримувати прибуток без прямої конкуренції.

2. Створення стійкого позиціонування на ринку: Бренди та репутація підприємства є важливими нематеріальними активами, які впливають на його здатність зберігати та розширювати ринкову частку. Потужний бренд може забезпечити стійке попиту на продукцію підприємства та забезпечити високий рівень лояльності споживачів.

3. Збільшення вартості підприємства: Нематеріальні активи можуть значно збільшити вартість підприємства в цілому. При оцінці підприємства для цілей продажу, злиття або придбання, нематеріальні активи, такі як інтелектуальна власність, патенти, бренди та інші права, можуть бути враховані у загальній оцінці його вартості.

4. Залучення інвестицій: Підприємства можуть використовувати нематеріальні активи як засіб для залучення інвестицій. Наприклад, інвестори можуть бути зацікавлені в інтелектуальній власності підприємства або його технологічних розробках.

5. Захист від конкуренції: Права на інтелектуальну власність, такі як патенти та авторські права, можуть забезпечити підприємству правовий

захист від конкурентів, які можуть намагатися відтворити його продукти або послуги.

Отже, нематеріальні активи грають ключову роль у фінансовому забезпеченні підприємства, впливаючи на його конкурентоспроможність, вартість та здатність залучати інвестиції.

Нематеріальні активи є невід'ємною складовою фінансового забезпечення підприємства через їхню спроможність створювати конкурентні переваги. Інтелектуальна власність, як патенти, авторські права або товарні знаки, забезпечують юридичний захист та монопольне право на використання певних технологій або продуктів. Бренди та репутація також важливі, оскільки вони створюють позитивне сприйняття споживачів щодо продукції чи послуг підприємства, що відображається у високій лояльності та стійкому попиті. Нематеріальні активи також впливають на загальну вартість підприємства, особливо під час оцінки для продажу або залучення інвестицій. Їхнє належне управління та розвиток може забезпечити стабільність та конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Нематеріальні активи у формі інтелектуальної власності, такі як патенти, авторські права, товарні знаки та комерційні секрети, можуть бути ключовими джерелами конкурентної переваги для підприємства. Наприклад, патентовані технології можуть дозволити підприємству виробляти унікальні продукти або послуги, що не мають прямої конкуренції на ринку. Це може забезпечити стійкість та стабільність доходів, оскільки конкуренти будуть мати обмежений доступ до таких технологій чи інновацій.

Крім того, бренди та репутація також є важливими нематеріальними активами. Сильний бренд може забезпечити підприємству відмінну позицію на ринку, привертаючи увагу споживачів та створюючи позитивне сприйняття продукції чи послуг. Це може призвести до високої лояльності споживачів та стійкого попиту, навіть у змінних умовах ринку.

Крім впливу на ринкову позицію та прибутковість підприємства, нематеріальні активи можуть значно збільшувати його загальну вартість. Під

час оцінки підприємства для продажу або залучення інвестицій, інвестори часто оцінюють потенціал його інтелектуальної власності, брендів та репутації. Це може визначити позицію підприємства на ринку та його можливості для майбутнього розвитку.

Нематеріальні активи також можуть бути важливими для залучення інвестицій та фінансування. Інвестори можуть бути зацікавлені в придбанні часток у підприємствах з цінними портфелями патентів, інноваційними технологіями або сильними брендами, оскільки це може вказувати на перспективи зростання та прибутковості.

Отже, нематеріальні активи не лише відіграють ключову роль у фінансовому забезпеченні підприємства через їхній вплив на прибутковість та конкурентоспроможність, але також можуть значно збільшити його загальну вартість та привертати інвестиції. Інтелектуальна власність, бренди та репутація стають важливими активами, які підтримують успішну діяльність підприємства в сучасному глобальному бізнес-середовищі.

На сьогоднішній день, умови глобальної економіки змушують підприємства переглянути свої стратегії та адаптуватися до постійних змін. Трансформація ринків, швидкий розвиток технологій та змінні вимоги споживачів вимагають від компаній більш гнучкої та інноваційної стратегії. У цьому контексті нематеріальні активи стають ключовим ресурсом для забезпечення конкурентоспроможності та стабільності підприємств.

Варто зазначити, що нематеріальні активи, які раніше часто не отримували достатньої уваги, тепер стають об'єктом підвищеного інтересу. Ці активи включають в себе інтелектуальну власність, бренди, репутацію, знання та навички персоналу, а також інші нематеріальні ресурси, які можуть значно впливати на фінансові результати та конкурентоспроможність компанії.

Однак, несвідомість та недостатнє управління цими активами залишаються серйозними проблемами для багатьох підприємств. Багато компаній не повністю усвідомлюють важливість нематеріальних активів для

свого бізнесу, або не мають належної методології для їх ефективного управління. Це може призвести до недооцінки вартості підприємства та його активів, а також до втрати конкурентної переваги на ринку.

Україна, як і багато інших країн, стикається з подібними викликами. Недостатнє регулювання, низька кваліфікація персоналу та відсутність свідомості про значення нематеріальних активів ускладнюють ситуацію на ринку. Тим не менш, світовий досвід показує, що ефективне управління нематеріальними активами може стати ключовим чинником успіху для підприємств у сучасних умовах.

Отже, вирішення цих проблем вимагає комплексного підходу та спільних зусиль держави, бізнесу та науково-експертної громадськості. Необхідно розробити ефективніші законодавчі рамки, підвищити кваліфікацію персоналу, збільшити усвідомлення про важливість нематеріальних активів, а також сприяти інноваціям та розвитку у цій сфері. Тільки таким чином Україна зможе досягти стабільного економічного розвитку та зайняти своє гідне місце на світовій арені.

У відповідь на сучасні виклики глобальної економіки, підприємства повинні виявити відповідний рівень гнучкості та інноваційності, щоб залишатися конкурентоспроможними. Саме тут нематеріальні активи стають краєвидно важливими. Вони включають в себе не тільки інтелектуальну власність та бренд, але й знання, навички персоналу, корпоративну культуру та інші невидимі активи, які можуть значно впливати на успіх компанії.

Необхідність враховувати нематеріальні активи в управлінні стає все більш очевидною, оскільки вони є ключовим ресурсом для створення цінності та підвищення конкурентоспроможності. Проте, існує проблема недооцінки цих активів і невідповідного управління ними. Багато компаній не розуміють повного потенціалу своїх нематеріальних активів, що може призвести до втрати можливостей для розвитку та втрати конкурентної переваги.

Україна також стикається з цими викликами, але при цьому має потенціал для розвитку в цій сфері. Сприятливе законодавство, підвищення кваліфікації персоналу та свідоме визнання важливості нематеріальних активів можуть стати ключовими факторами для зміцнення позицій українських підприємств на ринку.

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки, врахування та ефективне управління нематеріальними активами стає стратегічно важливим завданням для будь-якої компанії. Тільки шляхом максимального використання потенціалу цих активів можна досягти стабільного розвитку та успіху в умовах сучасного ринкового середовища.

Врахування нематеріальних активів у виробництві та управлінні підприємством передбачає впровадження комплексного підходу до їх оцінки, використання технологій та стратегій, спрямованих на максимізацію їхньої цінності. В першу чергу, це означає необхідність розуміння різноманітності нематеріальних активів, їхніх особливостей та впливу на діяльність підприємства.

Успішне управління нематеріальними активами передбачає:

1. Розробку стратегій збільшення інтелектуального капіталу підприємства, включаючи створення, збереження та захист інтелектуальної власності.
2. Ефективне використання інформаційних технологій для збереження та обробки даних, що стосуються нематеріальних активів.
3. Підвищення кваліфікації персоналу у сфері управління нематеріальними активами та розвитку їхнього потенціалу.
4. Забезпечення відповідності обліку та оцінки нематеріальних активів вимогам законодавства та міжнародних стандартів.

Успішне впровадження цих стратегій може призвести до зростання конкурентоспроможності підприємства, підвищення його інноваційного потенціалу та забезпечення сталого розвитку в умовах постійних змін на ринку.

Таким чином, нематеріальні активи є ключовим ресурсом для успішного функціонування сучасного підприємства. Їхня роль у економіці зростає, і відповідно до цього, підприємства повинні активно впроваджувати стратегії та практики управління, спрямовані на максимізацію вартості цих активів.

Крім того, розвиток нематеріальних активів відкриває нові можливості для підприємств у сучасній глобальній економіці. Інноваційні технології, наукові відкриття та інтелектуальний капітал стають ключовими драйверами конкурентоспроможності. Підприємства, які успішно використовують свої нематеріальні активи, здатні створювати конкурентну перевагу, забезпечуючи інноваційні продукти та послуги, які відповідають потребам ринку.

Однак в Україні існують певні перешкоди для повноцінного використання нематеріальних активів. Недосконале облікове законодавство та відсутність чітких методологій оцінки нематеріальних активів ускладнюють їхнє визначення та відображення у фінансовій звітності. Недостатність кваліфікованого персоналу та відсутність усвідомлення важливості нематеріальних активів також ускладнюють їхнє управління та розвиток.

Отже, для подолання цих перешкод необхідно вдосконалити законодавство щодо обліку та оцінки нематеріальних активів, розробити та впровадити чіткі методології їхньої оцінки та управління, а також забезпечити підвищення кваліфікації персоналу та усвідомлення важливості нематеріальних активів серед керівництва та персоналу підприємств. Тільки в такий спосіб Україна зможе повноцінно використовувати свій потенціал у сфері нематеріальних активів і забезпечити стабільний та сталій економічний розвиток.

Підхід дисконтованого доходу передбачає перетворення, відповідно до конкретних вказівок, очікуваного майбутнього доходу інвестора в теперішню вартість оцінюваних нематеріальних активів. Очікувані доходи в цьому

контексті включають:

1) Чистий дохід інвестора, отриманий від володіння майном, характеризується періодичним грошовим потоком у результаті використання нематеріальних активів. Цей дохід, який отримано у вигляді дивідендів, орендної плати тощо, підлягає відрахуванню податку на прибуток.

2) Наприкінці періоду володіння грошові надходження утворюються від продажу нематеріальних активів, що представляє майбутній дохід від наступного перепродажу зазначених активів (після вирахування витрат на операцію). Щоб зрозуміти фундаментальні принципи методу дисконтованого доходу, необхідно заглибитися в концепції складних відсотків, накопичення, дисконтування та ануїтету.

Капітал начебто зростає самостійно відповідно до правила складного відсотка. При цьому можна вказати певну норму прибутку, яка вказує на зростання однієї одиниці капіталу через певний період (рік, квартал, місяць). У методі дисконтованого доходу норму прибутку називають ставкою дисконту.

Метод прямої капіталізації, хоч і має простоту як головну й єдину перевагу, характеризується своєю статичністю. Він ґрунтується на даних за один репрезентативний рік, що вимагає ретельного розгляду під час вибору відповідних показників чистого прибутку та коефіцієнтів капіталізації.

Метод порівняльного аналізу. Порівняльний підхід використовується при оцінці ринкової вартості нематеріальних активів на основі даних нещодавно укладених операцій з подібними нематеріальними активами. Метод заснований на принципі заміщення, згідно з яким раціональний інвестор не заплатить за даний об'єкт більше, ніж вартість доступного для придбання подібного об'єкта, що має таку ж корисність. Отже, ціни продажу однотипних об'єктів є вихідною інформацією для розрахунку вартості цього об'єкта.

Процес проведення розрахунків за допомогою порівняльного підходу можна розділити на кілька окремих етапів. Початковий етап передбачає

проведення ретельного вивчення відповідного ринку та збирання відповідної інформації щодо останніх операцій із залученням подібних активів на зазначеному ринку. Важливо зазначити, що точність цих розрахунків значною мірою залежить від кількості та якості зібраної інформації. Після отримання достатньої кількості інформації вкрай важливо переконатися, що продані об'єкти справді порівнюються з нематеріальними активами, які оцінюються з точки зору їх функцій і параметрів.

Етап 2. Перевірка інформації. Перш за все, необхідно переконатися, що ціни не спотворені будь-якими надзвичайними обставинами, що супроводжують операції, що відбулися. Також перевіряється достовірність інформації про дату угоди, фізичні та інші характеристики подібних об'єктів.

Етап 3. Порівняння оцінюваного об'єкта з кожним із подібних об'єктів та виявлення відмінностей у даті продажу, споживчих характеристиках, місці розташування, продуктивності, наявності додаткових елементів тощо. Усі відмінності необхідно зафіксувати та врахувати.

Етап 4. Розрахунок вартості цих нематеріальних активів шляхом коригування ціни подібних нематеріальних активів. Якщо оцінюваний об'єкт відрізняється від аналогічного, ціна останнього коригується, щоб визначити ціну, за якою об'єкт міг би бути проданий, якби він мав ті самі характеристики, що і об'єкт оцінки. При аналізі цін на подібні об'єкти можна використовувати наступні методи розрахунку:

Процес визначення вартості додаткових елементів може бути досягнутий шляхом попарного порівняння. Інший метод передбачає розрахунок поправкових коефіцієнтів, які враховують варіації окремих параметрів між об'єктами. Собівартість також може бути розрахована за конкретними вартісними показниками, що вимагає групування однотипних об'єктів. Крім того, для розрахунку вартості можна використовувати мультиплікатор доходу та моделі кореляції. Для визначення вартості додаткових елементів проводиться порівняння цін двох груп об'єктів: з елементами та без. Такий підхід можна застосувати для визначення вартості

допоміжних пристроїв для машин, допоміжних споруд для будівель тощо.

Використання коригувальних коефіцієнтів стає необхідним, коли існують відмінності в технічних і розмірних параметрах серед порівнюваних нематеріальних активів. Щоб точно оцінити вартість, такі фактори, як якість, рівень функціональності, комфорт, і легкість обслуговування враховуються та враховуються шляхом застосування відповідних підвищуючих або знижуючих коефіцієнтів.

Техніка розрахунку собівартості за конкретними показниками використовується при порівнянні об'єктів, що володіють функціональною однорідністю, але демонструють суттєві варіації за розміром і потужністю. Цей підхід забезпечує чітке представлення точних цін, пов'язаних з обраною одиницею.

Метод оцінки, використаний у цьому дослідженні, передбачає використання мультиплікатора доходу, який представляє співвідношення між ціною порівняного активу та річним доходом, отриманим його власником. Цей підхід особливо застосовується до нематеріальних активів, які приносять дохід. При оцінці нематеріальних активів підприємства в цілому використовується мультиплікатор P/E (ціна до прибутку на акцію). З іншого боку, якщо оцінка стосується виключно активів нерухомості підприємства, розрахунок проводиться з використанням мультиплікатора валового доходу від оренди GRM, який означає співвідношення між ціною порівняного активу та валовим доходом від оренди, отриманим його власником. Процедура розрахунку вартості така: для кожного порівнюваного активу визначається мультиплікатор доходу, а потім виводиться середній мультиплікатор для всієї групи активів. Тоді вартість конкретного активу отримується шляхом множення усередненого множника на прогнозовану суму доходу для цього конкретного активу.

Для здійснення процесу оцінки нематеріальних активів за допомогою порівняльного підходу необхідно розглянути кілька етапів.

Початковий етап включає ретельне дослідження відповідного ринку та

збір інформації щодо останніх операцій з подібними активами. Це дозволить зробити обґрунтовані висновки щодо ринкових умов і цін на аналогічні активи.

Далі, на етапі перевірки інформації, необхідно переконатися у достовірності отриманої інформації та відсутності спотворень у цінах і умовах угод.

Після цього настає етап порівняння оцінюваного об'єкта з кожним із подібних активів. Важливо враховувати всі відмінності між ними та коригувати ціни відповідно до виявлених різниць.

Останній етап - розрахунок вартості оцінюваного активу шляхом коригування ціни порівняних активів. Для цього можна використовувати різні методи, такі як порівняльний аналіз цін, коригування параметрів, а також методи, що базуються на вирахуванні доходу та мультиплікаторах.

В результаті цих етапів отримується достовірна оцінка вартості нематеріальних активів, що дозволяє управлінцям приймати обґрунтовані рішення щодо їхнього використання та розвитку бізнесу.

Процес визначення вартості нематеріальних активів може бути складним і вимагає дотримання методичних підходів та стандартів. Для кожного типу нематеріального активу можуть застосовуватися різні методи та підходи до оцінки.

У разі, коли оцінювані активи мають суттєві відмінності від порівняних об'єктів, використовуються коригувальні коефіцієнти для урахування цих відмінностей. Це дозволяє забезпечити точність оцінки, враховуючи всі різноманітні фактори, що впливають на вартість активів.

При оцінці нематеріальних активів, що приносять дохід, часто застосовується метод мультиплікатора доходу. Цей метод дозволяє оцінити вартість активу на основі його потенційного доходу, який може бути отриманий від його використання. Також існують методи, що базуються на розрахунку прибутку, валового доходу від оренди, а також на моделях прогнозування доходів та рентабельності активів.

Управління нематеріальними активами вимагає вдосконалення методів їхньої оцінки та врахування специфіки кожного типу активу. Такий підхід дозволяє компаніям ефективно використовувати свої ресурси та максимізувати їхню вартість у конкурентному середовищі.

Для поліпшення оцінки нематеріальних активів і керування ними можна впроваджувати різноманітні стратегії та підходи. Деякі з них включають:

1. Розвиток системи обліку: Впровадження сучасних інформаційних систем для обліку нематеріальних активів дозволяє забезпечити точність та достовірність даних. Це дозволяє керівництву компанії мати змогу приймати обґрунтовані рішення на основі актуальної інформації про активи.

2. Вдосконалення методів оцінки: Постійне оновлення методів оцінки нематеріальних активів забезпечує врахування всіх факторів, що впливають на їхню вартість. Розробка і застосування нових моделей оцінки дозволяє компаніям точніше визначати вартість своїх активів.

3. Активне управління портфелем активів: Постійний моніторинг та аналіз портфеля нематеріальних активів дозволяє ідентифікувати активи, які потребують додаткового вкладення чи реорганізації. Це допомагає оптимізувати розподіл ресурсів та максимізувати їхню ефективність.

4. Забезпечення юридичної безпеки: Врахування всіх аспектів інтелектуальної власності та правових обмежень є важливою складовою управління нематеріальними активами. Правильне оформлення договорів та захист прав на інтелектуальну власність допомагає уникнути правових проблем у майбутньому.

5. Постійне вдосконалення: Розвиток технологій та зміни умов ринку вимагають постійного вдосконалення підходів до управління нематеріальними активами. Компанії повинні бути готові адаптуватися до змін та шукати нові можливості для збільшення ефективності своєї діяльності.

Ці стратегії дозволяють компаніям не лише ефективно управляти

своїми нематеріальними активами, але й максимізувати їхню вартість та конкурентоспроможність на ринку.

Додаткові шляхи поліпшення обліку та управління нематеріальними активами включають удосконалення внутрішніх процесів компанії, встановлення чіткої системи внутрішнього контролю, залучення висококваліфікованих фахівців у галузі інтелектуальної власності та фінансів, а також вдосконалення комунікації між відділами, що відповідають за розробку, маркетинг, фінанси та юридичні питання. Також важливою є регулярна оцінка потреб у ресурсах та інвестиціях у розвиток нових технологій та інновацій, що можуть створити додаткову вартість для компанії. Узагальнюючи, ефективне управління нематеріальними активами вимагає комплексного підходу, систематичної роботи та постійного вдосконалення.

Загальна тенденція управління нематеріальними активами полягає в тому, що компанії все більше усвідомлюють важливість цих активів для досягнення конкурентних переваг і забезпечення стійкого розвитку. Тому важливою стратегічною задачею для бізнесу є створення ефективної системи обліку, аналізу та управління нематеріальними активами.

Під час розвитку такої системи необхідно враховувати специфіку компанії, її вид діяльності, особливості ринку та потреби клієнтів. Важливо визначити ключові параметри ефективності нематеріальних активів для конкретного бізнесу та розробити методи їх вимірювання та оцінки.

Підвищення прозорості та якості обліку нематеріальних активів може сприяти не лише оптимізації їх використання, але й залученню інвестицій та збільшенню довіри з боку інвесторів та стейкхолдерів. Також важливим є розвиток внутрішньої культури компанії, спрямованої на визнання важливості та цінності нематеріальних активів серед персоналу.

Загалом, оптимізація обліку, аналізу та управління нематеріальними активами є ключовим елементом стратегії бізнесу, спрямованою на забезпечення стабільного розвитку та конкурентоспроможності компанії в

сучасних умовах ринкової конкуренції.

Крім того, важливою складовою стратегії управління нематеріальними активами є постійний моніторинг їх стану та ефективності. Це включає в себе регулярне оновлення інформації про ці активи, аналіз їх впливу на фінансові показники та ризики компанії, а також виявлення можливостей для покращення їх використання.

Додатковою стратегією може бути активне впровадження інновацій у процес управління нематеріальними активами. Це може включати в себе використання новітніх технологій для збору та аналізу даних про ці активи, розробку нових методів їх вимірювання та оцінки, а також створення нових стратегій їх використання для досягнення конкурентної переваги.

Також важливою є співпраця зі спеціалізованими консультантами та експертами з питань управління нематеріальними активами. Їхні знання та досвід можуть бути корисними для розробки ефективних стратегій управління цими активами, а також для вирішення складних питань, пов'язаних з їх оцінкою та використанням.

Отже, загальна стратегія управління нематеріальними активами повинна базуватися на постійному моніторингу, інноваціях та співпраці з експертами, щоб забезпечити максимальну ефективність використання цих активів і досягнення стратегічних цілей компанії.

1.3. Особливості методики обліку нематеріальних активів ТДВ

«Яготинського маслозаводу»

Первинні документи є обов'язковими для відображення ділової інформації в бухгалтерському обліку, повинні містити достовірні дані та складатися в момент здійснення операції або відразу після її завершення. Для документального оформлення руху нематеріальних активів використовують типові форми документів для обліку основних засобів, до яких додаються

документи, що описують об'єкт або порядок його використання, а також документи, що підтверджують певні майнові права підприємства.

Підтвердженням права на торговельну марку є свідоцтво або договір відступлення, зареєстровані в установленому порядку. Геологічна та інша інформація про надра подається у вигляді геологічних звітів, карт та інших матеріалів.

При обліку нематеріальних активів підприємство видає акт приймання-передачі, до якого додається копія охоронного документа, а також документи, що описують сам предмет або порядок його використання.

Належно складені первинні документи є обов'язковою підставою для включення до бухгалтерського обліку будь-якого нематеріального активу підприємства. Для документування операцій з обліку нематеріальних активів використовуються типові форми документів, які представлені в таблицях.

Первинні документи є обов'язковими для відображення ділової інформації в бухгалтерському обліку. Вони повинні містити достовірні дані та складатися в момент здійснення операції або відразу після її завершення.

Для документального оформлення руху нематеріальних активів використовуються типові форми документів для обліку основних засобів, до яких додаються документи, що описують об'єкт або порядок його використання, а також документи, що підтверджують певні майнові права підприємства.

Ведення належної первинної документації є обов'язковою підставою для включення нематеріальних активів до бухгалтерського обліку будь-якого підприємства.

На прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод» можна побачити, що для правильного обліку нематеріальних активів використовуються такі типові форми документів:

1. Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності. Цей документ складається у встановленому порядку та містить інформацію про об'єкт, його характеристики та умови використання.

2. Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності. Цей документ ведеться в бухгалтерському обліку за кожним об'єктом окремо та містить повну інформацію про нього.

3. Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності. Цей документ складається у разі необхідності вибуття об'єкта з господарського обороту та містить інформацію про причини та умови вибуття.

4. Інвентаризаційний опис об'єкта права інтелектуальної власності. Цей документ складається у разі проведення інвентаризації та містить повний перелік об'єктів, їх характеристики та стан.

Ці документи дозволяють належно задокументувати рух нематеріальних активів та забезпечують достовірну інформацію для бухгалтерського обліку на підприємстві.

Продовжуючи на базі інформації з підприємства, варто звернутися до інструкцій щодо застосування типових форм первинного обліку нематеріальних активів.

Наприклад, НА-1 «Акт введення в господарський обіг об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» служить для оформлення операцій із введення в господарський обіг та використання придбаних об'єктів права інтелектуальної власності. При цьому його заповнює приймальна комісія в одному примірнику на кожний окремий об'єкт.

НА-2 «Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» використовується для аналітичного обліку об'єктів права інтелектуальної власності. Його заповнюють у бухгалтерії в одному примірнику та ведуть на кожен об'єкт чи групу об'єктів.

НА-3 «Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» використовується для оформлення вибуття об'єктів нематеріальних активів під час їх списання. Зазвичай, такий акт

складається у двох примірниках призначеною комісією та затверджується керівником підприємства чи уповноваженою особою.

НА-4 «Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» використовується для оформлення даних інвентаризації окремо за кожним місцем знаходження об'єктів права інтелектуальної власності та за кожною особою, відповідальною за використання об'єктів права інтелектуальної власності. Він складається в одному примірнику призначеною інвентаризаційною комісією.

Ці документи та їх заповнення слугують важливим етапом в управлінні та обліку нематеріальних активів підприємства.

НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» не містить умов для визнання понесених витрат нематеріальними активами, створеними самим підприємством. Відповідно до п. 9 цього документа витрати на створення торгових марок (торгових марок) не включаються до складу нематеріальних активів. Вони відображаються у складі витрат підприємства. Вважаємо за доцільне включати витрати на виробництво торгових марок (торгових марок) до первісної вартості цих нематеріальних активів (торгових марок, торгових марок) разом з їх подальшою капіталізацією, оскільки є можливість отримати офіційний охоронний документ від імені девелоперської компанії на специфічні нематеріальні та юридичні активи - свідоцтва на знаки для товарів і послуг, видані від імені держави Департаментом інтелектуальної власності. Цей документ гарантує виключні права власності на створені нематеріальні активи. Тому, на нашу думку, з п. 9 НП(С)БО 8 виправдано виключити «витрати на створення торгових марок (торгових марок)».

Створення нематеріальних активів власними зусиллями

При самостійному створенні нематеріальних активів спосіб розрахунків понесених витрат не залежить від характеру подальшого використання цих складових. Отже, на суму витрат, понесених

підприємством у процесі створення нематеріального активу, проводяться такі розрахунки:

Рахунок Д-т 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»

Рахунок № 661 «Розрахунок по зарплаті»

Рахунок № 65 «Розрахунки по страхуванню»

Рахунок № 13 «Амортизація основних засобів»

Рахунок № 20 «Виробничі запаси» та ін

Зверніть увагу, що до таких витрат належать: прямі витрати на матеріали чи послуги, використані або спожиті в процесі створення нематеріального активу; прямі витрати на оплату праці та інші витрати працівників, які безпосередньо зайняті у створенні нематеріального активу; інші витрати, безпосередньо пов'язані з виробництвом об'єкта (реєстрація прав, амортизація патентів або ліцензій, використаних для виробництва активу), а також частина загальних виробничих витрат, необхідних для виробництва нематеріального активу, які можуть бути обґрунтовано та послідовно включені у вартість активу шляхом поділу [5].

Набуття права власності на створені підприємством нематеріальні активи може відбуватися без укладення договору із забудовником або шляхом укладення договору з працівниками (фізичними особами) підприємства. За словами проф. О.Б. Бутнік-Сіверського, такий правочин є продажем працівником підприємства - творцем результатів своєї праці, оскільки передбачає передачу права власності на ці нематеріальні активи або надання права користування ними чи розпорядження ними на підставі договору, укладеного з підприємством – клієнтом [6].

Придбання нематеріальних активів за ціною, що перевищує понесені підприємством витрати, вважається загальною вартістю підприємства, а різниця відноситься до доходу або винагороди підрядників, яка при її виплаті оподатковується податком на прибуток у встановленому порядку. У такому разі розрахунки із забудовником слід проводити не на субрахунок 661 «Розрахунки по заробітній платі», а на субрахунок 685 «Розрахунки з іншими

кредиторами» окремо для кожної особи. З метою уникнення додаткової облікової роботи при введенні основного засобу в експлуатацію та визначення витрат, понесених при створенні, на нашу думку, доцільно відкрити в рамках конкретного рахунку спеціальний субрахунок (третій ордер) для розрахунків із створювачем (творець) нематеріальних об'єктів або інших результатів інтелектуальної праці. Інакше кажучи, розрахунки з працівниками-розробниками нематеріальних активів за поставлені об'єкти мають проводитися окремо від розрахунків за іншу діяльність.

Створення нематеріальних активів за участю третіх осіб.

Формування вартості нематеріальних активів за участю зовнішніх виконавців здійснюється на рахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів». Так, у процесі створення нематеріальних активів за участю зовнішніх виконавців за договором за кредитом рахунків (субрахунків) проводиться рахунок 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»:

- 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» - на суму витрат на консультаційні, реєстраційні, посередницькі, інформаційні та інші послуги, пов'язані зі створенням нематеріальних активів;

- 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» - за фактичними витратами на виконання робіт та послуг сторонніх суб'єктів, пов'язаних зі створенням нематеріальних активів.

Джерелом фінансування створення або придбання сільськогосподарськими підприємствами нематеріальних активів можуть бути залучені кошти (позики), цільове фінансування, прибуток у розпорядженні підприємства та інші резерви. Інвестиції в придбання об'єктів промислової та інтелектуальної власності, майнових прав, програмного забезпечення з метою їх подальшої реалізації обліковуються на рахунку 28 «Товари».

Ведення аналітичного обліку нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» допомагає систематизувати інформацію про

наявність, рух та використання цих активів, що є важливим для ефективного управління підприємством.

Бухгалтерська кореспонденція з обліку надходження та використання нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» надає докладну інформацію про різні операції, пов'язані з цими активами.

До надходження нематеріальних активів відносяться операції, які включають отримання активів від платників ПДВ та неплатників, виконання робіт сторонніми організаціями та включення фінансових витрат до вартості активу. Після отримання активу він включається до господарського обороту, а також може бути використаний для оприбуткування внесків учасників до статутного капіталу.

Поряд з цим, компанія може самостійно виробляти нематеріальні активи, вартість яких формується за рахунок капітальних інвестицій. Усі ці операції підприємство облікує у відповідних рахунках.

Облік надходження (придбання) нематеріальних активів наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Облік надходження (придбання) нематеріальних активів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1	2	3
від підприємства - платника податку на додану вартість (далі - ПДВ) за вартістю придбання без ПДВ	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
на суму ПДВ за операцією	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
від підприємства - неплатника ПДВ за вартістю придбання	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
підприємством - неплатником ПДВ за вартістю придбання	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
Виконано сторонньою організацією для підприємства роботи, безпосередньо пов'язані зі створенням об'єкта нематеріальних активів та доведенням його до стану, в якому цей об'єкт придатний для використання за призначенням:		

Продовження табл. 1.3

підприємством - платником ПДВ за сумою платежу без ПДВ	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
на суму ПДВ за операцією	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
підприємством - неплатником ПДВ за сумою платежу	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
для підприємства - неплатника ПДВ за вартістю придбання	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
Включення фінансових витрат до вартості кваліфікаційного активу	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	95 «Фінансові витрати»
Уведення в господарський оборот об'єкта нематеріальних активів	12 «Нематеріальні активи»	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»
Оприбуткування внесків учасників (засновників) до статутного капіталу підприємства	12 «Нематеріальні активи»	46 «Неоплачений капітал»

Облік переоцінки нематеріальних активів наведено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Облік переоцінки нематеріальних активів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1	2	3
Відображення результатів дооцінки раніше не переоцінюваних об'єктів нематеріальних активів, що проводиться вперше:		
дооцінка первісної вартості	12 «Нематеріальні активи»	423 «Дооцінка активів»
дооцінка накопиченої амортизації	423 «Дооцінка активів»	133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»
Дооцінка раніше уцінених об'єктів нематеріальних активів:		
на суму дооцінки накопиченої амортизації об'єкта нематеріальних активів	12 «Нематеріальні активи»	133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»
на суму дооцінки вартості об'єкта нематеріальних активів в межах перевищення сум попередніх уцінок над сумою попередніх дооцінок	12 «Нематеріальні активи»	746 «Інші доходи від звичайної діяльності»
на суму перевищення останньої дооцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів над сумою попередніх уцінок	12 «Нематеріальні активи»	423 «Дооцінка активів»

Продовження табл. 1.4

Уцінка раніше не переоцінюваних об'єктів нематеріальних активів:		
на суму уцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів	975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій»	12 «Нематеріальні активи»
на суму уцінки накопиченої амортизації об'єкта нематеріальних активів	133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»	12 «Нематеріальні активи»
Уцінка раніше переоцінених об'єктів нематеріальних активів:		
на суму уцінки накопиченої амортизації об'єкта нематеріальних активів	133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»	12 «Нематеріальні активи»
на суму уцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів в межах суми перевищення попередніх дооцінок над сумами попередніх уцінок	423 «Дооцінка активів»	12 «Нематеріальні активи»
на різницю між сумою останньої уцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів та сумою перевищення попередніх дооцінок над уцінками цього об'єкта	975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій»	12 «Нематеріальні активи»

Облік реалізації нематеріальних активів наведено в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

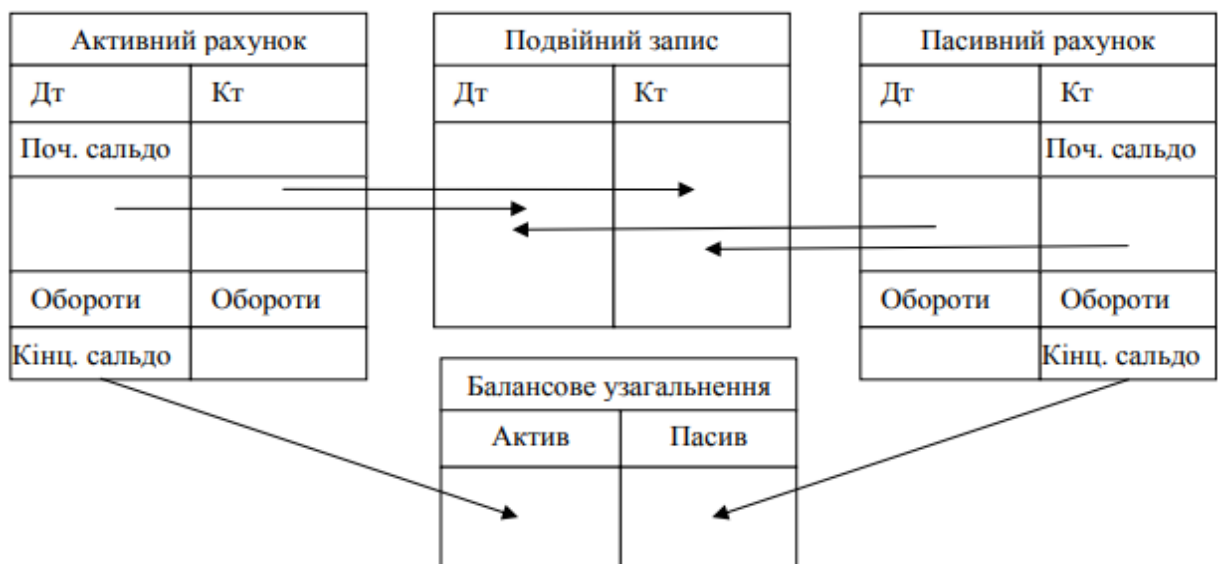
Облік реалізації нематеріальних активів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Включено об'єкт нематеріальних активів до групи вибуття:		
сума накопиченої амортизації	133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»	12 «Нематеріальні активи»
залишкова вартість	286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу»	12 «Нематеріальні активи»
Реалізація об'єктів групи вибуття:		
продажна вартість	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»
податкове зобов'язання з ПДВ	712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»	641 «Розрахунки за податками»
балансова вартість групи вибуття	943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів»	286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу»

На рис. 1.1 наведено взаємозв'язок між трьома елементами бухгалтерського обліку (рахунки, подвійний запис і балансове узагальнення), які взаємодоповнюють один одного і загалом дають змогу оцінювати стан і рух об'єктів обліку, узагальнюючи їх у цілісну систему.

Отже, облік нематеріальних активів включає в себе реєстрацію, оцінку, визнання та використання цих активів у фінансовій звітності компанії.

Аналітичний облік нематеріальних активів допомагає в систематизації інформації про їхню наявність та рух, а також про нараховану суму зносу. Це важливо для ефективного управління активами підприємства та прийняття відповідних управлінських рішень.

Рис. 1.1 Взаємозв'язок рахунків, подвійного запису і балансового узагальнення, як елементів методу бухгалтерського обліку

Узагальнення інформації про наявність та рух нематеріальних активів і нараховану суму зносу відображають в Журналі-ордері № 4 А с. - г. та Відомості аналітичного обліку нематеріальних активів (ф. № 4.3 с. - г.) (рис. 1.2).

Надання якісної інформації про фінансовий стан відповідно до принципу превалювання сутності над формою потребує відображення всіх нематеріальних активів, як майнових прав і прав інтелектуальної власності,

так і інтелектуальних активів, які контролюються суб'єктом господарювання у процесі отримання економічних вигод.

Рис. 1.2 Порядок обліку нематеріальних активів

Тому, проаналізуємо основні форми фінансової звітності, в яких відображено нематеріальні активи (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності

Форма звітності	Показник	Код рядка	Узагальнені дані про всі необоротні активи	Дані про нематеріальні активи	Дані про інтелектуальну власність
Баланс (звіт про фінансовий стан)(ф.№1)	Залишкова вартість нематеріальних активів	1000		+	
	Первісна вартість нематеріальних активів	1001		+	
	Накопичена амортизація нематеріальних активів	1002		+	
	Інші необоротні активи	1090	+		
Звіт про фінансові результати (ф.№2)	Інші витрати (собівартість реалізованих, списаних необоротних активів)	2270	+		

Продовження табл. 1.6

	Інші доходи (дохід від реалізації необоротних активів)	2240	+		
	Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	+		
	Амортизація необоротних активів	2515	+		
Звіт про рух грошових коштів (ф. № 3)	Надходження коштів від реалізації необоротних активів	3205	+		
	Витрачання коштів на придбання необоротних активів	3260	+		
Перелік додаткових статей фінансової звітності	Гудвіл	1050		+	
	Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045			+
	Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу та груп вибуття	3523	+		

Джерело: Розроблено автором на підставі [35]

Таким чином, система фінансового обліку нематеріальних активів має сформувати достовірне уявлення стосовно фінансового та майнового стану підприємства в контексті його оцінки та відображення в бухгалтерській звітності.

1.4. Особливості оцінки та амортизації нематеріальних активів

Оцінка нематеріальних активів є фінансовим відображенням вартості нематеріальних активів, як це відображено в бухгалтерському обліку. Первісна оцінка нематеріальних активів — це оцінка, за якою ці активи визнаються для цілей бухгалтерського обліку, зокрема, коли вони включені в організацію.

Визначення первісної вартості нематеріальних активів залежить від способу, яким вони були придбані організацією. Існує два способи:

Внесення нематеріальних активів до статутного капіталу, первісна вартість якого встановлюється на основі погодженої засновниками грошової оцінки, а в окремих випадках – перевіряється незалежним оцінювачем.

Створення нематеріальних активів самою організацією, де первісна вартість розраховується як сума всіх фактичних витрат, понесених при їх

розробці, включаючи витрати, пов'язані з підготовкою активів до використання. Ці витрати охоплюють витрати на створення та виробництво (такі як матеріальні ресурси, заробітна плата, послуги, що надаються зовнішніми організаціями за контрактними угодами, патентні збори, пов'язані з отриманням патентів і сертифікатів тощо), за винятком податку на додану вартість та інших податків, що підлягають відшкодуванню.

Коли нематеріальні активи купуються в інших організацій за плату, слід враховувати фактичні витрати на придбання та підготовку до використання (такі як реєстраційні збори за передачу патентних прав), за винятком податку на додану вартість та інших податків, що підлягають відшкодуванню. До фактичних витрат на придбання нематеріальних активів можна віднести: платежі, здійснені згідно з договором про передачу (купівлю) прав законному власнику (продавцю); платежі організаціям за інформаційно-консультаційні послуги, пов'язані з придбанням нематеріальних активів; збори за реєстрацію, митні збори, патентні збори та аналогічні платежі, що справляються у зв'язку з передачею (придбанням) виключних прав законним власником; податки, що не підлягають відшкодуванню, сплачені у зв'язку з придбанням нематеріального активу; комісія, сплачена організацією-посередником, яка придбала нематеріальний актив; Інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням нематеріальних активів та підготовкою їх до використання за призначенням. Наприклад, виплати працівникам, відрахування на соціальне страхування та забезпечення, матеріальні та інші витрати. У разі отримання нематеріальних активів в обмін на немонетарне майно організація визначає вартість товарів (цінностей), що передаються або будуть передані, виходячи з ціни, яка зазвичай призначається подібним товарам (цінностям) за порівнянних обставин. При безоплатному отриманні негрошових майнових прав - за ринковою вартістю. Вартість безоплатно набутих майнових прав, що враховуються, залишається незмінною, крім випадків, встановлених законодавством України. Застосування залишкової вартості безоплатно

отриманих майнових прав визначається специфікою їх використання у виробництві. Залишкова вартість безоплатно отриманих майнових прав визначається як різниця між їх первісною вартістю та сумою накопиченої амортизації.

Оцінка нематеріальних активів включає в себе ряд правил та методів, які допомагають визначити їхню вартість. Ось деякі загальні правила та шляхи оцінки нематеріальних активів:

1. Придбані нематеріальні активи: Вартість придбаних нематеріальних активів включає в себе ціну покупки або витрати, пов'язані з їхнім придбанням, такі як комісійні, податки на додану вартість, витрати на транспортування і монтаж.

2. Створені власноруч нематеріальні активи: Для оцінки власноруч створених нематеріальних активів використовуються витрати, пов'язані з їх розробкою та створенням. Ці витрати можуть включати в себе заробітну плату працівників, витрати на матеріали та інші витрати, пов'язані з процесом створення.

3. Поліпшення і модернізація: Якщо нематеріальний актив був підданий поліпшенням або модернізації, вартість може бути визначена як витрати на ці поліпшення, включаючи витрати на матеріали, працю та інші ресурси.

4. Продаж та ліквідація: Вартість нематеріальних активів при їх продажу або ліквідації може бути визначена на основі ринкових цін або оцінки експертів.

5. Амортизація: Нематеріальні активи, як правило, підлягають амортизації протягом їхнього корисного терміну. Вартість нематеріальних активів може бути зменшена на суму амортизації, яка нараховується протягом кожного звітного періоду.

Ці шляхи надходження та формування вартості нематеріальних активів відображаються в облікових записах та фінансовій звітності підприємства.

Важливо, щоб облік та оцінка нематеріальних активів відповідали вимогам стандартів бухгалтерського обліку та законодавства.

Амортизація зазвичай розглядається як метод поступового відновлення вартості нематеріальних активів. Розрахунок щорічних амортизаційних відрахувань залежить від розрахункового періоду їх корисного використання, визначення, яке робить сама організація під час початкового процесу обліку активу. Загалом існує три можливі підходи до встановлення строку корисного використання нематеріальних активів:

Тривалість корисного використання нематеріального активу, такого як виключні патентні права, може бути точно визначена на основі умов та суті правових інструментів, які регулюють його існування. Ось кілька прикладів:

1. Патентні права:

Тривалість патенту: Зазвичай патенти діють протягом 20 років з дати подання заявки. Це означає, що тривалість корисного використання патентного права, як правило, буде 20 років, якщо не буде іншого чинника, який її обмежує.

Ліцензійні угоди: Якщо патент ліцензується іншій стороні, тривалість корисного використання для власника патенту може бути коротшою, ніж термін дії самого патенту. Це залежить від умов ліцензійної угоди.

2. Авторські права:

Термін дії авторського права: В Україні термін дії авторського права становить 70 років після смерті автора. Це означає, що тривалість корисного використання авторського права, як правило, буде 70 років, якщо не буде іншого чинника, який її обмежує.

Ліцензійні угоди: Якщо авторське право ліцензується іншій стороні, тривалість корисного використання для власника авторського права може бути коротшою, ніж термін дії самого авторського права. Це залежить від умов ліцензійної угоди.

3. Торгові марки:

Термін дії торгових марок: В Україні термін дії торгових марок становить 10 років, але може бути продовжений на необмежену кількість 10-річних періодів за умови своєчасної подачі заявки на продовження. Це означає, що тривалість корисного використання торгової марки може бути необмеженою, якщо вона постійно продовжується.

Ліцензійні угоди: Якщо торгова марка ліцензується іншій стороні, тривалість корисного використання для власника торгової марки може бути коротшою, ніж термін дії самої торгової марки. Це залежить від умов ліцензійної угоди.

4. Гудвіл:

Тривалість корисного використання гудвілу: Як правило, гудвіл амортизується протягом 10 років, але цей термін може бути коротшим або довшим залежно від очікуваного терміну корисності гудвілу.

Тривалість корисного використання конкретного нематеріального активу може відрізнятися залежно від його специфічних характеристик та умов його використання.

У випадках, коли тривалість продуктивного використання не може бути встановлена, вона встановлюється 20 роками. Подібно до матеріальних активів, корисний термін служби нематеріального активу означає часовий проміжок, протягом якого суб'єкт господарювання зобов'язаний відшкодувати понесені витрати.

Методологія визначення амортизації нематеріальних активів визначається бухгалтерськими стандартами, які застосовуються до суб'єкта господарювання. В Україні це передусім Національні стандарти фінансової звітності (НСФЗ), які базуються на Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФС).

НСФЗ 16 «Нематеріальні активи» визначає прийнятні методи амортизації нематеріальних активів:

Лінійний метод: Цей метод розподіляє витрати з амортизації рівномірно протягом розрахункового корисного терміну служби активу.

Метод одиниці продукції: Цей метод розподіляє витрати з амортизації на основі одиниць продукції або подібних мір використання протягом розрахункового корисного терміну служби активу.

Метод зменшення залишкової вартості: Цей метод розподіляє більшу частку витрат з амортизації на ранні роки корисного терміну служби активу, а меншу – на пізніші роки.

Залишкова вартість – це оціночна сума, яку матиме нематеріальний актив на кінець його корисного терміну служби. Вона віднімається від первісної вартості активу для визначення чистої суми, яка амортизується протягом корисного терміну служби.

При визначенні строку корисного використання нематеріальних активів багато чинників враховуються з метою встановлення реалістичного та обґрунтованого терміну, протягом якого актив може приносити прибуток або бути корисним для підприємства. Ось деякі з цих факторів:

1. Технологічна застарілість: Швидкий розвиток технологій може призвести до того, що нематеріальний актив стає застарілим і втрачає свою актуальність.

2. Ринкові умови: Зміни на ринку, включаючи попит та конкуренцію, можуть впливати на термін корисного використання. Наприклад, швидкий розвиток ринку може скоротити термін корисного використання активу.

3. Потенційні зміни в законодавстві або регулюванні: Зміни в законодавстві або регулюванні можуть вплинути на термін корисного використання нематеріального активу. Наприклад, зміни в правилах інтелектуальної власності можуть скоротити строк використання патентів або авторських прав.

4. Прогнозована технічна та економічна ефективність: Оцінка технічної та економічної ефективності активу може допомогти визначити його термін корисного використання. Якщо актив може продовжувати приносити прибуток протягом тривалого періоду без значних витрат на обслуговування чи модернізацію, то термін його використання може бути подовжений.

5. Стратегія підприємства: Стратегічні цілі та плани розвитку підприємства також можуть впливати на термін корисного використання. Наприклад, якщо підприємство планує заміну активу на новіший або більш ефективний в недалекому майбутньому, то термін корисного використання може бути скорочений.

6. Аналіз історичних даних: Попередні дані про використання подібних активів можуть служити важливим джерелом інформації для визначення терміну корисного використання.

У бухгалтерському обліку суму нарахованої за об'єктами НМА амортизації відображають за кредитом субрахунку 133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів» з віднесенням суми амортизаційних відрахувань до складу витрат звітного періоду (дебет рахунків 23, 91, 92, 93 або 94) залежно від напрямку використання об'єктів.

У таблиці 1.7 представлено кореспонденцію рахунків для нарахування амортизації нематеріальних активів.

Таблиця 1.7

Кореспонденція рахунків з обліку амортизації НМА

№	Напрямки використання нематеріальних активів	Кореспонденція	
		Дт	Кт
01	Будівництво (створення) основних засобів	151, 152	133
02	Виготовлення інших об'єктів необоротних матеріальних активів	153	133
03	Створення інших об'єктів НМА	154	133
04	Вирощування довгострокових біоактивів	155	133
05	НМА виробничого призначення (якщо є можливість віднести до конкретного виду вашої продукції)	23	133
06	НМА виробничого призначення (якщо є можливість віднести до конкретного виду вашої продукції)	91	133
07	НМА загальногосподарського призначення	92	133
08	НМА, що використовуються для збуту	93	133
09	НМА, що використовуються для ведення іншої операційної діяльності підприємства	94	133

Джерело: [2]

Врахування цих факторів допомагає забезпечити реалістичну оцінку та планування використання нематеріальних активів підприємства.

У бухгалтерському балансі нематеріальні активи відображаються за залишковою вартістю, тому їх називають балансовою. Оцінка об'єктів інтелектуальної власності здійснюється за методами, заснованими на прибутковому або витратному підході. Використовувати порівняльний підхід тут дуже складно, оскільки ці об'єкти є оригінальними і зазвичай не мають аналогів.

Існують різні методи амортизації нематеріальних активів, і вибір конкретного методу може залежати від типу активу, його природи, ступеня зносу та внутрішніх правил обліку компанії. Ось деякі з найпоширеніших методів:

1. Прямолінійний метод: При цьому методі рівномірна сума амортизації нараховується протягом усього строку корисного використання активу. Формула для розрахунку амортизації така: $\text{Амортизація} = \frac{\text{Вартість активу} - \text{Залишкова вартість}}{\text{Строк корисного використання}}$

2. Прискорена амортизація: Цей метод передбачає більш великі суми амортизації на початку строку корисного використання, згодом зменшуючись у подальших періодах. Цей метод часто застосовується для активів, які швидко застарівають або втрачають свою актуальність.

3. Метод пропорційного зменшення залишкової вартості: При цьому методі амортизація обчислюється на основі відсотка від залишкової вартості активу. Формула для розрахунку амортизації: $\text{Амортизація} = \text{Залишкова вартість} * \text{Ставка амортизації} \backslash 100$

4. Метод суми років: Цей метод передбачає, що амортизація розподіляється пропорційно до кількості років, протягом яких актив використовується. Формула для розрахунку амортизації: $\text{Амортизація} = \frac{(\text{Вартість активу} - \text{Залишкова вартість}) \backslash \text{Сума років}}{\text{Сума років} - \text{Кількість пройдених років}}$

Строки нарахування амортизації нематеріальних активів визначаються внутрішніми політиками компанії, правилами бухгалтерського обліку та законодавством. Зазвичай ці строки відображають термін, протягом якого актив вважається корисним для підприємства. Наприклад, для програмного забезпечення строк амортизації може складати 3-5 років, тоді як для прав на використання землі цей термін може бути значно довшим, наприклад, 50 років або більше.

1.5. Бухгалтерське та податкове законодавство щодо обліку нематеріальних активів

Бухгалтерський облік нематеріальних активів в Україні регулюється Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» та іншими нормативно-правовими актами, що встановлюють єдині правила обліку та відображення в бухгалтерській звітності цих активів. Основні принципи обліку нематеріальних активів включають немонетарність, ідентифікованість, контроль, вартість та корисність.

Види нематеріальних активів охоплюють ліцензії, патенти, авторські та суміжні права, торгові марки та гудвіл. Придбання нематеріальних активів включається до складу їх первісної вартості, яка включає витрати, пов'язані з придбанням, такі як транспортні витрати та реєстраційні збори.

Амортизація нематеріальних активів проводиться протягом їх корисного використання шляхом нарахування амортизації. Переоцінка активів може проводитися за справедливою вартістю на дату балансу. При вибутті активу його залишкова вартість включається до складу доходу або витрат підприємства.

Рівні нормативного регулювання обліку нематеріальних активів представлено в таблиці 1.8.

Рівні нормативного регулювання обліку нематеріальних активів

Кодекси та закони	Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Цивільний кодекс України; Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»
Стандарти бухгалтерського обліку, МСБО, МСА	П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»; П(С)БО 7 «Основні засоби», МСБО 38 «Нематеріальні активи», МСБО, МСФЗ, МСА
План рахунків, інструкції, методичні рекомендації	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів
Внутрішні документи підприємства	Наказ про облікову політику підприємства; Положення про бухгалтерію; Посадові інструкції з ведення обліку нематеріальних активів; Графік документообігу; Робочий план рахунків для обліку нематеріальних активів; Наказ про проведення інвентаризації

Джерело: [24]

Таким чином, загальне право є основною формою корпоративної відповідальності за нематеріальні активи і вимагає уваги при здійсненні господарських операцій з використанням об'єктів інтелектуальної власності (табл. 1.9).

Центральним у правовому контролі за зобов'язаннями щодо нематеріальних активів є НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи», оскільки він визначає принципи та процедури ведення бухгалтерського обліку. Стандарт розроблявся на основі МСБО 38 «Нематеріальні активи».

Податковий облік нематеріальних активів визначається Податковим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами. Витрати на придбання нематеріальних активів включаються до складу податкових витрат та амортизуються протягом періоду їх корисного використання.

Податковий облік нематеріальних активів також враховує можливість переоцінки активів за справедливою вартістю на дату балансу. Це означає,

що якщо вартість активу змінилася з часу його придбання, підприємство може внести відповідні корективи до своїх фінансових звітів.

Таблиця 1.9

Нормативно-правове регулювання господарських відносин у сфері інтелектуальної власності

Нормативно-правові документи	
Загальні	- Конституція України (зокрема, ст. 41 та ст. 54); - Цивільний кодекс; Кодекс про адміністративні порушення; Митний кодекс; Кримінальний кодекс; Кодекс про надра; Водний кодекс; Земельний кодекс; Лісовий кодекс; - Закон України «Про інноваційну діяльність»; - Закон України «Про інвестиційну діяльність»; - Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»
Спеціальні (безпосередньо стосуються інтелектуальної власності)	1) Закони України: - «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»; - «Про охорону прав на промислові зразки»; - «Про авторське право і суміжні права»; - «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»; - «Про охорону прав на зазначення походження товарів»; - «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фоно-грам, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних»; - «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем». 2) Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України - Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, та додаток до нього; роз'яснення щодо застосування Порядку; - Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) чи зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми; - Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених)
Стандарти у сфері інтелектуальної	1) Стандарти Всесвітньої організації інтелектуальної власності; 2) Державні стандарти України (ДСТУ): - ДСТУ 3574-97 Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення; - ДСТУ 3575-97 Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення

Джерело: [24]

Податковий кодекс України та інші нормативно-правові акти також встановлюють ставки оподаткування для нематеріальних активів. Оподаткування може здійснюватися шляхом нарахування податку на прибуток від амортизації цих активів.

Крім того, управління нематеріальними активами може включати стратегії щодо їх оптимізації та використання з метою збільшення ефективності та конкурентоспроможності підприємства. Це може включати в себе аналіз ринкової цінності активів, їх потенційного використання та розвитку, а також можливостей для їхнього ліквідування чи вибуття.

Урахування різних аспектів бухгалтерського та податкового обліку нематеріальних активів допомагає підприємствам ефективно керувати своїм інтелектуальним капіталом та забезпечує збалансоване ведення бізнесу з урахуванням всіх фінансових аспектів.

Крім того, в Україні існують інші нормативно-правові акти, які доповнюють та уточнюють положення щодо обліку нематеріальних активів. Наприклад, Положення про ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання, які займаються випуском та обігом цінних паперів, може містити додаткові вимоги щодо обліку певних видів нематеріальних активів.

Також, Податковий кодекс України встановлює правила оподаткування нематеріальних активів, включаючи витрати на їх придбання та нарахування податку на прибуток від амортизації.

Ці нормативно-правові акти покликані забезпечити якнайбільшу прозорість, точність та достовірність фінансової звітності підприємств, а також захист інтересів інвесторів та стабільність фінансової системи в цілому. Вони встановлюють правила для всіх суб'єктів господарювання незалежно від їх форм власності та розміру.

Бухгалтерський облік нематеріальних активів в Україні регулюється комплексною системою нормативно-правових актів, що охоплюють принципи, методи, правила та процедури ведення обліку та відображення цих активів у фінансовій звітності. До основних документів належать:

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» (НП(С)БО 8): Цей стандарт встановлює визначення,

класифікацію, первісне визнання, оцінку, амортизацію, переоцінку, вибуття та інші аспекти обліку нематеріальних активів.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Цей закон визначає загальні принципи та правила ведення бухгалтерського обліку в Україні, включаючи облік нематеріальних активів.

Податковий кодекс України: Цей кодекс встановлює правила оподаткування нематеріальних активів, включаючи визначення витрат, амортизації та оподатковуваних доходів.

Окрім основних документів, існують й інші нормативно-правові акти, які доповнюють та уточнюють правила обліку нематеріальних активів. До них належать:

Положення про ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання, які займаються випуском та обігом цінних паперів: Цей документ встановлює додаткові вимоги щодо обліку певних видів нематеріальних активів, таких як торгові марки та авторські права.

Методичні рекомендації з питань обліку та відображення в бухгалтерській звітності нематеріальних активів, придбаних шляхом об'єднання підприємств: Ці методичні рекомендації надають роз'яснення щодо обліку нематеріальних активів при об'єднанні підприємств.

Листи Міністерства фінансів України з питань роз'яснення застосування норм законодавства з бухгалтерського обліку та оподаткування: Ці листи надають офіційну позицію Міністерства фінансів України щодо застосування норм законодавства з питань обліку та оподаткування нематеріальних активів.

НП(С)БО 8 чітко визначає поняття нематеріального активу та встановлює його класифікацію за видами. Первісна вартість нематеріального активу включає витрати, пов'язані з його придбанням або створенням. Нематеріальні активи оцінюються за первісною вартістю, амортизованою вартістю або справедливою вартістю. Амортизація нематеріальних активів здійснюється протягом їх корисного терміну служби шляхом систематичного

розподілу їх первісної вартості. Переоцінка нематеріальних активів може проводитися за справедливою вартістю на дату балансу. При вибутті нематеріального активу його залишкова вартість включається до складу доходу або витрат підприємства.

Витрати на придбання нематеріальних активів включаються до складу податкових витрат та амортизуються протягом періоду їх корисного використання. Податковий кодекс України також визначає норми оподаткування доходів від переоцінки нематеріальних активів.

Коректний облік, оподаткування та управління нематеріальними активами є критично важливими для ефективної роботи підприємства в сучасній економіці. Знання та дотримання відповідних нормативно-правових актів забезпечує прозорість фінансової звітності, захист інтересів інвесторів та сприяє стабільному розвитку бізнесу.

Дослідження нормативної бази бухгалтерського обліку нематеріальних активів показало, що після створення (придбання) об'єктів порядок відображення доходів від них підприємству в бухгалтерському обліку залежить від характеру подальшого використання цих активів.

На нашу думку, визначальним є час їх використання за призначенням або виконання. Є два випадки:

1. Випадок, коли датою прийняття нематеріального активу є дата введення його в експлуатацію.

У разі безпосереднього залучення виготовлених (придбаних) нематеріальних активів у виробничий процес у поточному звітному періоді. У бухгалтерському обліку надходження таких предметів на підприємство відображається записом:

Рахунок № 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»

Рахунок Д-т 12 «Нематеріальні активи» на субрахунках за об'єктами.

2. Між датою отримання створених (придбаних) нематеріальних активів і датою введення їх в експлуатацію може пройти деякий час.

Виникло питання щодо відображення в бухгалтерському обліку витрат, понесених на створення (придбання) таких об'єктів. Тоді до НПСБО 8 було введено групу обліку нематеріальних активів — «незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи». На нашу думку, така розрахункова група передбачає можливість включення нематеріальних активів до бухгалтерського обліку об'єктів безпосередньо до початку їх цільового використання на дату балансу або до моменту їх реалізації.

З огляду на це на рахунку 12 «Нематеріальні активи» доцільно відкрити спеціальний субрахунок «Незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи» для розрахунків за витратами підприємства на створення, придбання або модернізацію нематеріальних активів, які на дату балансу не були використані за призначенням.

На нашу думку, виділення окремої групи обліку в межах рахунку 12 «Нематеріальні активи» для обліку витрат, які послідовно та раціонально відносяться на нематеріальні активи до моменту їх реалізації, дає змогу:

- аналіз капітальних вкладень в нематеріальні активи;
- отримання достовірної інформації про ресурси, затрачені як на доведення нематеріального активу до стану, в якому він придатний для використання, так і про витрати, понесені на його обслуговування;
- більш повне розуміння рахунків.

Таким чином, постійне збільшення кількості об'єктів обліку нематеріальних активів та розширення сфери їх використання визначає способи та порядок їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» та аналіз його виробничо-господарської діяльності за 2022-2023 роки

ТДВ «Яготинський маслозавод» – товариство з додатковою відповідальністю засноване 25 березня 1996 року. Коротка характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод» наведена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»

Код за ЄДРПОУ:	00446003
Повне найменування:	Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»
Скорочене найменування (згідно Статуту):	ТДВ «Яготинський маслозавод»
Юридична адреса:	07700, Київська обл., Яготинський район, м. Яготин, вул. Шевченка, будинок 213
Керівник:	Генеральний директор Косяченко Сергій Олександрович
Регіон:	Київська область
Дата реєстрації:	25.03.1996 (Дод. А)
Код за КВЕД:	10.51; 49.41; 47.11; 46.33; 46.71; 47.30 (Дод. Б)
Найменування:	Перероблення молока, виробництво масла та сиру; Вантажний автомобільний транспорт; Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами; роздрібна торгівля пальним.

ТДВ «Яготинський маслозавод» є одним із провідних підприємств у галузі перероблення молока та виробництва масла та сиру. Заснований у 1996 році, підприємство має багаторічний досвід у галузі харчової промисловості.

Юридична адреса ТДВ «Яготинський маслозавод» розташована за адресою: 07700, Київська область, Яготинський район, місто Яготин, вулиця

Шевченка, будинок 213. Керівником підприємства є генеральний директор Косяченко Сергій Олександрович.

Основна діяльність підприємства включає перероблення молока, виробництво масла та сиру. Крім того, ТДВ «Яготинський маслозавод» здійснює вантажний автомобільний транспорт, оптову та роздрібну торгівлю продуктами харчування, напоями, тютюновими виробами, молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями, жирами та іншими продуктами.

ТДВ «Яготинський маслозавод» активно працює на ринку Київської області, забезпечуючи споживачів якісними продуктами харчування та іншими товарами. Наявність різноманітних видів діяльності дозволяє підприємству бути конкурентоспроможним на ринку та забезпечувати різноманітні потреби споживачів.

Підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» відоме не лише своєю діяльністю в галузі перероблення молока та виробництва масла та сиру, а й активною участю у вантажному автомобільному транспорті. Це свідчить про різноманітність сфер діяльності підприємства та його стратегічне планування у сфері логістики та постачання.

Гнучкість підходу до бізнесу дозволяє ТДВ «Яготинський маслозавод» ефективно взаємодіяти зі споживачами на різних ринкових сегментах, забезпечуючи їхні потреби в якісних та свіжих продуктах харчування. Крім того, оптова та роздрібна торгівля продуктами дозволяє підприємству розширити свою клієнтську базу та отримувати додатковий дохід.

Регулярність та стабільність у виробництві і торгівлі є одними з ключових принципів роботи ТДВ «Яготинський маслозавод». Це дозволяє підприємству займати впевнену позицію на ринку та забезпечувати надійний постачання продукції споживачам у будь-який час.

Напрямки діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» відображають різноманітність бізнес-інтересів підприємства та його готовність адаптуватися до змін на ринку та потреб споживачів. Такий підхід є

ключовим для забезпечення стабільного розвитку та успіху компанії в умовах сучасного бізнесу.

Проведемо SWOT-аналіз середовища, у якому функціонує ТДВ «Яготинський маслозавод» з метою визначення стратегічних альтернатив розвитку підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз ТДВ «Яготинський маслозавод»

1	2	3
	МОЖЛИВОСТІ 1. Охоплення більшої частки ринку (іноземного). 2. Розширення виробництва, як наслідок, збільшення кількості робочих місць. 3. Оновлення основних засобів. 4. Залучення іноземних коштів на розвиток підприємства. 5. Інноваційний прорив. 6. Довготривала співпраця з провідними компаніями. 7. Отримання економічно вигідних тендерів.	ЗАГРОЗИ 1. Війна з РФ. 2. Значні зміни у нормативно-правовому полі, до яких підприємство не зможе швидко адаптуватися. 3. Банкрутство / реорганізація внаслідок війни з РФ.
СИЛЬНІ СТОРОНИ 1. Проведення заохочень працівників. 2. Застосування системи підвищення кваліфікації кадрів підприємства. 3. Повна автоматизація роботи. 4. Кваліфіковані кадри. 5. Лідируючі позиції у даній галузі по Україні.	ПОЛЕ СМ 1. Можливість розширення виробництва за рахунок: кваліфікованих кадрів, оновлення основних засобів, автоматизації процесів виробництва, інноваційних новинок. 2. Можливість «перевезення» виробництва у більш спокійне середовище.	ПОЛЕ СЗ 1. Загроза звільнення висококваліфікованих кадрів через війну з РФ. 2. Загроза зниження лідируючих позицій по Україні через війну з РФ.
СЛАБКІ СТОРОНИ 1. Низький рівень регулювання відділу внутрішнього аудиту виявлених помилок. 2. Збої у програмному забезпеченні. 3. Недосконала структурна організація розподілу роботи між відділами та працівниками підприємства.	ПОЛЕ СлМ 1. Гальмування виробничого процесу через збої у програмному забезпеченні (через проблему з електропостачанням – наслідки війни з РФ). 2. Високий рівень зношення основних фондів через не належне їхнє використання.	ПОЛЕ СлЗ 1. Зменшення обсягів отриманих замовлень через війну з РФ. 2. Отримання збитків, реорганізація компанії.

У результаті проведеного дослідження стало ясно, що підприємство обрало сталу та «працюючу» стратегію. Проте, на нашу думку, задля освоєння більшої частки закордонного ринку, керівництво разом із заступниками має удосконалити дану стратегію, максимально пристосувавши її до сьогоденних умов та мінливого середовища.

SWOT-аналіз ТДВ «Яготинський маслозавод» надає важливий огляд внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на діяльність підприємства.

Можливості:

1. Охоплення більшої частки ринку, включаючи іноземний.
2. Розширення виробництва та збільшення кількості робочих місць.
3. Оновлення основних засобів.
4. Залучення іноземних інвестицій на розвиток підприємства.
5. Інноваційність у виробництві.
6. Довготривала співпраця з провідними компаніями.
7. Отримання економічно вигідних тендерів.

Загрози:

1. Воєнний конфлікт з Російською Федерацією.
2. Суттєві зміни у нормативно-правовому полі, на які підприємство може не змогти швидко адаптуватися.
3. Можливе банкрутство або реорганізація через війну з Росією.

Сильні сторони:

1. Система заохочень для працівників.
2. Постійне підвищення кваліфікації персоналу.
3. Висока автоматизація робочих процесів.
4. Висококваліфікований персонал.
5. Лідерство на ринку в Україні.

Слабкі сторони:

1. Низький рівень регулювання внутрішнього аудиту.
2. Проблеми з програмним забезпеченням.
3. Недосконала організація роботи між відділами.

Ця інформація вказує на те, що підприємство має значний потенціал для розвитку, але також стикається з серйозними викликами, такими як військовий конфлікт та недоліки у внутрішній організації. Удосконалення стратегічного планування та управління можуть допомогти зберегти переваги підприємства і вирішити його слабкі сторони.

Проаналізувавши SWOT-аналіз ТДВ «Яготинський маслозавод», можна зробити декілька важливих висновків. Перш за все, компанія має значний потенціал для розширення своєї діяльності і збільшення частки на ринку, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Особливу увагу слід звернути на можливість оновлення основних засобів, що може поліпшити якість продукції та оптимізувати виробничі процеси.

Однак, існують серйозні загрози, зокрема військовий конфлікт з Російською Федерацією, який може суттєво підірвати стабільність підприємства та його фінансові показники. Також важливо врахувати можливість значних змін у нормативно-правовому середовищі, що можуть вплинути на діяльність компанії.

Основні сильні сторони підприємства включають високий рівень кваліфікації персоналу, систему заохочень для працівників та високу автоматизацію робочих процесів. Проте, існують певні слабкі сторони, такі як недосконалість внутрішнього аудиту та проблеми з програмним забезпеченням.

Загалом, для успішного розвитку підприємства необхідно максимально використовувати його сильні сторони, враховуючи при цьому потенційні загрози та працюючи над вирішенням слабкостей.

У контексті дослідження ролі нематеріальних активів у розвитку підприємства, можна визначити, що ТДВ «Яготинський маслозавод» має значний потенціал для використання таких активів. Зокрема, компанія може вдосконалити свої бренди, інтелектуальну власність та технології виробництва, щоб забезпечити стабільний ріст та конкурентоспроможність на ринку.

Продовжуючи дослідження, можна звернутися до питання оцінки нематеріальних активів у фінансовому звітності підприємства. Важливо враховувати, що правильна оцінка цих активів може значно вплинути на фінансовий стан підприємства та його інвестиційну привабливість для потенційних інвесторів.

Крім того, важливо враховувати роль нематеріальних активів у стратегічному управлінні. Це означає врахування потенційних ризиків та можливостей, пов'язаних з цими активами, при прийнятті стратегічних рішень щодо розвитку підприємства.

Отже, дослідження ролі нематеріальних активів у розвитку ТДВ «Яготинський маслозавод» може сприяти покращенню управління компанією та забезпеченню її стабільного розвитку в умовах постійно змінюючого ринкового середовища.

У дослідженні ролі нематеріальних активів у розвитку ТДВ «Яготинський маслозавод» можна також докладніше розглянути стратегії управління цими активами. Наприклад, підприємство може розвивати стратегію захисту інтелектуальної власності, щоб запобігти незаконному використанню та копіюванню своїх інновацій та технологій.

Крім того, ТДВ «Яготинський маслозавод» може активніше використовувати свої бренди та імідж компанії для просування продукції на ринку та привертання уваги споживачів. Це може включати участь у рекламних кампаніях, спонсорство подій та заходів, а також розвиток власної корпоративної культури.

Також важливою частиною стратегії управління нематеріальними активами є їхнє постійне оновлення та розвиток. Підприємство може інвестувати в дослідження та розробки нових продуктів, покращення технологій виробництва та інші інноваційні проекти, що сприятимуть зміцненню конкурентоспроможності компанії на ринку.

Таким чином, вивчення стратегій управління нематеріальними активами може допомогти ТДВ «Яготинський маслозавод» ефективно

використовувати свій потенціал та забезпечити стабільний розвиток у складних умовах сучасного бізнесу.

Структура управління ТДВ «Яготинський маслозавод» являє собою систему лінійно-функціонального підпорядкування. Вищим органом управління товариством є загальні збори акціонерів. Свою діяльність вони спрямовують через керівні органи товариства: спостережну раду, правління, ревізора.

У контексті внутрішнього управління, структура ТДВ «Яготинський маслозавод» є важливим аспектом. Зокрема, система лінійно-функціонального підпорядкування може забезпечити чітку організаційну ієрархію та розподіл обов'язків між різними функціональними підрозділами. Проте, ця система також може призводити до внутрішньої конкуренції, недоліків у прийнятті рішень та недостатньої гнучкості у реагуванні на зміни.

Організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод» представлена на рис. 2.1.

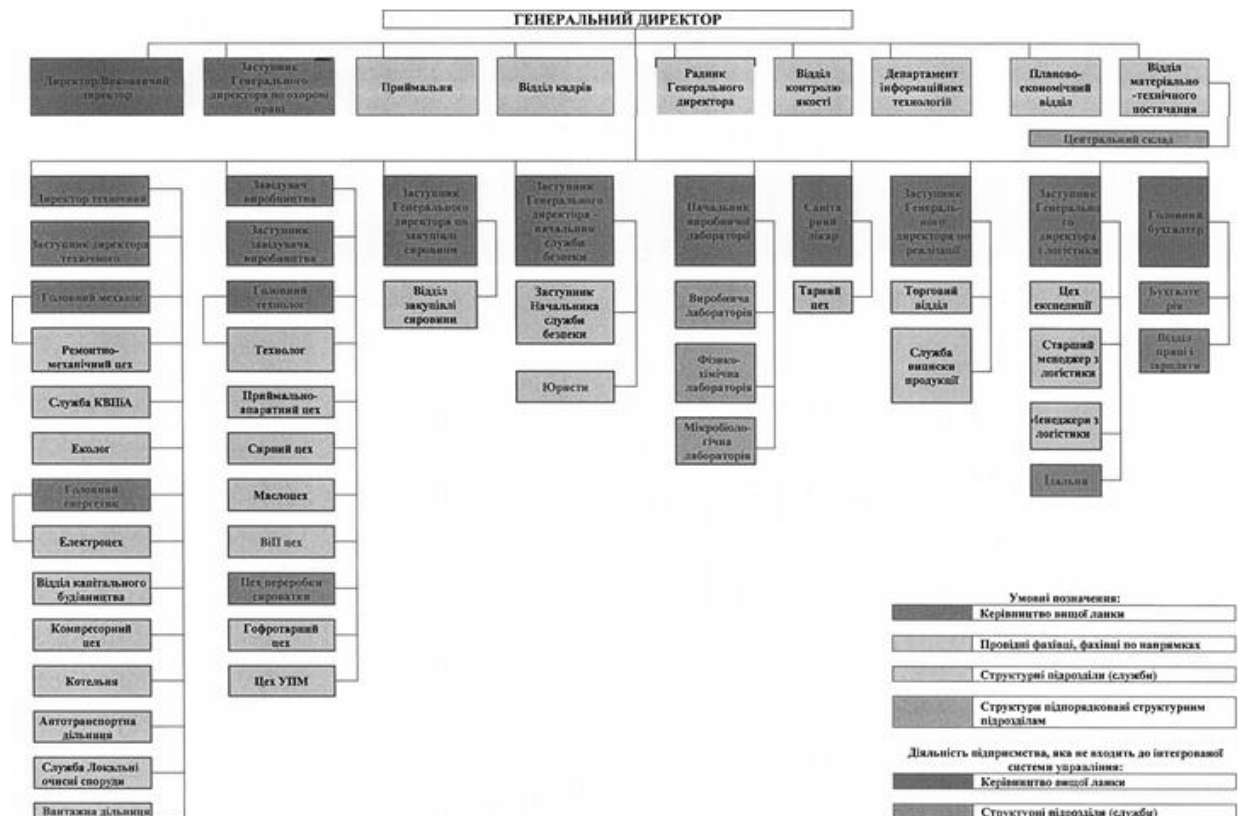

Рис. 2.1 Організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод»

Проте є у неї і недоліки, такі як внутрішня конкуренція за ресурси, тенденція до надмірної спеціалізації, повільність процедур прийняття рішень та організаційна форма, яка важко реагує на зміни.

Бухгалтерський облік ведеться відповідно до Плану рахунків. Головному бухгалтеру дозволено відповідно до Облікової політики підприємства затверджувати додаткову систему субрахунків та реєстрів аналітичного обліку. Облік витрат підприємства ведеться на рахунках 9-го класу та 8-го класу [17].

У своїй роботі підприємство керується такими законодавчими актами: Конституцією України, Податковим кодексом України [2], Законами України [11] та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами [3], розпорядженнями Кабінету Міністрів України, розпорядженнями, іншими нормативними актами профільних міністрів та відомств, Статутом підприємства.

Підприємство самостійно визначає фонд оплати праці, в порядку та розмірах, встановлених чинним законодавством. Мінімальний розмір оплати праці найманих працівників не може бути меншим прожиткового мінімуму, який встановлюється законодавчими актами.

Управління оплатою праці є ще однією важливою аспектом внутрішнього управління. Встановлення мінімального розміру оплати праці, що не може бути меншим за прожитковий мінімум, свідчить про відповідність законодавству та дотримання соціальних стандартів.

Керівництво ТДВ «Яготинський маслозавод» постійно оновлює та удосконалює стратегії управління, щоб пристосуватися до змін у мінливому середовищі. Це включає в себе розробку нових стратегій залучення іноземних інвестицій, розширення асортименту продукції, а також впровадження інноваційних технологій у виробництві.

Для забезпечення ефективного управління підприємством розробляються і впроваджуються програми підвищення кваліфікації

персоналу, зокрема, з фінансового та технічного управління, які сприяють покращенню процесів внутрішнього управління.

Для досягнення успіху ТДВ «Яготинський маслозавод» повинен продовжувати розвивати свої внутрішні системи управління, удосконалювати стратегії розвитку та забезпечувати ефективне функціонування всіх аспектів підприємства.

На підприємстві відбулися значні зміни і покращення у багатьох аспектах. Наприклад, збільшення фонду оплати праці та середньої місячної оплати праці свідчать про більшу увагу до персоналу та його соціального захисту. Це може позитивно позначитися на мотивації працівників та їхній продуктивності.

Зростання середньорічної вартості активів та валового прибутку свідчать про успішне інвестування у розвиток виробництва та покращення його ефективності. Це може означати впровадження нових технологій, модернізацію обладнання або розширення асортименту продукції.

Збільшення чистого прибутку та рентабельності свідчать про ефективне управління фінансовими ресурсами та здатність підприємства генерувати прибуток при збільшенні обсягів виробництва та продажу продукції.

Важливо також відзначити зростання чистого доходу від реалізації продукції, що свідчить про успішну стратегію маркетингу та збуту. Це може означати успішне впровадження рекламних кампаній, розвиток нових збутових каналів або підвищення конкурентоспроможності продукції.

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» визначаються різноманітними чинниками, що включають фінансові, технічні, організаційні та правові аспекти.

Основні техніко-економічні показники, які можна врахувати при аналізі діяльності підприємства, включають:

1. **Обсяг виробництва:** це кількість продукції (масла, сиру тощо), яку виробляє підприємство протягом певного періоду часу, зазвичай розраховується в натуральному або вартісному виразі.

2. **Ефективність виробництва:** вимірюється у відсотках та відображає, наскільки ефективно використовуються ресурси для виробництва продукції. Це може включати витрати на сировину, працю, енергію та інші витрати.

3. **Рентабельність:** показник, який визначає, який відсоток прибутку отримано від виробництва продукції відносно загального обсягу витрат чи виробництва.

4. **Витрати на транспорт і збут:** ці витрати включають у себе витрати на доставку продукції на ринок та реалізацію її.

5. **Інвестиції в розвиток:** сума коштів, які спрямовуються на оновлення технічного обладнання, розширення виробничих потужностей або впровадження нових технологій.

6. **Відношення кількості робочих місць до обсягу виробництва:** Показник, який визначається кількістю працівників, які зайняті на підприємстві, відносно загального обсягу виробництва. Це може свідчити про ефективне використання ресурсів і соціальну відповідальність підприємства.

7. **Ринкова частка:** Відсоток ринку, який контролюється підприємством у порівнянні з іншими учасниками галузі.

Ці показники можуть бути використані для оцінки ефективності та конкурентоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» на ринку. Крім того, враховуючи SWOT-аналіз, можна розробити стратегії розвитку, що враховуватимуть міцні та слабкі сторони підприємства, а також можливості та загрози, що існують у зовнішньому середовищі. Наприклад, вивчення можливостей оновлення основних засобів може підвищити ефективність виробництва, тоді як реагування на загрози, такі як війна з РФ, може вимагати перегляду стратегій збуту та пошуку нових ринків збуту.

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 рр. наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 рр.

№ з/п	Показник	Роки		Абсолютне відхилення, тис. грн.	Темп росту, %
		2022 р.	2023 р.		
1	2	3	4	5	6
1	Випуск продукції у діючих цінах, тис. грн.	1785049	1945105	160056	109,0
2	Випуск продукції в натуральному виразі, т.	75116	82007	6891	109,2
4	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	3736091	4857266	1121175	130,0
5	Середня спискова чисельність працівників, чол.	934	951	17	101,8
6	Фонд оплати праці працівників, тис. грн.	195918	249790	53872	127,5
7	Середньорічна продуктивність праці, тис. грн./особу	4000	5107	1107	127,7
8	Середня місячна оплата праці, грн./особу	17480	21888	4408	125,2
9	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	390541	415608	25067	106,4
10	Фондовіддача, грн./грн.	9,6	11,7	2,1	121,9
11	Фондомісткість, грн./грн.	0,1	0,09	-0,01	90,0
12	Середньорічні залишки обігових коштів, тис. грн.	165917	192592	26675	116,08
13	Коефіцієнт оборотності обігових коштів, оберти	22,52	25,22	2,7	112,00
14	Тривалість 1 обороту оборотних коштів, днів	16	14	-2	87,50
15	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	2029019	2164580	135561	106,7
16	Власний капітал, тис. грн.	685040	940195	255155	137,2
17	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	3090847	3979309	888462	128,7
18	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	82,73	81,92	-0,81	99,02
19	Матеріальні витрати, тис. грн.	2634094	3246084	611990	123,23
20	Матеріаловіддача, грн./грн.	0,68	0,60	-0,08	0,88

Продовження табл. 2.3

21	Матеріаломісткість, грн./грн.	1,47	1,67	0,20	1,14
22	Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	645244	877957	232713	136,1
23	Прибуток (збиток) операційної діяльності, тис. грн.	291991	444037	152046	152,1
24	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	155639	255160	99521	163,9
25	Рентабельність операційної діяльності,%	0,09	0,11	0,02	122,2
26	Рентабельність загальна (активів),%	9,63	12,02	2,39	124,82
27	Рентабельність власного капіталу, %	25,63	36,47	10,84	142,30

Отже, результати аналізу техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 рр. показало, що за 2023 р. підприємство змогло збільшити випуск продукції на 9%, що дало змогу збільшити чистий дохід від реалізації продукції на 30%. За 2023 р. збільшилися також виплати на фонд оплати праці, що призвело до збільшення чисельності працівників на 1,8% і збільшення середньої заробітної плати на 25,2%. Інвестовані основні засоби дають економічний ефект у вигляді фондівіддачі, яка за рік збільшилася на 21,9%, при цьому фондомісткість за 2023 рік зменшилася на 10%. Спостерігається також зростання і коефіцієнту оборотності оборотних фондів на 12%, при цьому відбулося також зменшення тривалості обороту оборотних коштів на 2 дня, що також є позитивною характеристикою діяльності підприємства. Нарощення власного капіталу на 37,2% дозволило збільшити його рентабельність на 17,4%. Загалом, за 2023 р. валовий прибуток збільшився на 36,1%, що призвело до збільшення чистого прибутку на 63,9%. Загальна рентабельність активів збільшилася на 20%.

Усі ці позитивні тенденції свідчать про успішний розвиток та стабільність ТДВ «Яготинський маслозавод», а також про ефективне управління компанією у змінних умовах ринкового середовища.

Позитивні зміни на підприємстві можуть також вказувати на успішну реалізацію стратегічних цілей та планів розвитку, які визначені керівництвом компанії. Зокрема, збільшення фонду оплати праці та середньої місячної оплати праці може бути наслідком впровадження програм стимулювання працівників або політики компенсації, спрямованих на збільшення привабливості робочого місця.

2.2. Аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

Аналіз фінансового стану - комплекс заходів, пов'язаних з вивченням і аналізом результатів фінансово-господарської діяльності організацій, підприємств і господарських товариств з метою визначення ступеня ефективності використання основних засобів і оборотних коштів для виконання програм (статутних завдань) організацій, установ, виявлення можливих недоліків, порушень, невикористаних резервів покращення результатів.

Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- вивчення прибутковості та фінансової стійкості підприємства;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- аналіз діяльності підприємства та його позиції на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Дані для розрахунків беруться з балансу (форма 1) та звіту про фінансові результати (форма 2) ТДВ «Яготинський маслозавод», який є зведеним звітом, у якому представлені дані філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинський дитячий заклад».

Ліквідність – це здатність компанії розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями шляхом перетворення активів у готівку. Ліквідність розглядається з двох точок: 1) як час, необхідний для продажу

активу; 2) як сума, отримана від продажу активу.

Аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» є ключовим етапом в оцінці діяльності підприємства та прийнятті управлінських рішень. У цьому розділі буде проведений детальний аналіз фінансових показників, включаючи показники прибутковості, ліквідності, стабільності та ефективності використання ресурсів.

1. Рентабельність продажів:

Рентабельність продажів = Чистий прибуток / Чистий дохід від реалізації * 100%

$$\text{Рентабельність продажів} = 255\,160 \text{ тис. грн} / 4\,857\,266 \text{ тис. грн} * 100\% = 5,25\%$$

2. Рентабельність активів:

Рентабельність активів = Чистий прибуток / Середньоарифметичне значення суми активів * 100%

$$\text{Рентабельність активів} = 255\,160 \text{ тис. грн} / ((2\,029\,019 \text{ тис. грн} + 2\,164\,580 \text{ тис. грн}) / 2) * 100\% = 12,02\%$$

3. Рентабельність власного капіталу:

Рентабельність власного капіталу = Чистий прибуток / Середньоарифметичне значення суми власного капіталу * 100%

$$\text{Рентабельність власного капіталу} = 255\,160 \text{ тис. грн} / ((685\,040 \text{ тис. грн} + 940\,195 \text{ тис. грн}) / 2) * 100\% = 36,47\%$$

Показники ліквідності

1. Коефіцієнт поточної ліквідності:

Коефіцієнт поточної ліквідності = Оборотні активи / Поточні зобов'язання

$$\text{Коефіцієнт поточної ліквідності} = 1\,717\,107 \text{ тис. грн} / 985\,069 \text{ тис. грн} = 1,74$$

2. Швидкий коефіцієнт:

Швидкий коефіцієнт = Поточні активи (без запасів) / Поточні зобов'язання

Швидкий коефіцієнт = $(1\,717\,107 \text{ тис. грн} - 192\,592 \text{ тис. грн}) / 985\,069 \text{ тис. грн} = 1,24$

3. Коефіцієнт грошової ліквідності:

Коефіцієнт грошової ліквідності = $\text{Грошові кошти та їх еквіваленти} / \text{Поточні зобов'язання}$

Коефіцієнт грошової ліквідності = $41\,043 \text{ тис. грн} / 985\,069 \text{ тис. грн} = 0,04$

Показники стабільності

1. Коефіцієнт боргової залежності:

Коефіцієнт боргової залежності = $\text{Загальні зобов'язання} / \text{Власний капітал} * 100\%$

Коефіцієнт боргової залежності = $(1\,595\,216 \text{ тис. грн} + 170\,000 \text{ тис. грн}) / 940\,195 \text{ тис. грн} * 100\% = 185,29\%$

2. Коефіцієнт довгострокової платоспроможності:

Коефіцієнт довгострокової платоспроможності = $\text{Власні оборотні кошти} / \text{Довгострокові зобов'язання}$

Коефіцієнт довгострокової платоспроможності = $(1\,717\,107 \text{ тис. грн} - 985\,069 \text{ тис. грн}) / 239\,316 \text{ тис. грн} = 0,30$

3. Коефіцієнт маневрування:

Коефіцієнт маневрування = $(\text{Власні оборотні кошти} + \text{Довгострокові зобов'язання}) / \text{Загальні активи} * 100\%$

Коефіцієнт маневрування = $(1\,717\,107 \text{ тис. грн} + 239\,316 \text{ тис. грн}) / 4\,203\,606 \text{ тис. грн} * 100\% = 45,42\%$

Згідно з розглянутими показниками, можна зробити такі висновки:

Компанія демонструє низьку рентабельність продажів (5,25%), але при цьому має гарну рентабельність власного капіталу (36,47%). Це може свідчити про те, що компанія ефективно використовує власні кошти, але при цьому стикається з високими витратами.

Коефіцієнт поточної ліквідності (1,74) знаходиться в межах норми, що означає, що компанія здатна погасити свої поточні зобов'язання за рахунок

оборотних активів. Проте швидкий коефіцієнт (1,24) та коефіцієнт грошової ліквідності (0,04) вказують на можливі складнощі з погашенням короткострокових боргів у найближчому майбутньому.

Компанія має дуже високий коефіцієнт боргової залежності (185,29%), що є тривожним сигналом. Це означає, що більша частина коштів компанії взята в кредит. Коефіцієнт довгострокової платоспроможності (0,30) також невисокий. Це говорить про те, що компанії може бути складно виконувати свої довгострокові зобов'язання.

2.3. Особливості економічного аналізу нематеріальних активів на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Особливості економічного аналізу нематеріальних активів на базі ТДВ «Яготинський маслозавод» є важливим аспектом управління фінансами та стратегічним плануванням. Нематеріальні активи, такі як бренди, патенти, ліцензії та інші права, можуть мати значний вплив на фінансовий стан підприємства, але їх вартість та вплив часто складно оцінити. Розглянемо детальніше особливості економічного аналізу нематеріальних активів на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод».

1. Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів: Першим кроком у економічному аналізі нематеріальних активів є їх ідентифікація та класифікація. На «Яготинському маслозаводі» це можуть бути такі активи, як права на технології виробництва, патенти на нові продукти, бренди чи торгові марки. Важливо чітко визначити кожен з цих активів та внести їх до бухгалтерського обліку згідно з вимогами стандартів фінансової звітності.

2. Оцінка вартості нематеріальних активів: Визначення вартості нематеріальних активів є складним завданням, оскільки вони часто не мають ринкової ціни. Наприклад, для оцінки бренду «Яготинського маслозаводу» може використовуватися метод порівняльної вартості, метод доходів або

метод витрат. Кожен з цих методів має свої переваги та обмеження, і їх вибір залежить від конкретних умов підприємства.

3. Амортизація нематеріальних активів: Після оцінки вартості нематеріальних активів необхідно визначити період їх корисного використання та методу нарахування амортизації. Наприклад, якщо патент на нову технологію має термін дії 10 років, то вартість цього патенту може бути рівномірно розподілена на протязі цього періоду.

4. Моніторинг та управління нематеріальними активами: Після внесення нематеріальних активів до бухгалтерського обліку та нарахування амортизації важливо вести їх моніторинг та ефективно управління. На «Яготинському маслозаводі» можуть бути встановлені процедури для збереження та захисту прав на інтелектуальну власність, а також для моніторингу ринкової конкуренції та змін у законодавстві, що можуть вплинути на вартість цих активів.

5. Аналіз впливу нематеріальних активів на фінансовий стан підприємства: Важливо провести аналіз впливу нематеріальних активів на фінансовий стан ТДВ «Яготинський маслозавод». Це може включати оцінку їхнього внеску в загальний обсяг доходів, витрат та прибутку, а також їхнього впливу на рентабельність та ліквідність підприємства.

Отже, економічний аналіз нематеріальних активів на базі ТДВ «Яготинський маслозавод» вимагає комплексного підходу та уваги до деталей. Врахування особливостей цих активів дозволяє підприємству ефективно управляти ними та максимізувати їхню вартість для досягнення стратегічних цілей.

При аналізі нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» варто звернути увагу на кілька ключових аспектів. По-перше, необхідно чітко ідентифікувати ці активи та правильно класифікувати їх в бухгалтерському обліку відповідно до вимог стандартів фінансової звітності. Далі, оцінка вартості нематеріальних активів може виявитися складною задачею, оскільки вони часто не мають чіткої ринкової ціни. Тому важливо

використовувати відповідні методи, такі як метод порівняльної вартості, метод доходів або метод витрат, для їх оцінки.

Крім того, необхідно визначити період корисного використання нематеріальних активів та методику нарахування амортизації. Це допоможе правильно розподілити їхню вартість на протязі цього періоду і забезпечити відповідність бухгалтерського обліку стандартам.

Після внесення нематеріальних активів до бухгалтерського обліку та нарахування амортизації важливо здійснювати моніторинг та ефективно управління ними. Це може включати заходи для збереження та захисту прав на інтелектуальну власність, а також вивчення ринкової конкуренції та змін у законодавстві, які можуть вплинути на їхню вартість.

Нарешті, аналіз впливу нематеріальних активів на фінансовий стан підприємства є важливою складовою економічного аналізу. Це допомагає визначити їхній внесок в загальний обсяг доходів, витрат та прибутку, а також їхній вплив на рентабельність та ліквідність підприємства.

Отже, при аналізі нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» важливо враховувати їхню ідентифікацію та класифікацію, оцінку вартості, амортизацію, моніторинг та управління, а також їхній вплив на фінансовий стан підприємства.

Нематеріальні активи, що включають права на інтелектуальну власність, такі як патенти, товарні знаки, авторські права, а також програмне забезпечення, ліцензії та інші права, можуть мати значний вплив на діяльність підприємства, не збільшуючи його матеріальний актив.

Наприклад, права на патенти дозволяють підприємству ексклюзивно використовувати винаходи або технології, що може забезпечити конкурентну перевагу на ринку. Товарні знаки можуть допомогти в позиціонуванні продуктів на ринку та підвищенні їхньої впізнаваності серед споживачів. Авторські права забезпечують захист для творчих робіт, що може бути важливим для компаній у сферах мистецтва, медіа та розваг.

Програмне забезпечення використовується у багатьох галузях бізнесу для автоматизації процесів, управління даними та комунікації з клієнтами. Ліцензії дають можливість використовувати певні продукти чи послуги без необхідності володіти ними повністю, що може бути ефективним рішенням у бізнесі.

Такі нематеріальні активи можуть мати значний вплив на фінансові показники підприємства, зокрема, на доходи від реалізації продукції чи послуг, а також на витрати, пов'язані з їх розробкою, придбанням чи ліцензуванням. Тому аналіз нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» має враховувати не лише їхню кількісну та фінансову сторону, але й їхню стратегічну значимість для бізнесу та конкурентоспроможність на ринку.

Нематеріальних активів, що контролюються товариством, але не визнані активами, у зв'язку з невідповідністю критеріям визнання, наведеним в МСБО 38 «Нематеріальні активи», немає. Нематеріальних активів з обмеженим правом володіння та заставлених в якості забезпечення зобов'язань товариство не має.

Правильний організаційно-економічний аналіз використання нематеріальних активів допомагає отримати очікувані позитивні показники їх використання та оптимізувати витрати на розширення. У таблиці 2.4 проаналізуємо стан, динаміку та кількість нематеріальних активів на досліджуваному підприємстві.

Таблиця 2.4

**Аналіз частки нематеріальних активів майна ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2022-2023 роки**

№ з/п	Показник	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022	
				+,-	%
1	Необоротні активи, тис. грн.	424089	447473	23384	105,51
2	Нематеріальні активи, тис. грн.	1528	1295	-233	84,75
3	Частка нематеріальних активів у необоротних активах, %	0,36	0,30	-0,06	X

В таблиці 2.4 проведено дослідження частки нематеріальних активів в структурі активів досліджуваного підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки. У звітному 2023 році порівняно з попереднім з 2022 роком вартість нематеріальних активів знизилася на 233 тис. грн. (або 15,25%). Загальна вартість необоротних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» у звітному 2023 році порівняно з 2022 роком зросла на 23384 тис. грн. (або 5,51 %). Зменшення частки нематеріальних активів у загальній структурі необоротних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» свідчить, в першу чергу, про скорочення автоматизації процесів на підприємстві у 2023 році, що являється негативним фактором роботи.

В таблиці 2.5 наведено економічний аналіз стану, структури та динаміки нематеріальних активів на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки.

Таблиця 2.5

**Аналіз стану, структури і динаміки нематеріальних активів ТДВ
«Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.**

Найменування статті	Програм-не забезпечення	Реклама	Технічна документація	Торговий знак	Незавершені капітальні інвестиції	Всього
Первинна або повна вартість						
Станом на 31 грудня 2021 року	5 284	6 055	193	0	0	11 532
Надходження	-	-	-	-	54	55
Переміщення	51	-	3	-	(54)	0
Вибуття	(6)	-	-	-	-	-6
Станом на 31 грудня 2022 року	5 330	6 055	196	-	-	11 581
Надходження	89	-	77	-	166	332
Переміщення		-	-	-	(166)	(166)
Вибуття	(176)	(1 929)	(116)	-	-	(2 221)
Станом на 31 грудня 2023 року	5 243	4126	157	-	-	9 526
Накопичена амортизація						0
Станом на 31 грудня 2021 року	(3 602)	(4 878)	(151)	-	-	(8 631)

Продовження табл. 2.5

Амортизаційні нарахування за рік	(304)	(1 114)	(10)	-	-	(1 428)
Вибуття	6	-	-	-	-	6
Станом на 31 грудня 2022 року	(3 900)	(5 992)	(161)	-	-	(10 053)
Амортизаційні нарахування за рік	(327)	(62)	(10)	-	-	(399)
Вибуття	176	1 929	116	-	-	2 221
Станом на 31 грудня 2023 року	(4 051)	(4 125)	(55)	-	-	(8 231)
Чиста балансова вартість						
Станом на 31 грудня 2021 року	1682	1 177	42	-	-	2 901
Станом на 31 грудня 2022 року	1430	63	35	-	-	1 528
Станом на 31 грудня 2023 року	1 192	1	102	-	-	1 295
К _{зносу}						
Станом на 31 грудня 2022 року	-	-	-	-	-	6,58
Станом на 31 грудня 2023 року	-	-	-	-	-	6,36
К _{придатності}						
Станом на 31 грудня 2022 року	-	-	-	-	-	-5,58
Станом на 31 грудня 2023 року	-	-	-	-	-	-5,36

Відповідно проведеного в таблиці 2.5 економічного аналізу стану, структури та динаміки нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» бачимо, що:

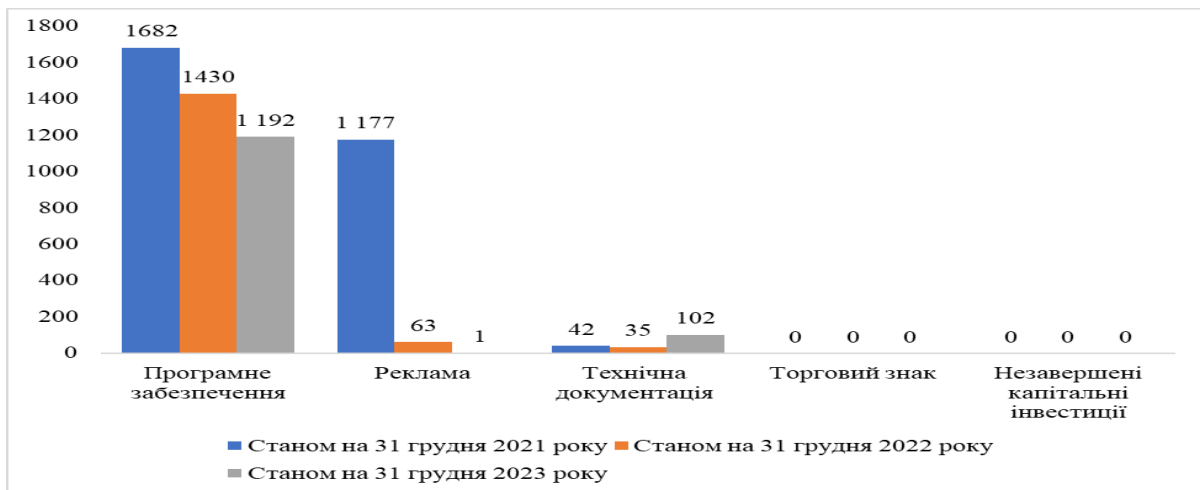
а) нематеріальні активи на початок 2023 року становили 1528 тис. грн, за досліджуваний період у структурі нематеріальних активів на ТДВ «Яготинський маслозавод» придбано на 55 тис. грн., вибуття нематеріальних активів було на кінець 2023 року на суму 6 тис. грн. Знос нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» на кінець 2022 року склав 10053 тис. грн. $K_{зносу} = 6,58$; $K_{придатності} = -5,58$;

б) загальна вартість нематеріальних активів на початок звітнього 2023 року становила по первісній вартості 11581 тис. грн. Протягом 2023 року у

структурі нематеріальних активів на ТДВ «Яготинський маслозавод» надійшло на 332 тис. грн., а вибуло на суму 2221 тис. грн. Знос вартості нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» на кінець 2023 року склав 8231 тис. грн. Тобто $K_{\text{зносу}} = 6,36$; $K_{\text{придатності}} = -5,36$.

Розраховані значення показників свідчать проте, що загальна вартість нематеріальних активів на кінець 2023 року зменшилася на 15,25 %, що є негативним фактором в роботі ТДВ «Яготинський маслозавод».

Візуально динаміка чистої балансової вартості нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр. наведена на рис. 2.2.

Рис. 2.2 Динаміка чистої балансової вартості нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Нематеріальних активів, корисність яких зменшилась, товариство не має.

Протягом звітного періоду змін методів амортизації та термінів корисного використання нематеріальних активів не було.

Протягом звітного періоду товариством не здійснювалася переоцінка вартості нематеріальних активів, зважаючи на відсутність свідчень істотної зміни їх вартості.

В таблиці 2.6 проведено аналіз ефективності використання нематеріальних активів ТДВ Яготинський маслозавод за 2022-2023 роки.

Таблиця 2.6

**Аналізу ефективності використання нематеріальних активів ТДВ
«Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки**

№ зп	Показники	2022 рік	2023 рік	Темп росту, %
1	Нематеріальні активи, тис. грн.	1528	1295	84,75
2	Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	3736091	4857266	130,00
3	Чистий прибуток, тис. грн.	155639	255160	163,94
3	Дохідність нематеріальних активів, тис. грн.	10,23	197,03	1926,00
4	Фондовіддача нематеріальних активів, грн/грн	2445,09	3750,78	153,35

Як видно з табл. 2,6, показники ефективності використання нематеріальних активів у звітному періоді порівняно з попереднім періодом поліпшились. Дохідність нематеріальних активів значно зросла. Основним чинником зростання дохідності є збільшення фондовіддачі нематеріальних активів і підвищення рентабельності реалізації.

2.4. Порівняльний аналіз використання нематеріальних активів підприємства з аналогічними компаніями обраної галузі

У рамках дослідження обліку нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» проведено порівняльний аналіз використання цих активів з аналогічними компаніями у відповідній галузі. Для цього було використано доступні фінансові звіти та інші публічні джерела інформації про подібні підприємства.

На основі отриманих даних проведено порівняння різних аспектів використання нематеріальних активів, таких як обсяг інвестицій у розробку

нових технологій, ліцензійні угоди, наявність та ефективність захисту інтелектуальної власності, а також стратегії управління цими активами.

Основна мета порівняльного аналізу полягала у встановленні конкурентної позиції ТДВ «Яготинський маслозавод» в контексті використання нематеріальних активів порівняно з іншими учасниками галузі. Для досягнення цієї мети були визначені наступні кроки:

1. Збір і аналіз фінансових звітів та інших публічних джерел інформації про аналогічні компанії у відповідній галузі.
2. Ідентифікація найбільш важливих аспектів використання нематеріальних активів, що відображаються у фінансових звітах та звітах про управління.
3. Порівняння ключових показників ефективності використання нематеріальних активів між ТДВ «Яготинський маслозавод» та аналогічними компаніями.
4. Визначення переваг та недоліків використання нематеріальних активів у порівнянні з конкурентами.
5. Формулювання рекомендацій щодо подальшого вдосконалення стратегії управління нематеріальними активами на основі отриманих результатів порівняльного аналізу.

Результати порівняльного аналізу допоможуть визначити сильні та слабкі сторони стратегії управління нематеріальними активами ТДВ «Яготинський маслозавод» та розробити ефективніші підходи до їхнього використання.

У сучасних умовах динамічного розвитку ринку та жорсткої конкуренції аналіз фінансового стану підприємств є ключовим фактором для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. У даній роботі проведено комплексне дослідження фінансової звітності ТОВ «Ямпільський маслозавод» та ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік, з метою оцінки їх фінансового стану, динаміки розвитку та виявлення ключових тенденцій.

Таблиця 2.4

**Порівняльний аналіз динаміки активів ТОВ «Ямпільський маслозавод»
та ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 р.**

Показник	ТОВ «Ямпільський маслозавод»	ТДВ «Яготинський маслозавод»
Зміна оборотних активів за 2023 рік	+21,3%	+22,4%
Найбільш значне зростання оборотних активів:	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (+54,1%) Грошові кошти та їх еквіваленти (+119,3%)	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (+54,1%) Грошові кошти та їх еквіваленти (+119,3%)
Зміна необоротних активів за 2023 рік	+5,3%	-0,9%

Таблиця 2.5

**Порівняльний аналіз динаміки пасивів ТОВ «Ямпільський маслозавод»
та ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 р.**

Показник	ТОВ «Ямпільський маслозавод»	ТДВ «Яготинський маслозавод»
Зміна власного капіталу за 2023 рік	+25,1%	+33,2%
Зміна зобов'язань за 2023 рік	+22,6%	+25,2%
Найбільш значне зростання зобов'язань:	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (+87,2%)	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (+87,2%)

Таблиця 2.6

**Порівняльний аналіз Звіту про сукупний дохід ТОВ «Ямпільський
маслозавод» та ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 р.**

Показник	ТОВ «Ямпільський маслозавод»	ТДВ «Яготинський маслозавод»
Зміна чистого доходу за 2023 рік	+29,5%	+30%
Найбільш значне зростання доходу:	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (+30%)	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (+30%)
Зміна загальних витрат за 2023 рік	+25,2%	+27,4%

1. Аналіз динаміки активів:

Оборотні активи:

У ТОВ «Ямпільський маслозавод» спостерігається зростання

оборотних активів на 21,3% за 2023 рік.

У ТОВ «Яготинський маслозавод» зростання оборотних активів склало 22,4% за 2023 рік.

Найбільш значне зростання у ТОВ «Яготинський маслозавод» спостерігається у групах:

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги - 54,1%.

Грошові кошти та їх еквіваленти - 119,3%.

Необоротні активи:

У ТОВ «Ямпільський маслозавод» спостерігається незначне зростання необоротних активів на 5,3% за 2023 рік.

У ТОВ «Яготинський маслозавод» необоротні активи зменшились на 0,9% за 2023 рік.

2. Аналіз динаміки пасивів:

Власні кошти:

У обох компаній спостерігається зростання власного капіталу.

У ТОВ «Ямпільський маслозавод» зростання склало 25,1% за 2023 рік.

У ТОВ «Яготинський маслозавод» зростання склало 33,2% за 2023 рік.

Зобов'язання:

У обох компаній спостерігається зростання зобов'язань.

У ТОВ «Ямпільський маслозавод» зростання склало 22,6% за 2023 рік.

У ТОВ «Яготинський маслозавод» зростання склало 25,2% за 2023 рік.

Найбільш значне зростання у ТОВ «Яготинський маслозавод» спостерігається у групі:

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги - 87,2%.

3. Аналіз динаміки звіту про фінансові результати:

Дохід:

У обох компаній спостерігається зростання чистого доходу.

У ТОВ «Ямпільський маслозавод» зростання склало 29,5% за 2023 рік.

У ТОВ «Яготинський маслозавод» зростання склало 30% за 2023 рік.

Найбільш значне зростання у ТОВ «Яготинський маслозавод» спостерігається у групі:

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - 30%.

Витрати:

У обох компаній спостерігається зростання загальних витрат.

У ТОВ «Ямпільський маслозавод» зростання склало 25,2% за 2023 рік.

У ТОВ «Яготинський маслозавод» зростання склало 27,4% за 2023 рік.

Найбільш значне зростання витрат у обох компаній спостерігається у групі:

Витрати на оплату праці - 27,5% (ТОВ «Ямпільський маслозавод») та 30,5% (ТОВ «Яготинський маслозавод»).

На основі проведеного аналізу можна зробити наступні висновки щодо фінансового стану підприємств:

ТОВ «Ямпільський маслозавод» демонструє позитивну динаміку розвитку, що характеризується зростанням чистого прибутку, власного капіталу, дебіторської заборгованості та грошових коштів. Водночас, зростання кредиторської заборгованості та витрат на оплату праці потребує уваги з боку фінансового менеджменту.

ТОВ «Яготинський маслозавод» показує ще більш вражаючі темпи зростання чистого прибутку, власного капіталу, дебіторської заборгованості та грошових коштів. Проте, подібна, як і у ТОВ «Ямпільський маслозавод», ситуація спостерігається із зростанням кредиторської заборгованості та витрат на оплату праці.

Проведений аналіз фінансової звітності дозволяє зробити висновок, що ТОВ «Ямпільський маслозавод» та ТОВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік демонструють позитивну динаміку розвитку. Обидві компанії нарощують чистий прибуток, власний капітал, дебіторську заборгованість та грошові кошти. Однак зростання кредиторської заборгованості та витрат на оплату праці потребує подальшого дослідження та розробки відповідних управлінських рішень для забезпечення фінансової стабільності підприємств.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

3.1 Теоретичні основи аудиту нематеріальних активів підприємства

Завдання аудиту нематеріальних активів полягає у перевірці достовірності, повноти, оцінки та відображення цих активів у фінансовій звітності підприємства. Основні завдання аудиту нематеріальних активів включають:

1. Перевірка правильності визнання: Аудитор повинен переконатися, що нематеріальні активи правильно ідентифіковані та правильно визнані відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) або національних стандартів.

2. Оцінка: Аудитор повинен оцінити правильність визначення вартості нематеріальних активів та відображення їх у фінансовій звітності. Це включає перевірку точності оцінки, відображення амортизації та знецінення, якщо необхідно.

3. Перевірка правильності розкриття відомостей: Аудитор повинен переконатися, що інформація про нематеріальні активи, наведена у фінансовій звітності, є достовірною та повною, і що всі необхідні відомості розкрито відповідно до вимог стандартів звітності.

4. Перевірка внутрішнього контролю: Аудитор також оцінює ефективність внутрішнього контролю, що стосується нематеріальних активів, щоб виявити можливі ризики або недоліки у системі управління активами.

Методи аудиту нематеріальних активів можуть включати аналітичні процедури, перевірку документації, інтерв'ю з управлінням та виконавчими працівниками, а також огляд внутрішніх процедур контролю та обліку. Важливо використовувати комбінацію різних методів для отримання повної та достовірної інформації про нематеріальні активи підприємства.

Під час аудиту нематеріальних активів, аудитор повинен виконати кілька ключових завдань. По-перше, він повинен перевірити, чи правильно ці активи ідентифіковані та визнані у фінансовій звітності відповідно до вимог стандартів звітності. Далі, важливо оцінити правильність визначення їх вартості та відображення у звітності амортизації та знецінення. Також аудитор перевіряє, чи всі необхідні відомості про нематеріальні активи розкрито відповідно до вимог стандартів звітності.

Додатково, аудитор оцінює ефективність внутрішнього контролю, що стосується нематеріальних активів, для виявлення можливих ризиків та недоліків у системі управління активами.

Щодо методів аудиту, вони можуть включати аналітичні процедури, перевірку документації, інтерв'ю з управлінням та виконавчими працівниками, а також огляд внутрішніх процедур контролю та обліку. Важливо використовувати різні методи для забезпечення повної та достовірної інформації про нематеріальні активи підприємства.

Далі, аудитор оцінює правильність визначення вартості нематеріальних активів та відображення амортизації та знецінення в звітності. Це включає перевірку застосування відповідних методів амортизації та визначення ставок амортизації відповідно до відповідних стандартів обліку.

Окрім цього, аудитор перевіряє розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності та доповідях, щоб визначити, чи надана інформація є достовірною, вичерпною та зрозумілою для користувачів фінансової звітності.

Етапи перевірки нематеріальних активів з повним їх розкриттям можуть включати такі кроки:

1. Оцінка політик та процедур управління активами: Перший крок - це оцінка політик та процедур, які використовуються для ідентифікації, визнання, вимірювання та відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності. Аудитор повинен переконатися, що ці політики і процедури

відповідають вимогам стандартів обліку та є ефективними для виявлення та коректного обліку нематеріальних активів.

2. Перевірка ідентифікації нематеріальних активів: Аудитор повинен перевірити, як нематеріальні активи ідентифікуються у фінансовій звітності підприємства. Це може включати перевірку документації про придбання, реєстрацію та внутрішню звітність, щоб забезпечити повноту та правильність ідентифікації активів.

3. Перевірка правильності визнання активів: Аудитор повинен перевірити, чи всі нематеріальні активи, які підприємство має, правильно визнані у фінансовій звітності згідно з вимогами стандартів обліку. Це означає перевірку відповідності критеріям визнання, таким як контроль над активом та його потенційні економічні вигоди.

4. Оцінка вартості активів: Аудитор повинен оцінити вартість кожного нематеріального активу, що включений до фінансової звітності. Це може включати перевірку методів визначення вартості, використаних підприємством, та їх відповідність вимогам стандартів обліку.

5. Перевірка розкриття інформації: Аудитор повинен перевірити, чи всі необхідні відомості про нематеріальні активи розкрито відповідно до вимог стандартів звітності. Це може включати перевірку фінансових звітів, приміток до фінансових звітів та інших документів, щоб забезпечити повноту та достовірність інформації.

6. Оцінка внутрішнього контролю: Нарешті, аудитор повинен оцінити ефективність внутрішнього контролю, що стосується нематеріальних активів, щоб визначити, чи існують ризики або недоліки у системі управління активами та як вони можуть вплинути на достовірність фінансової звітності.

Ці етапи допоможуть аудитору забезпечити повноту та достовірність інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності підприємства.

Під час аудиту нематеріальних активів, аудитор також оцінює відповідність політик та процедур управління ними до вимог законодавства та стандартів обліку. Це включає перевірку дотримання встановлених правил

щодо визнання, вимірювання, амортизації та відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності.

Крім того, аудитор може проводити оцінку ризику знецінення нематеріальних активів, зокрема, шляхом аналізу зовнішніх та внутрішніх факторів, що можуть вплинути на їхню корисну вартість. Це може включати оцінку технологічних змін, конкурентної ситуації на ринку, змін в регулюючому середовищі та інших чинників, які можуть призвести до знецінення нематеріальних активів.

Додатково, аудитор може здійснювати аналіз управлінських рішень та стратегій, пов'язаних з нематеріальними активами, для визначення їхнього впливу на фінансові результати підприємства. Це може включати оцінку ефективності інвестицій у розвиток нових технологій, рекламні кампанії, розвиток бренду та інші заходи, спрямовані на підвищення ступеня конкурентоспроможності та прибутковості бізнесу.

Під час аудиту нематеріальних активів можуть виявлятися різноманітні порушення та помилки в обліку, які можуть вплинути на достовірність та повноту фінансової звітності підприємства. Деякі з них включають:

1. Невідповідність політик і процедур управління: Якщо політики та процедури управління нематеріальними активами не відповідають вимогам законодавства або стандартів обліку, це може призвести до неправильного визнання, вимірювання та відображення цих активів у фінансовій звітності.

2. Неправильне визнання активів: Якщо нематеріальні активи неправильно ідентифіковані або визнані, це може призвести до недооцінки або переоцінки їх вартості, що спотворить фінансову звітність підприємства.

3. Недостатня амортизація: Якщо амортизація нематеріальних активів не нараховується або нараховується недостатньо, це може призвести до заниження вартості цих активів у фінансовій звітності.

4. Недостовірна інформація про знецінення: Якщо нематеріальні активи знецінюються, але ця інформація не відображається або відображається

недостовірно у фінансовій звітності, це може призвести до завищення фінансових показників підприємства.

5. Неповна або недостовірна інформація про події після звітного періоду: Якщо після звітного періоду відбулися події, які можуть мати суттєвий вплив на вартість нематеріальних активів, а ця інформація не відображена або відображена неповно у фінансовій звітності, це може призвести до недостовірної фінансової звітності.

Найбільш дискусійним моментом в сфері обліку нематеріальних активів є їх визнання при різних способах надходження на підприємство. Для кращого розуміння розглянемо порівняльну характеристику особливостей визнання та обліку нематеріальних активів за міжнародними стандартами та GAAP US (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика GAAP US та IFRS в сфері визнання нематеріальних активів

	U.S. GAAP	IFRS
Джерело	ASC 340-20, 350 & 985-20	IAS 38
Переоцінка окрім питань знецінення	Переоцінка нематеріальних активів за справедливою вартістю заборонена.	Після первісного визнання нематеріальні активи (за винятком гудвілу) можуть бути переоцінені за справедливою вартістю згідно вибору облікової політики. Однак, оскільки прийняття цього підходу вимагає, щоб справедлива вартість визначалася з посиланням на активний ринок, він рідко використовується.
Витрати на рекламу	Суб'єкти мають можливість вказати в облікової політиці критерії капіталізації витрат на реклами та просування. Прямі витрати на рекламу можуть бути капіталізовані, якщо виконуються конкретні критерії.	Витрати на рекламу і просування продукції визнаються витратами періоду по мірі їх виникнення.

Продовження табл. 3.1

Розроблені всередині організації нематеріальні активи	Витрати на розробку всередині компанії, підтримку або відновлення нематеріальних активів слід відносити на витрати в період їх виникнення, коли одна або декілька з наступних умов про нематеріальних активів мають місце: - витрати конкретно не ідентифіковані, - об'єкт має невизначений термін служби; - витрати стосуються об'єкта в цілому. З огляду на ці обмежувальні критерії, визнання власної розробки нематеріальних активів трапляється не часто і, як правило, можна побачити тільки в галузі патентів і товарних знаків. За деякими винятками, витрати на наукові дослідження і розробки, відносяться на витрати по мірі їх виникнення. Два таких виключення відносяться до комп'ютерного програмного забезпечення: - для комп'ютерного програмного забезпечення, розробленого для продажу або іншим чином розміщеного на ринку, витрати на розробку капіталізуються після того, як встановлена технологічна достовірність, і поки продукт не досягне загальної доступності для продажу. - для внутрішнього використання програмного забезпечення, певні витрати, понесені на етапі розробки програми повинні бути капіталізовані.	Витрати в стадії дослідження відносяться на витрати по мірі їх виникнення. Витрати в стадії розробки, капіталізуються, якщо підприємство може продемонструвати кожен з наступних умов: - технічну здійсненність завершення нематеріального активу; - намір завершити створення нематеріального активу; - можливість використання або продажу нематеріального активу; - яким чином нематеріальний актив генеруватиме ймовірні майбутні економічні вигоди (підприємство повинно продемонструвати існування ринку або, якщо створено для внутрішнього використання, корисність нематеріального активу) - наявність достатніх ресурсів для завершення розробки і для використання або продажу нематеріального активу; - можливість надійно оцінити витрати, пов'язані із створенням нематеріального активу в ході його розробки. Вказівок щодо специфічного обліку програмного забезпечення не існує. Таким чином, загальні критерії застосовуються до вартості розробки програмного забезпечення, щоб визначити, чи повинні вони бути капіталізовані або відобразатися як витрати.

Джерело: [47]

Під час аудиту аудитор зазвичай звертає увагу на ці та інші можливі порушення та помилки в обліку нематеріальних активів, щоб забезпечити правильність та достовірність фінансової звітності підприємства.

3.2. Проведення аудиту нематеріальних активів ТДВ «Яготинський маслозавод»

Успішне отримання аудитором попередньо визначених посад можливе лише за наявності відповідних засобів роботи, які можуть забезпечити ефективне виконання завдань. У поточному бізнес-ландшафті нематеріальні активи привернули значну увагу. Мета полягає в тому, щоб вирішити виклики, використовуючи потенціал підприємств для підвищення їх конкурентоспроможності. Зарубіжні дослідники приділили значну увагу організації та методології аудиту нематеріальних активів, оскільки ці активи починають відігравати більш помітну роль у балансах підприємств порівняно з матеріальними активами. На жаль, на сьогоднішній день немає чітко визначеної та затвердженої методики проведення аудиту нематеріальних активів у межах існуючих нормативних документів. Отже, існує нагальна потреба в дослідженні, щоб виявити існуючі проблеми та запропонувати життєздатні рішення. Інформація, зафіксована в бухгалтерських документах підприємств, є основою для проведення перевірок, тому необхідно суттєво враховувати Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які прийняті для ведення обліку в Україні.

Особливо важливим є уважне вивчення НПСБО № 8, яке стосується «Нематеріальних активів» і містить вичерпну інформацію щодо різних аспектів, таких як ідентифікація, оцінка, переоцінка, класифікація, визначення вартості, а також методи придбання та розпорядження. Як передбачено НПСБО № 8, під «нематеріальними активами» розуміються немонетарні активи, які не мають фізичної сутності, але їх можна ідентифікувати. Процес аудиту слід розглядати як інтелектуальну роботу, яка

потребує специфічних організаційних підходів. Міжнародні асоціації бухгалтерів та аудиторів консолідували свій колективний досвід у сфері бухгалтерського обліку та аудиту в міжнародних стандартах аудиту (IAS), які можуть певною мірою замінити національні стандарти.

Основною метою проведення аудиту нематеріальних активів є надання самостійної оцінки аудитора щодо достовірності облікової інформації суб'єкта господарювання, а також повноти та пунктуальності відображення цієї інформації у фінансовій звітності. Додатково проводиться перевірка первинних документів та прав власності на нематеріальні активи для підтвердження права власності.

Під час аудиту нематеріальних активів необхідно виконати декілька завдань, серед яких:

- 1) перегляд облікової політики для забезпечення належного обліку нематеріальних активів;
- 2) оцінка наявності та ефективності системи внутрішнього контролю в організації;
- 3) фізична перевірка наявності нематеріальних активів та підтвердження підтверджуючих документів про право власності;
- 4) перевірка достовірності бухгалтерських проводок, переоцінки та вибуття нематеріальних активів;
- 5) забезпечення дотримання нормативного законодавства під час здійснення операцій з нематеріальними активами;
- 6) порівняння фактичних даних з даними синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів, у тому числі амортизації та зносу, з регістрами бухгалтерського обліку та фінансовою звітністю;
- 7) перевірка достовірності нарахування амортизації нематеріальних активів;
- 8) перевірка розкриття інформації про нематеріальні активи у річній фінансовій звітності.

Аудит нематеріальних активів здійснюється за загальним планом проведення аудиту, при цьому особлива увага приділяється вивченню нетипових операцій з нематеріальними активами та оцінці відповідності законодавству та змінам у ньому. При плануванні аудиту рекомендується звернутися до МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності». Аудитор виконує цей план за допомогою програми, яка визначає характер, терміни та обсяг запланованих аудиторських процедур з урахуванням оцінки системи внутрішнього контролю, що діє на підприємстві. Щоб зменшити аудиторський ризик і підвищити якість роботи аудитора, важливо дотримуватися етапів аудиту нематеріальних активів, забезпечуючи всебічне розкриття конкретних проведених аудиторських процедур, як зазначено в МСА 500-599 «Аудиторські докази.»

Таблиця 2.5.1

**Загальний план перевірки обліку нематеріальних активів ТДВ
«Яготинський маслозавод»**

Перевіряється організація ТДВ «Яготинський маслозавод» Період перевірки з 01 жовтня по 21 жовтня 2023 р. Керівник аудиторської групи В.В. Купрій Склад аудиторської групи В.В. Купрій Планований аудиторський ризик 4% Планований рівень істотності 1%				
№ п/п	Плановані види робіт	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Перевірка операцій обліку надходження і створення нематеріальних активів	01.10.2023-06.10.2023	В.В. Купрій	Відповідно до програми аудиту
2	Перевірка обліку амортизації нематеріальних активів	07.10.2023-10.10.2023	В.В. Купрій	
3	Перевірю своєчасності відображення в бухгалтерському обліку операцій по руху НМА	11.10.2023.-13.10.2023	В.В. Купрій	
4	Перевірка правильності проведення інвентаризацій НМА та відображення її результатів в обліку	13.10.2023-21.10.2023	В.В. Купрій	
5	Перевірка обліку вибуття нематеріальних активів	22.10.2023-30.10.2023	В.В. Купрій	
6	Перевірка правильності розкриття інформації про НМА в бухгалтерській звітності	07.10.2023.-13.10.2023	В.В. Купрій	
7	Перевірка відображення у звітності всіх операцій з обліку нематеріальних активів	14.10.2023-21.10.2023	В.В. Купрій	

Проте сучасний вітчизняний підхід до проведення такого аудиту є хибним і не в змозі належним чином охопити комплексність та взаємозв'язок різних етапів. Завдяки обширному дослідженню ми визначили та запропонували набір розширених етапів аудиту нематеріальних активів. Ці етапи охоплює перевірку дотримання облікової політики щодо нематеріальних активів. Облікова політика є засобом регулювання фінансово-економічних і комерційних аспектів діяльності підприємства в умовах ринку.

Формування облікової політики щодо нематеріальних активів базується на комплексній основі набір фундаментальних принципів і правил. Вибір цих принципів і правил зумовлює необхідність системного підходу для забезпечення оптимізації облікового процесу. Це включає перевірку того, чи критерії визнання та оцінки нематеріальних активів належним чином висвітлені в обліковій політиці підприємства, перевірку визначення строку корисного використання нематеріальних активів та його відповідність чинному законодавству, оцінку включення методів розрахунку амортизації для різних груп нематеріальних активів, а також підтвердження здійснення аналітичного обліку нематеріальних активів.

Крім того, важливо перевіряти наявність нематеріальних активів шляхом періодичної інвентаризації та забезпечувати дотримання відповідних законодавчих вимог. Також має бути підтверджена точність обліку запасів. Якщо під час інвентаризації буде виявлено невраховану інтелектуальну власність, її слід обліковувати за справедливою або оціночною вартістю, якщо вона вже була повністю амортизована.

На цьому етапі також доцільно провести ретельну перевірку правильності оформлення первинної документації щодо руху нематеріальних активів. Крім того, необхідно перевірити відповідність показників фінансової звітності показникам синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів. Це передбачає детальне вивчення організації синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії підприємства та центрах відповідальності.

Крім того, необхідно перевіряти правильність відображення у звітності нематеріальних активів, відповідність їх класифікації даним синтетичного та аналітичного обліку. Крім того, важливо перевірити амортизаційні відрахування нематеріальних активів, підтвердивши їх узгодженість з даними синтетичного та аналітичного обліку. Крім того, аудит повинен охоплювати оцінку операцій, пов'язаних із придбанням нематеріальних активів. Це передбачає перевірку джерел, з яких були отримані ці активи, а також забезпечення точної реєстрації придбаних нематеріальних активів. Крім того, важливо перевірити правильність визначення сум ПДВ, пов'язаних із придбанням нематеріальних активів. Нарешті, важливо перевірити правильність використання форм первинних документів.

Під час цієї фази основним завданням аудитора є перевірка належної реєстрації нематеріальних активів в облікових записах, забезпечення точності показників, які використовуються для опису їх природи та класифікації. Нематеріальні активи мають відмінні характеристики, включаючи їхню нематеріальну форму, довгострокове використання, невизначеність щодо майбутньої прибутковості та їхній потенціал генерувати вигоди для підприємства. Отже, аудитор повинен оцінити точність оцінки цих активів при визначенні їх відповідності критеріям нематеріального активу. Оцінка нематеріальних активів залежить від методу, передбаченого НПСБО 8 «Нематеріальні активи» для їх придбання підприємством.

Проте є певні випадки, коли виникає необхідність визначити справедливую вартість нематеріальних активів, наприклад, коли нематеріальний актив вноситься до статутного капіталу компанії. У цих випадках було розроблено три підходи до оцінки прав інтелектуальної власності: дохідний підхід (який визначає дохід, отриманий від нематеріального активу), витратний підхід (який обчислює витрати, пов'язані зі створенням нематеріального активу) та ринковий підхід. (що базується на порівняльному аналізі продажів). Точна оцінка нематеріальних активів дозволяє обґрунтовано визначити собівартість продукції через процес

нарахування амортизації та розрахунків фінансових результатів компанії. Крім того, аудит амортизації нематеріальних активів передбачає перевірку правильності нарахування та відображення амортизації в бухгалтерському обліку, а також дотримання методів амортизації, які використовуються.

Як правило, під час цієї фази процес аудиту передбачає виконання таких процедур:

- підтвердження наявності первинних документів, пов'язаних із придбанням нематеріальних активів, і відображення терміну їх корисного використання;
- підтвердження правильності розрахунків початку та закінчення амортизації;
- перевірка застосування методів нарахування амортизації протягом усього періоду корисного використання;
- перевірка правильності нарахування амортизації в бухгалтерському обліку;
- забезпечення правильного обліку сум нарахованої амортизації;
- перегляд відображення сум невиробничих нематеріальних активів.

Аудит операцій з відчуження нематеріальних активів передбачає перевірку обліку та оподаткування операцій з продажу виключних прав на нематеріальні активи, відповідно до нормативних вимог. Він також включає перевірку бухгалтерських проводок щодо передачі невиключних прав, безоплатної передачі, внесення нематеріальних активів до статутного капіталу та списання нематеріальних активів відповідно до нормативних актів. Крім того, аудит охоплює операції, пов'язані з наданням прав на користування нематеріальними активами, у тому числі перевірку наявності та достовірності договорів на таке користування та забезпечення дотримання нормативних вимог щодо обліку цих прав.

Проведення аудиту нематеріальних активів у ТДВ «Яготинський маслозавод» передбачало комплексний підхід для перевірки достовірності та повноти відображення цих активів у фінансовій звітності підприємства.

Основними завданнями аудитора було забезпечення точності обліку та відображення нематеріальних активів, відповідності їх класифікації та оцінки вимогам стандартів обліку та законодавства.

Робоча програма аудиту нематеріальних активів включала такий перелік процедур та заходів:

- перевірка операцій обліку надходження і створення нематеріальних активів;
- перевірка наявності нематеріальних активів;
- перевірка наявності необхідних документів на право власності нематеріальних активів;
- перевірка правильності та обґрунтованості формування первісної вартості;
- перевірка правильності відображення первісної вартості в актах прийому-передачі нематеріальних активів;
- перевірка наявності та правильності заповнення первинних документів з обліку активів;
- перевірка правильності відображення в обліку операцій з оприбуткування активів;
- оцінка організації синтетичного й аналітичного обліку активів;
- перевірка обліку амортизації нематеріальних активів;
- перевірка обґрунтованості визначення терміну корисного використання нематеріальних активів;
- перевірка правильності щомісячного нарахування амортизації по нематеріальних активів;
- перевірка відображення у звітності нарахованої амортизації нематеріальних активів;
- перевірка своєчасності відображення в бухгалтерському обліку операції з руху активів;
- перевірка правильності проведення інвентаризацій активів;
- перевірка обліку вибуття нематеріальних активів;

- перевірка тотожності показників фінансової звітності та реєстрів бухгалтерського обліку нематеріальних активів;
- формулювання висновків за результатами аудиту.

Перший етап аудиту передбачав перевірку ідентифікації та правильності визнання нематеріальних активів у фінансовій звітності ТДВ «Яготинський маслозавод». Аудитор вивчав документацію, пов'язану з придбанням, створенням або отриманням цих активів, щоб переконатися в їх правильному визнанні та ідентифікації згідно з вимогами стандартів обліку.

Аудитор проводив оцінку вартості нематеріальних активів та відрахувань амортизації, переконуючись у відповідності застосованих методів оцінки та розрахунку амортизації вимогам стандартів обліку. Також перевірялася точність нарахування амортизації та її відображення у фінансовій звітності.

Аудитор переконувався у повноті та достовірності розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності та доповідях підприємства. Це включало перевірку фінансових звітів, приміток до фінансових звітів та інших документів.

Аудитор аналізував ефективність внутрішнього контролю та дотримання вимог законодавства щодо обліку нематеріальних активів. Також перевірялася правильність оформлення первинної документації та її відповідність вимогам.

Аудитор проводив оцінку операцій, пов'язаних із придбанням та відчуженням нематеріальних активів, включаючи перевірку джерел, з яких були отримані ці активи, правильність реєстрації придбаних активів та коректність обліку операцій.

Аудитор переконувався у правильності нарахування амортизації та визначення сум ПДВ, пов'язаних із придбанням нематеріальних активів. Це включало перевірку застосованих методів та відповідність їх вимогам.

Проведений аудит нематеріальних активів у ТДВ «Яготинський маслозавод» підтвердив достовірність та повноту відображення цих активів у

фінансовій звітності підприємства. Аудитор надав рекомендації щодо подальшого вдосконалення внутрішнього контролю та дотримання вимог стандартів обліку для забезпечення надійності та точності обліку нематеріальних активів.

В результаті дослідження можна запропонувати наступні робочі документи аудитора щодо результатів інвентаризації нематеріальних активів на підприємстві (в частині наявності об'єктів НМА – табл. 3.2; в частині наявності необхідних первісних документів – табл. 3.3; в частині правильності визначення первісної вартості та заповнення первинних документів – табл. 3.4 та 3.5).

Таблиця 3.2

Результати інвентаризації об'єктів нематеріальних активів

№	Інв. №	Найменування НА	Наявність		Примітка
			За даними аудиту	За даними підприємства	
1	2	3	4	5	6

Таблиця 3.3

Результати перевірки наявності необхідних документів на право власності нематеріальних активів

№	Інв. №	Найменування НА	Документ, що підтверджує право власності			Примітки
			Найменування	№	Дата	
1	2	3	4	5	6	7

Таблиця 3.4

Перевірка правильності визначення первісної вартості об'єктів нематеріальних активів

№	Дата	Найменування об'єкту	Вартість, грн	За даними підприємства	За даними аудитора	Відхилення	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8
		Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою	Первісна вартість				
			В т. ч.:				
			Вартість придбання				
			Мито				
			Непрямі податки				
			Вартість доставки				
			Вартість установки				
		Інші витрати					

Таблиця 3.5

Перевірка наявності та правильності заповнення первинних документів з обліку нематеріальних активів

№ акта	Дата акта	Найменування об'єкту	Інв.№	Власник (відповідальна особа)	Дата введення об'єкту в господарський оборот	Строк корисного використання	Рахунок, субрахунок (по Дебету)	Рахунок, субрахунок (по Кредиту)	Первісна вартість, грн	Річна сума амортизації, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Висновки комісії	Печатка	Підписи	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Для перевірки правильності відображення в обліку операцій з оприбуткування нематеріальних активів запропонована табл. 3.6; для оцінки правильності організації синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів – табл. 3.7.

Таблиця 3.6

Перевірка правильності відображення в обліку операцій з оприбуткування нематеріальних активів

№	№, дата док-гу оприбуткування	Зміст операції	Бухгалтерські проводки						Примітки	
			За даними підприємства			За даними аудитора				
			Д-т	К-т	Сума	Д-т	К-т	Сума		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Таблиця 3.7

Оцінка організації синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів

№	Інв. №	Найменування об'єкту	Рахунок, субрахунок		Примітка
			За даними підприємства	За даними аудитора	
1	2	3	4	5	6

Для перевірки тотожності показників фінансової звітності (а саме, Звіту про фінансовий стан) та реєстрів бухгалтерського обліку з нематеріальних

активів (Головна книга) запропонована табл. 3.8, де відображається перевірка залишків на початок та кінець звітного періоду за показниками первісної, залишкової вартості та зносу.

Таблиця 3.8

**Перевірка тотожності показників фінансової звітності та реєстрів
бухгалтерського обліку по нематеріальних активах**

№	Найменування	Код рядка в балансі	Номер бух. рахунку	Залишки						
				На початок звітного періоду			На кінець звітного періоду			
				В балансі	Головна книга	Відхилення	В балансі	Головна книга	Відхилення	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Залишкова вартість	1000								
	Первісна вартість	1001	12							
	Знос	1002	133							

Наведені форми документів дозволяють простежити правильність відображення наявності об'єктів нематеріальних активів, правильність визначення їх первісної вартості, оприбуткування, нарахування амортизації, відображення у фінансовій звітності підприємства та правомірності їх списання.

В результаті проведеного дослідження були визначені основні завдання аудитора в процесі перевірки нематеріальних активів, найважливіші процедури, які будуть включені до робочої програми перевірки, а також запропоновані основні форми робочих документів аудитора в процесі такої перевірки.

3.3. Шляхи вдосконалення аудиту нематеріальних активів на підприємстві

Останніми роками на державному рівні посилюється увага до оцінки, обліку та аудиту нематеріальних активів. Проте дослідження теоретичних основ і поточної практики аудиту нематеріальних активів виявило кілька невирішених питань. Серед них відсутність комплексної наукової класифікації для аудиту нематеріальних активів та невирішені проблеми організації носіїв інформації. Крім того, помітна відсутність методів аудиту, спеціально розроблених для нематеріальних активів. Надання аудиторських послуг для оцінки наявності та руху нематеріальних активів не було належним чином розглянуто. Аналіз наукових досліджень і публікацій з даної теми виявляє внесок різних вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як І. А. Бігдан, М. Т. Білуха, М. І. Бондар, Л. В. Бражна, Е. Брукінг, Ф. Ф., М. В. Кужельний, А. М. Кузьмінський, Ю. В. А. Кузьмінський, Є. В. Мних, Б. Нідлс, О.

Вагомий внесок у методіку аудиту нематеріальних активів зробили дослідження А. Петрик, Т. В. Польової, В. С. Рудницького, В. Я. Савченка, О. В. Самборського, В. В. Сопко, А. Д. Шеремета, С. В. Шульги та ін. Однак слід зазначити, що деякі їхні наукові судження мають абстрактний та узагальнений характер, позбавлені чіткого пояснення того, як систематизуються результати аудиту нематеріальних активів. Одним із конкретних аспектів аудиту нематеріальних активів є перевірка об'єктів та аналіз пов'язаних з ними прав. Це зумовлює необхідність залучення консультантів та експертів, наприклад патентних повірених, які спеціалізуються на дослідженні юридичних аспектів цих документів.

Аудит нематеріальних активів має на меті надання професійної оцінки аудитора щодо достовірності первинних даних про господарську діяльність, повноти та своєчасності їх включення в бухгалтерський облік, достовірності ведення бухгалтерського обліку та належного відображення права компанії

на користування природними ресурсами, майном, землею, авторські права в галузі науки, літератури, мистецтва, промислової власності та інших форм нематеріальних активів [1]. Для досягнення цієї мети перед аудитором поставлено завдання визначити законність застосовуваного підприємством методу обліку нематеріальних активів та оцінити ймовірність правильного відображення даних про нематеріальні активи у фінансовій звітності. Враховуючи мету аудиту нематеріальних активів та їх унікальні характеристики, у вітчизняній практиці за конкретний період склався певний набір етапів проведення аудиторських процедур щодо нематеріальних активів (рис. 3.1) [3].

Однак поточний метод, який використовується для аудиту нематеріальних активів у країні, не позбавлений недоліків, оскільки він не в змозі повністю охопити комплексний і взаємопов'язаний характер усіх етапів аудиту цих активів. Тому ми запропонували власні підходи до проведення аудиту нематеріальних активів. Для упорядкування результатів аудиторських процедур і полегшення аудиту нематеріальних активів та їх руху нами розроблено певну послідовність етапів аудиту та методику проведення аудиту (рис. 3.2). На нашу думку, проведення аудиту нематеріальних активів доцільно з дотриманням наступної послідовності етапів: перевірка дотримання облікової політики щодо нематеріальних активів; перевірка наявності нематеріальних активів; перевірка відповідності показників фінансової звітності показникам синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів; аудит операцій з придбання нематеріальних активів; аудит амортизації нематеріальних активів; аудит операцій з відчуження нематеріальних активів; та аудит операцій, пов'язаних з наданням прав користування нематеріальними активами.

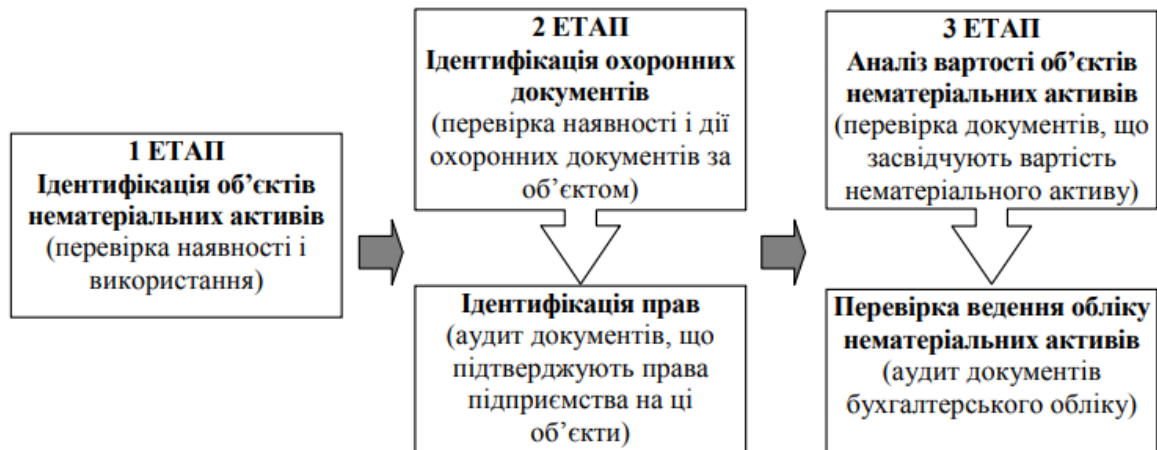

Рис. 3.1 Схема послідовності етапів аудиту наявності та руху нематеріальних активів

Рис. 3.2 Оновлена схема послідовності аудиту наявності і руху нематеріальних активів

Аудит нематеріальних активів можна систематизувати та зробити більш ефективним, розуміючи взаємозв'язок і послідовність задіяних етапів. Щоб цього досягти, для кожного етапу необхідно визначити конкретні процедури. Перший етап передбачає перевірку облікової політики щодо нематеріальних активів, включаючи критерії визнання та оцінки, умови корисного використання, методику розрахунку амортизаційних відрахувань, організацію аналітичного обліку. Другий етап спрямований на перевірку

наявності нематеріальних активів, наприклад, проведення періодичних інвентаризацій відповідно до законодавчих актів та забезпечення точного оформлення результатів інвентаризації.

Процес перевірки передбачає оцінку відповідності показників фінансової звітності показникам синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів. Це включає вивчення організації синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії підприємства, а також для осіб, відповідальних за діяльність. Крім того, процес перевірки передбачає перевірку звітності нематеріальних активів на відповідність даним синтетичного та аналітичного обліку. Крім того, перевіряється сума амортизаційних відрахувань на нематеріальні активи на предмет її узгодженості з інформацією, отриманою з синтетичного та аналітичного обліку.

Ще одним аспектом аудиту є перевірка операцій, пов'язаних із придбанням нематеріальних активів. Це включає перевірку джерел, з яких були отримані ці активи, та забезпечення точної реєстрації придбаних нематеріальних активів. Додатково оцінюється правильність нарахування ПДВ під час придбання нематеріальних активів, а також правильність використання форм первинних документів.

Аудит амортизації нематеріальних активів: перевірка правильності нарахування та відображення амортизації нематеріальних активів в системі бухгалтерського обліку; експертиза дотримання встановлених методів амортизації нематеріальних активів.

Аудит операцій з відчуження нематеріальних активів: перевірка бухгалтерського та податкового обліку продажу виключних прав на нематеріальні активи відповідно до нормативних вимог; перевірка відображення в бухгалтерському обліку операцій з передачі невиключних прав на нематеріальні активи відповідно до нормативних вимог; експертиза бухгалтерського та податкового обліку операцій з безоплатної передачі нематеріальних активів відповідно до нормативних вимог; оцінка

бухгалтерського та податкового обліку операцій із внесення нематеріальних активів до статутного капіталу відповідно до нормативних вимог; перевірка відображення в бухгалтерському обліку списання нематеріальних активів відповідно до нормативних норм.

Перевірка договорів на використання нематеріальних активів та забезпечення дотримання нормативних заходів є суттєвим аспектом аудиту операцій, пов'язаних з наданням права користування такими активами. Крім того, аудит нематеріальних активів вимагає виконання аналітичних процедур. Проте слід зазначити, що аналіз наявності, руху та ефективності використання нематеріальних активів може зайняти багато часу, а методологія оцінки ефективності такого використання ще потребує подальшого розвитку. Тому в рамках угоди про проведення аудиту рекомендується розробити програму аналізу, оскільки виконання та обсяг аналітичних процедур вимагають професійного судження аудитора.

Програма пропонує представити вичерпну інформацію щодо цілей та завдань аналізу, предмету аналізу, джерел інформації, часових рамок аналізу та системи показників, що використовуються для оцінки нематеріальних активів. На рисунку 3.3 наведено рекомендовані процедури перевірки структури, динаміки та ефективності використання нематеріальних активів у рамках цілей аудиту.

Для проведення економічної оцінки використання нематеріальних активів у процесі аудиту необхідно виконати певні етапи. По-перше, вкрай важливо забезпечити аналітикам доступ до вичерпної інформації, оскільки ретельність і точність дослідження нематеріальних ресурсів суб'єктами господарювання значною мірою залежить від рівня наданої інформації. По-друге, необхідно провести аналіз структури та динаміки, наявності та руху, ефективності та ліквідності нематеріальних активів, а також виявити потенційні резерви збільшення обсягів виробництва. Крім того, існують інші потенційні етапи економічного аналізу використання нематеріальних активів, які можуть бути застосовані. Вибір і виконання цих етапів визначаються

особами, які проводять аналіз, і можуть відрізнятися в залежності від цілей, поставлених перед аналітиками.

Рис. 3.3 Проведення процедур аналізу використання нематеріальних активів у процесі аудиту

Для того, щоб забезпечити оптимальне та ефективне використання нематеріальних активів на підприємстві, важливо прийняти системний підхід у процесі аналізу. Такий системний підхід дозволяє належним чином управляти нематеріальними активами та рухом їх. Проводячи комплексне дослідження нематеріальних активів, ми можемо розглядати їх як цілісну сукупність елементів, де зв'язки між цими елементами визначаються загальними властивостями сукупності. Основна увага зосереджена на виявленні різноманітних зв'язків і відносин, які існують у самому об'єкті, а також на його взаємодії із зовнішнім середовищем. Властивості

нематеріальних активів як єдиної системи визначаються не лише окремими властивостями її компонентів, а особливостями їх структури, унікальними системоутворюючими елементами та інтеграційними зв'язками.

Проведений аналіз має на меті визначити потенційні стратегії для покращення використання нематеріальних активів. Ці стратегії передбачають узгодження дій підприємства з власною стратегією техніко-організаційного та економічного розвитку, пріоритетність масштабної технічної модернізації та реконструкції, послідовне оновлення технологічної основи взаємопов'язаних виробничих зв'язків підприємства. Впроваджуючи ці та інші методи, підприємство може підвищити загальну ефективність роботи та підвищити ефективність використання нематеріальних активів. Однак важливо зазначити, що аудит нематеріальних активів викликає труднощі через унікальний характер предмета аудиту та відсутність добре встановленої методології. Таким чином, ця стаття прагне покращити методологію аудиту нематеріальних активів шляхом вибору методичних прийомів і процедур, які сприяють всебічній перевірці операцій з нематеріальними активами в процесі аудиту.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Для ефективного управління нематеріальними активами, ТДВ «Яготинський маслозавод» може використовувати різні стратегії. Наприклад, врахування гудвілу при проведенні оцінки активів може допомогти компанії зберегти конкурентну перевагу на ринку, а також визначити його реальну вартість у разі продажу або реструктуризації.

Підприємство також може активно впроваджувати політику внутрішнього контролю та моніторингу, щоб переконатися в ефективному використанні нематеріальних активів і вчасно реагувати на будь-які зміни в їхньому стані або вартості.

У своїй діяльності підприємство також може вести політику активного управління гудвілом, наприклад, шляхом його амортизації за сприянням спеціалізованих програм і систем. Це дозволить оптимізувати фінансові результати та зберегти стабільність фінансового стану компанії.

Крім того, аналіз витрат та результативності нематеріальних активів може виявити можливості для їхньої оптимізації та ефективного використання. Наприклад, підприємство може виявити активи, які не приносять достатнього прибутку або застаріли, і прийняти рішення про їхнє відновлення, модернізацію або виведення з експлуатації.

Таким чином, належне управління та облік нематеріальних активів є важливим аспектом успішної діяльності будь-якого підприємства, включаючи ТДВ «Яготинський маслозавод». Ретельне вивчення та аналіз таких активів дозволяє компанії ефективно використовувати свої ресурси, забезпечувати стабільність та конкурентоспроможність на ринку.

Крім управління нематеріальними активами, ТДВ «Яготинський маслозавод» також може зосередитися на розвитку та використанні інших ресурсів, таких як технологічне обладнання, інтелектуальний капітал та бренд.

Інвестування у сучасне технологічне обладнання допоможе підприємству збільшити продуктивність та покращити якість виробництва. Постійне оновлення обладнання дозволить зберігати конкурентну перевагу на ринку та адаптуватися до змінних вимог споживачів.

Використання інтелектуального капіталу, такого як знання та досвід персоналу, може сприяти інноваційному розвитку підприємства. Залучення кваліфікованих спеціалістів, їхнє навчання та розвиток можуть стати ключовими чинниками у створенні конкурентних переваг.

Бренд є важливим активом для будь-якої компанії, оскільки він визначає сприйняття продуктів та послуг споживачами. Інвестування в розвиток бренду, маркетингові заходи та підтримка репутації можуть допомогти підприємству збільшити свою популярність та ринкову цінність.

Узагальнюючи, ефективне управління та раціональне використання різних видів активів, включаючи нематеріальні, технологічне обладнання, інтелектуальний капітал та бренд, є ключовими для забезпечення успішного функціонування та конкурентоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод».

Позитивні зміни в ефективності використання нематеріальних активів можуть відобразитися на різних рівнях діяльності підприємства. Наприклад, оптимізація процесів управління брендом може позитивно вплинути на рівень визнання та лояльність клієнтів, що, в свою чергу, може підвищити обсяги продажів та ринкову частку компанії.

Також важливою є ретельна стратегія використання технологічного обладнання. Впровадження передових технологій може знизити витрати на виробництво, покращити якість продукції та скоротити час виробництва, що в кінцевому підсумку позитивно вплине на фінансові показники підприємства.

Поряд з цим, ефективне використання інтелектуального капіталу може сприяти інноваційному розвитку компанії, створенню нових продуктів та послуг, що відповідають потребам ринку.

Отже, максимізація ефективності використання нематеріальних активів може забезпечити підприємству конкурентні переваги, підвищити його фінансову стійкість та сприяти його подальшому розвитку.

В результаті проведення аудиту нематеріальних активів у ТДВ «Яготинський маслозавод» було здійснено ретельний аналіз фінансової звітності, внутрішніх процесів та контролю. Аудиторська фірма виявила і проаналізувала різноманітні аспекти управління нематеріальними активами, включаючи процеси їх придбання, створення, використання та відчуження.

У ході аудиту було виявлено ефективність внутрішніх контрольних процедур, а також визначено можливість оптимізації управління ризиками та впровадження нових стратегій для підвищення ефективності управління нематеріальними активами. Аудиторська фірма надала рекомендації стосовно поліпшення процесів управління нематеріальними активами, які можуть сприяти збільшенню їхньої вартості та ефективності використання.

Крім того, аудиторська фірма активно співпрацювала з керівництвом компанії та іншими зацікавленими сторонами, щоб забезпечити об'єктивність та надійність результатів аудиту. Комунікація з керівництвом компанії включала обговорення результатів аудиту, відповіді на питання та врахування зауважень, що сприяло забезпеченню високого рівня довіри до фінансової звітності.

Отже, аудит нематеріальних активів у ТДВ «Яготинський маслозавод» підтвердив надійність та об'єктивність фінансової звітності компанії, а також ідентифікував можливості для поліпшення управління нематеріальними активами, що сприятиме подальшому розвитку і успішному функціонуванню підприємства.

Є кілька шляхів, які можуть допомогти покращити облік нематеріальних активів у ТДВ «Яготинський маслозавод»:

1. Удосконалення внутрішніх процедур контролю: Розробка та впровадження більш ефективних внутрішніх процедур контролю може допомогти уникнути помилок та зменшити ризики в обліку нематеріальних

активів. Це може включати поліпшення процесів реєстрації та моніторингу активів, а також збільшення відповідальності працівників за їх правильне використання.

2. Впровадження автоматизованих систем: Використання спеціалізованих програмних засобів для обліку нематеріальних активів може спростити процес їх управління та забезпечити точність та надійність даних. Автоматизовані системи можуть також допомогти відслідковувати зміни в стані активів та генерувати звіти для керівництва.

3. Підвищення кваліфікації персоналу: Надання навчання та підвищення кваліфікації працівників, які відповідають за облік нематеріальних активів, може покращити їх розуміння процесів та вимог щодо обліку активів. Це може включати навчання з використання програмного забезпечення, аудиторських стандартів та внутрішніх процедур компанії.

4. Запровадження політики управління нематеріальними активами: Розробка та впровадження чіткої політики управління нематеріальними активами, включаючи процеси їх придбання, використання та відчуження, може сприяти їх ефективному управлінню. Це може включати визначення відповідальних осіб, встановлення процедур затвердження та контролю за рішеннями щодо активів, а також механізми оцінки їх вартості та корисності.

5. Постійний моніторинг та аналіз: Важливо постійно відслідковувати та аналізувати стан нематеріальних активів компанії, щоб своєчасно виявляти будь-які аномалії або проблеми. Це дозволить оперативно реагувати на зміни та приймати обґрунтовані рішення щодо управління активами.

У висновку слід підкреслити, що покращення обліку нематеріальних активів у ТДВ «Яготинський маслозавод» є ключовим аспектом забезпечення фінансової стабільності та успішності підприємства. Шляхи удосконалення включають в себе впровадження ефективних внутрішніх процедур контролю, використання автоматизованих систем, підвищення кваліфікації персоналу, розробку політики управління нематеріальними активами та постійний

моніторинг і аналіз. Реалізація цих заходів дозволить підприємству оптимізувати використання своїх ресурсів, зменшити ризики та підвищити конкурентоспроможність на ринку.

Крім впровадження ефективних внутрішніх процедур контролю та автоматизованих систем, важливо також зосередитися на створенні чіткої стратегії управління нематеріальними активами. Це може включати регулярне оновлення політики обліку та оцінки активів, удосконалення процесу визначення корисності та амортизації, а також розробку механізмів моніторингу та аналізу вартості активів у порівнянні з їхньою вартістю.

Додатково, важливо підвищити кваліфікацію персоналу, який займається обліком та управлінням нематеріальними активами, щоб вони мали необхідні знання та навички для ефективного виконання своїх обов'язків. Регулярне навчання та професійний розвиток допоможуть співробітникам бути впевненими у своїх знаннях та уміннях у сфері обліку нематеріальних активів.

Необхідно також встановити механізми для постійного моніторингу та аналізу обліку нематеріальних активів з метою своєчасного виявлення та усунення можливих проблем або недоліків. Це дозволить підприємству бути готовим до змін у законодавстві, ринкових умовах та стратегічних цілях компанії.

Отже, шляхи покращення обліку нематеріальних активів включають в себе комплексний підхід, який охоплює як технічні, так і стратегічні аспекти управління цими активами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук Г. Доповідь ВОІВ про нематеріальні активи інтелектуального капіталу. *Інтелектуальна власність в Україні*. 2017. № 12. С. 62–64.
2. Артеменко Н. В. Нематеріальні активи: теоретичні аспекти сутності і обліку : thesis. 2015. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/26033> (дата звернення: 26.03.2024).
3. Бірюк О. Г. Підходи до облікової політики щодо відображення інформації про нематеріальні активи. *Проблеми економіки*. 2014. № 3. С. 202–207.
4. Бойко Н. В. Інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал та нематеріальні активи, як об'єкти бухгалтерського обліку : thesis. 2015. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/43783> (дата звернення: 26.03.2024).
5. Горовий Д. А. Дослідження структури нематеріальних активів підприємств України. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2012. № 1 (2). С. 107–112.
6. Гороховець Ю. А. Нематеріальні активи в українському законодавстві: нормативно-правовий огляд. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 1/2. С. 119–127.
7. Гуцалюк О., Горіславська І. ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН. *RICERCHE SCIENTIFICHE E METODI DELLA LORO REALIZZAZIONE: ESPERIENZA MONDIALE E REALTÀ DOMESTICHE*. 2021. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-12.11.2021.v1.18> (дата звернення: 26.03.2024).
8. Диба В. Облікова модель нематеріальних активів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 4. С. 24–26.
9. Диба В. Управління вартістю нематеріальних активів: теорія та

облік. *Економіст*. 2016. № 5 (355), трав. С. 62–67.

10. Добровольська Е. В., Корженівська Н. Л., Коваль Н. В. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ: РУХ, ВІДТВОРЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ. *Podilian Bulletin Agriculture Engineering Economics*. 2023. № 34. С. 108–117. URL: <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2021-1-12> (дата звернення: 26.03.2024).

11. Зайцева І. Ю., Ситник Н. С. КЛАСИФІКАЦІЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ЗА ГРУПАМИ ТА ОЗНАКАМИ. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 54. URL: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i54.76458> (дата звернення: 26.03.2024).

12. Заруба В. Я., Шаша О. І. Нематеріальні активи як інструмент інноваційного розвитку підприємства : thesis. 2010. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/16995> (дата звернення: 26.03.2024).

13. Звіргзде Д. І. Інтелектуальний капітал регіону: активи знань. *Регіональна економіка*. 2012. № 3 (65). С. 197–203.

14. Зінченко О. В., Добровольська О. В. Особливості аудиту нематеріальних активів на підприємствах : thesis. 2016. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/4847> (дата звернення: 26.03.2024).

15. Зінченко О. В., Коров'яковська Л. М. Аналіз використання нематеріальних активів на підприємствах : thesis. 2018. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9243> (дата звернення: 26.03.2024).

16. Корнєєва Т. С. Інвестування у матеріальні та нематеріальні активи основного капіталу : thesis. 2013. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/3677> (дата звернення: 26.03.2024).

17. Коров'яковська Л. М., Зінченко О. В. Удосконалення первинного

обліку об'єкта нематеріальних активів : thesis. 2017.
URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9247> (дата звернення: 26.03.2024).

18. Коров'яковська Л. М. Особливості аудиту нематеріальних активів на підприємстві : thesis. 2017.
URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/7745> (дата звернення: 26.03.2024).

19. Криштопа І. І. Класифікація нематеріальних активів. *Держава та регіони. Економіка та підприємництво*. 2009. № 3. С. 76–82.

20. Крочак О., Матрос О., Михайловина С. АКТИВИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТИ ОБЛІКУ. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*. 2022. № 4 (22). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-4\(22\)-168-180](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-4(22)-168-180) (дата звернення: 26.03.2024).

21. Кудирко О. В. Нематеріальні активи та інтелектуальний капітал: порівняльний аналіз економічних категорій. *Академічний огляд. Економіка та підприємництво*. 2013. № 2 (39). С. 30–35.

22. Левченко В. С., Мірошник О. Ю. ЗДІЙСНЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ: УПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. *Вісник Університету банківської справи*. 2018. № 3(33). С. 130–135. URL: [https://doi.org/10.18371/2221-755x3\(33\)2018164656](https://doi.org/10.18371/2221-755x3(33)2018164656) (дата звернення: 26.03.2024).

23. Легенчук С. Ф. Нематеріальні активи та інтелектуальний капітал в бухгалтерському обліку: взаємозв'язок понять. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. 2005. Вип. 1, ч. 1. С. 131–137.

24. Лук'яненко Л. І. Актуальні питання оцінки нематеріальних активів. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2013. Вип. 24. С. 248–257.

25. Михайлова Л. І., Киричок О. В. Нематеріальні активи як ефективний ресурс сільськогосподарських підприємств : thesis. 2011.

URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/21461> (дата звернення: 26.03.2024).

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 (МСБО 38). Нематеріальні активи : Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050#Text (дата звернення: 26.03.2024).

27. Нашкерська Г. Оцінка нематеріальних активів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 11. С. 23–30.

28. Некіт К. Г. ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК РІЗНОВИД ЦИФРОВИХ РЕЧЕЙ. *Часопис цивілістики*. 2022. № 45. С. 53–57. URL: <https://doi.org/10.32837/chc.v0i45.466> (дата звернення: 26.03.2024).

29. Нематеріальні активи в системі управління логістичними компаніями: облікові перспективи / С. Ф. Легенчук та ін. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 4(94). С. 62–68. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2020-4\(94\)-62-68](https://doi.org/10.26642/ema-2020-4(94)-62-68) (дата звернення: 26.03.2024).

30. Овчаренко А. С. ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ. *Herald of Zaporizhzhia National University. Jurisprudence*. 2020. № 3. С. 98–103. URL: <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-3-14> (дата звернення: 26.03.2024).

31. Оніщук В. Аудит нематеріальних активів. Специфіка управління та облік. *Фінансовий контроль*. 2016. № 12 (131), груд. С. 15–19.

32. Пономаренко Р. Маркетингові активи у міжнародній діяльності. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія: Економічні науки*. 2016. № 4 (87). С. 75–92.

33. Пошенова К. С., Матросова В. О. Управління розвитком нематеріальних активів підприємства : thesis. 2012. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/39769> (дата звернення: 26.03.2024).

34. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-

IX : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 26.03.2024).

35. Пустовойт О. В. Нематеріальні ресурси економічного зростання. *Економіка України*. 2019. № 9/10 (694/695), верес. - жовт. С. 44–67.

36. Свіденко А. О. Облік та аудит нематеріальних активів на ТОВ «БІ-ПРАЙМ-3» : магістерська робота. 2020. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/3796> (дата звернення: 26.03.2024).

37. Скоп Х. Організаційно-методичне забезпечення переоцінки нематеріальних активів. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2014. Вип. 51. С. 303–311.

38. Скорба О. А., Скорба О. А., Skorba O. A. Аудит ефективності використання нематеріальних активів : thesis. 2015. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/59980> (дата звернення: 26.03.2024).

39. Циханівська А. В., Радіонова Н. Й. Аудит нематеріальних активів : thesis. 2021. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/18801> (дата звернення: 26.03.2024).

40. Щодо особливостей заповнення примітки 16 «Основні засоби та нематеріальні активи» : Лист Нац. банку України від 06.01.2000 р. № 12-111/13. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1_13500-00#Text (дата звернення: 26.03.2024).

41. Ярошенко А. С. Формування первісної вартості нематеріальних активів : thesis. 2015. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/60089> (дата звернення: 26.03.2024).

42. Bogatska N., Shahnyuk A. INTELLECTUAL PROPERTY (INTANGIBLE ASSETS) AS A COMPOSITION OF THE COMPANY'S

STATUTE CAPITAL. *Young Scientist*. 2019. Vol. 4, no. 68. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-4-68-104> (date of access: 26.03.2024).

43. Cherep O., Savchina A. I. Intangible assets and their impact on scientific and technical progress. *Visnik Zaporiz'kogo nacional'nogo universitetu. Ekonomichni nauki*. 2019. Vol. 1, no. 41. P. 38–42. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2019-1-41-06> (date of access: 26.03.2024).

44. Dubiei Y. INTANGIBLE ASSETS OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT. *Herald UNU. International Economic Relations And World Economy*. 2021. No. 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-40-6> (date of access: 26.03.2024).

45. Gavrillovsky A., Stashenko J. INTANGIBLE ASSETS, PECULIARITIES OF ACCOUNTING AND AUDIT. *Young Scientist*. 2019. Vol. 7, no. 71. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-7-71-65> (date of access: 26.03.2024).

46. Liashenko H. INTANGIBLE, INTANGIBLE ASSETS – THE CORE OF INTELLECTUAL CAPITAL. *International scientific journal «Internauka». Series: «Economic Sciences»*. 2018. No. 5(49). URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-5-7280> (date of access: 26.03.2024).

47. Stuart R. National Accounting Standards Group. U.S. GAAP vs. IFRS: Intangible assets other than goodwill at-a-glance. URL: http://rsmus.com/pdf/us_gaap_ifrs_intangible_assets_other_than_goodwill.pdf.

ДОДАТКИ

Додаток А

Серія А00	СВІДОЦТВО	№ 491836
ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЕСТРАЦІЮ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ		
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"		
Ідентифікаційний код юридичної особи	00446003	
Місцезнаходження юридичної особи	07700, КИЇВСЬКА ОБЛ., ЯГОТИНСЬКИЙ РАЙОН, МІСТО ЯГОТИН, ВУЛ. ШЕВЧЕНКА, БУДИНОК 213	
Місце проведення державної реєстрації	ЯГОТИНСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Дата проведення державної реєстрації	25.03.1996	
Підстава (підстави) заміни свідоцтва про державну реєстрацію	зміна найменування юридичної особи	
Дата заміни свідоцтва про державну реєстрацію	26.04.2011	

Продовження Додатку А

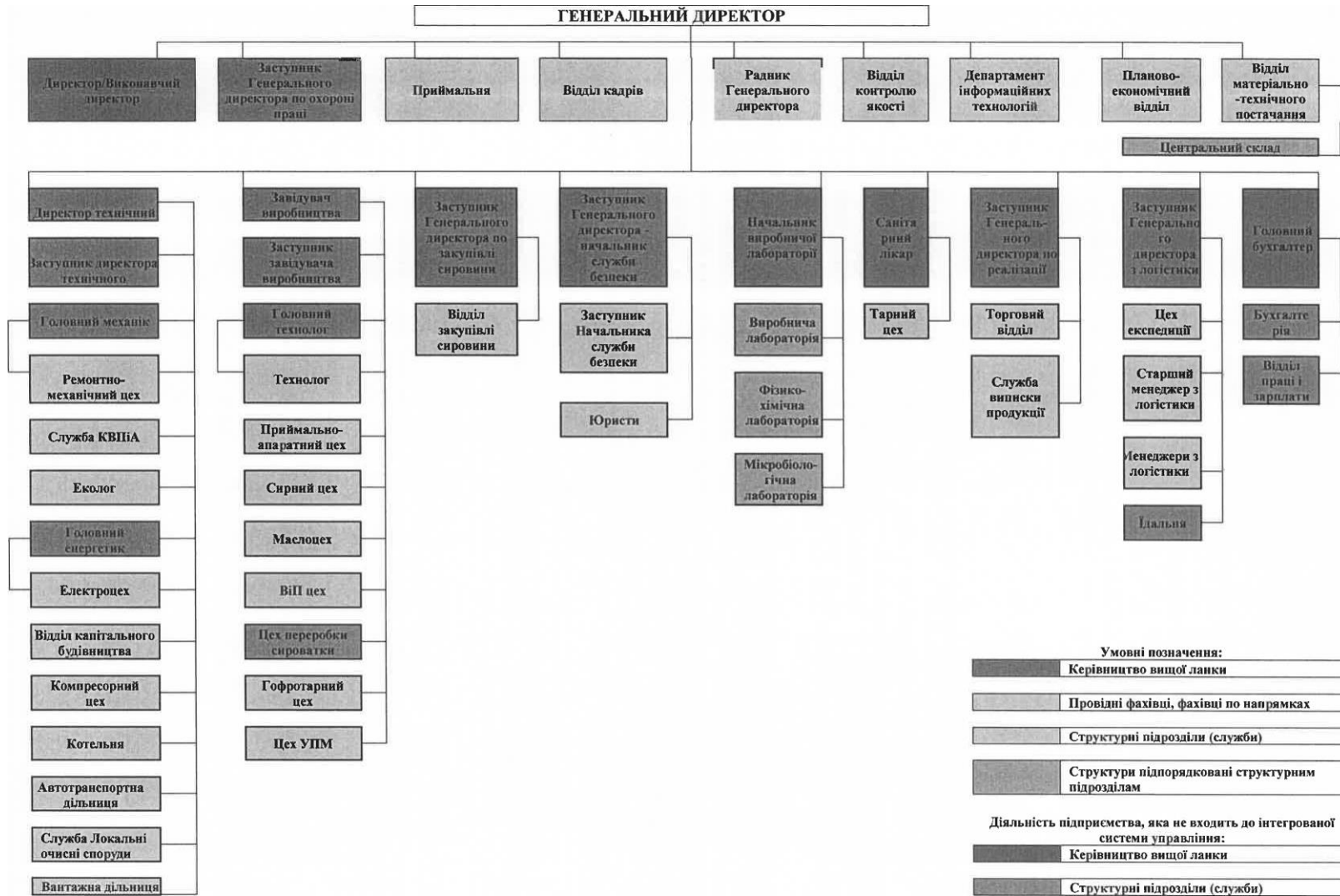
Номер запису в Єдиному
державному реєстрі юридичних
осіб та фізичних
осіб-підприємців про заміну
свідчення про державну
реєстрацію

1 351 105 0028 000005

Державний реєстратор

ВЛАДИМІРОВА С. А.

Додаток Б

Організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод»

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	Київська	за ЄДРПОУ	2024 01 01 00446003
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю	за КАТОТТГ ¹	UA32040210010094429
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КОПФГ	250
Середня кількість працівників	² 921	за КВЕД	10.51
Адреса, телефон	вулиця Шевченка, буд. 213, м. ЯГОТИН, БОРИСПІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, Київська обл., 07700, Україна	55663	

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2023** р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 528	1 295
первісна вартість	1001	11 581	9 526
накопичена амортизація	1002	10 053	8 231
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	390 541	415 608
первісна вартість	1011	811 917	898 932
знос	1012	421 376	483 324
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	32 020	30 570
Усього за розділом I	1095	424 089	447 473
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	165 465	192 592
виробничі запаси	1101	117 522	106 103
незавершене виробництво	1102	6 581	9 745
готова продукція	1103	37 927	70 083
товари	1104	3 435	6 661
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	592 908	623 833
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	11 642	25 628
з бюджетом	1135	12 613	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	56	68
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	806 529	831 558
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 977	206
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 818	41 043
готівка	1166	4	2
рахунки в банках	1167	7 814	41 041
Витрати майбутніх періодів	1170	452	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

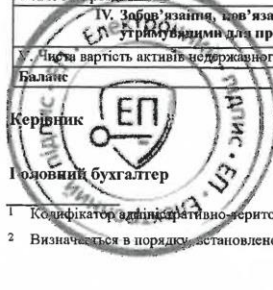
Продовження Додатку В

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 470	2 165
Усього за розділом II	1195	1 604 930	1 717 107
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 029 019	2 164 580

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (найовий) капітал	1400	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	1 528	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	679 715	934 870
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	685 040	940 195
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	27 913	13 957
Інші довгострокові зобов'язання	1515	225 982	225 359
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	253 895	239 316
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	366 248	485 430
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	21 756	22 609
товари, роботи, послуги	1615	214 804	244 287
розрахунками з бюджетом	1620	33 616	25 101
у тому числі з податку на прибуток	1621	4 681	6 811
розрахунками зі страхування	1625	2 301	2 721
розрахунками з оплати праці	1630	7 979	9 913
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	641	579
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 774	1 774
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	409 228	154 117
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	24 879	31 639
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 858	6 899
Усього за розділом III	1695	1 090 084	985 069
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримувані для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 029 019	2 164 580

Керівник

Головний бухгалтер

ПРИЛІПКО

ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

EP Каплій

Оксана

Олександрівна

ПРИЛІПКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

1 Кодифікатор відносно територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ПРИЛІПКО
ТОБ АК «Кроу Україна»

26.04.24
Генеральний директор
Генеральний директор

Додаток Г

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
			00446003		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 857 266	3 736 091
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 979 309)	(3 090 847)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	877 957	645 244
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	19 109	47 017
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(44 464)	(37 602)
Витрати на збут	2150	(367 149)	(296 742)
Інші операційні витрати	2180	(41 416)	(65 926)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	444 037	291 991
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 836	1 745
Інші доходи	2240	1 390	882
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(138 408)	(116 777)
Втраги від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження Додатку Г

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	308 855	177 841
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(53 695)	(22 202)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	255 160	155 639
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	255 160	155 639

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 246 084	2 634 094
Витрати на оплату праці	2505	249 790	195 918
Відрахування на соціальні заходи	2510	52 222	47 339
Амортизація	2515	73 423	75 141
Інші операційні витрати	2520	288 693	200 416
Разом	2550	3 910 212	3 152 908

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ПРИЛІПКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.24 / Ser / Yermic B.B./

Додаток Д

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
(найменування)			00446003		

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2023 р.**

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	6 211 095	4 855 631
Повернення податків і зборів	3005	-	16
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	4 889	3 105
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	122 747	181 264
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	934	682
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1	35
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	1 691	2 591
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(5 420 617)	(4 730 617)
Праці	3105	(204 169)	(161 536)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(54 868)	(43 471)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(286 052)	(171 939)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(51 564)	(17 521)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(181 555)	(112 244)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(52 933)	(42 174)
Витрачання на оплату авансів	3135	(571)	(375)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(7 579)	(6 938)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	367 501	-71 552
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	23 800	8 000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	52 500	-

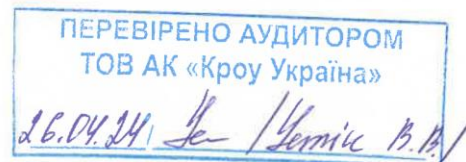
Продовження Додатку Д

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(109 425)	(37 742)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(8 000)	(59 626)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(328 923)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-370 048	-89 368
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	596 120	5 583 619
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	491 614	5 388 029
Сплату дивідендів	3355	(5)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(68 683)	(59 059)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	35 818	136 531
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	33 271	-24 389
Залишок коштів на початок року	3405	7 818	31 692
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(46)	515
Залишок коштів на кінець року	3415	41 043	7 818

ПРИЛІПКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток Е

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
			00446003		
Звіт про власний капітал		Форма №4	Код за ДКУД	1801005	
за		Рік 2023	р.		

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	3 797	-	-	1 528	679 715	-	-	685 040
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	3 797	-	-	1 528	679 715	-	-	685 040
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	255 160	-	-	255 160
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

Продовження Додатку Е

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	(5)	-	-	(5)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом зміни капіталі	4295	-	-	-	-	255 155	-	-	255 155
Залишок на кінець року	4300	1 397	-	-	1 528	934 870	-	-	940 195

ПРИЛІПКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
26.04.24 / Серік М.В./

Додаток Ж

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2023	01	01
			00446003		

(найменування)

Звіт про власний капітал
за Рік 2022 р.

Форма №4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	3 797	-	-	1 528	524 076	-	-	529 401
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	3 797	-	-	1 528	524 076	-	-	529 401
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	155 639	-	-	155 639
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

Продовження Додатку Ж

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом зміни капіталі	4295	-	-	-	-	155 639	-	-	155 639
Залишок на кінець року	4300	3 797	-	-	1 528	679 715	-	-	685 040

Косяченко Сергій Олександрович

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

д.б.дч.дч. / Гемік В.В.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"
за 2023 рік станом на 31 грудня 2023 року
(в тисячах українських гривень)

1. Основні відомості про товариство

1.1. Повна та скорочена назва:

Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (далі - ТДВ «Яготинський маслозавод», або Товариство).

Скорочена назва: «Яготинський маслозавод»

1.2. Код ЄДРПОУ: 00446003.

1.3. Організаційно-правова форма: товариство з додатковою відповідальністю.

1.4. Юридична адреса: 07700, Київська обл., Бориспільський р-н, м.Яготин, вул.Шевченка, 213;
Фактична адреса: 07700, Київська обл., Бориспільський р-н, м.Яготин, вул.Шевченка, 213.
Адреса електронної пошти: info@milkalliance.com.ua

1.5. Офіційна сторінка в інтернеті, на якій доступна інформація про товариство: milkalliance.com.ua

1.6. Коротка інформація про товариство.

ТДВ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність в 1956 році.

Злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення протягом 2023 року не відбувалось.

1.7. Основні види діяльності:

10.51	Перероблення молока, виробництво масла та сиру;
46.33	Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами;
47.11	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

Середня кількість працівників Товариства у 2023 році становила 951 чоловік, у 2022 році – 934 чоловіки.

Операційне середовище

Товариство здійснює свою діяльність в Україні. Економіка України є відкритою, недиверсифікованою та вважається ринковою з ознаками перехідної, має критичну залежність від світових цін на сировинні товари та низьку ліквідність на міжнародному ринку капіталу.

2. Плани щодо безперервної діяльності

Товариство складає фінансову звітність на основі принципу безперервності. Управлінський персонал не має намірів ліквідувати товариство чи припинити діяльність. Станом на 31 грудня 2023 року управлінським персоналом було здійснено оцінку, згідно з якою товариство буде в подальшому здійснювати свою діяльність на підставі принципу безперервності. Управлінському персоналу не відомо про суттєві невизначеності, пов'язані з подіями чи умовами, крім наявності в Україні економічної кризи, які можуть спричинити значний сумнів щодо здатності товариства продовжувати діяльність на безперервній основі.

24 лютого 2022 року Російська Федерація почала збройну агресію проти України, у зв'язку з цим, на підставі Указу Президента України від 24.02.2022 №64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженого Законом України від 24.02.2022 №2102-ІХ, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України "Про правовий режим воєнного стану", на всій території держави введено воєнний стан.

На часткову зміну статті 1 Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ (зі змінами, внесеними Указом від 14 березня 2022 року № 133/2022, затвердженим Законом України від 15 березня 2022 року № 2119-ІХ, Указом від 18 квітня 2022 року № 259/2022, затвердженим Законом України від 21 квітня 2022 року № 2212-ІХ, Указом від 17 травня 2022 року № 341/2022, затвердженим Законом України від 22 травня 2022 року № 2263-ІХ, Указом від 12 серпня 2022 року № 573/2022, затвердженим Законом України від 15 серпня 2022 року № 2500-ІХ, Указом від 7 листопада 2022 року № 757/2022, затвердженим Законом України від 16 листопада 2022 року № 2738-ІХ, Указом від 6 лютого 2023 року № 58/2023, затвердженим Законом України від 7 лютого 2023 року № 2915-ІХ, Указом від 1 травня 2023 року № 254/2023, затвердженим Законом України

Продовження Додатку К

від 2 травня 2023 року № 3057-ІХ, та Указом від 26 липня 2023 року № 451/2023, затвердженим Законом України від 27 липня 2023 року № 3275-ІХ), продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 16 листопада 2023 року строком на 90 діб.

В умовах вторгнення Російської Федерації на територію України Товариство продовжує працювати, виплачувати заробітну плату працівникам та своєчасно виконує свої обов'язки зі сплати податків та інші зобов'язання.

В той же час наявні обставини, які можуть мати негативний вплив на фінансове становище Товариства, а саме:

- активи Товариства схильні до ризику пошкодження внаслідок ракетних та артилерійських ударів, які регулярно наносяться російськими збройними формуваннями по території України.

Враховуючи фактор військових дій в Україні, є неможливим врахувати всі негативні обставини, які можуть виникнути в зв'язку з цим.

Керівництво вважає, що в 2023 р. вжило всіх необхідних заходів для покращення фінансової стійкості Товариства, але виникли негативні події після звітного періоду, а саме військове вторгнення 24 лютого 2022 року Російської Федерації в Україну.

Ці події можуть вплинути на ризик суттєвої невизначеності щодо безперервності діяльності Товариства в Україні.

Активи Товариства схильні до ризику пошкодження внаслідок ракетних та артилерійських ударів, які регулярно наносяться російськими збройними формуваннями по території України. Наразі вплив даного питання на фінансову звітність не можна достовірно оцінити.

Керівництво вважає, що воно вживає всі необхідні заходи для забезпечення стійкості бізнесу Товариства в теперішніх умовах, непередбачувані подальші події, пов'язані з військовими діями Росії на території України та погіршення в економіці можуть негативно впливати на результати діяльності Товариства та його фінансове становище, у спосіб, що не може бути визначений на даний момент. Всі необхідні коригування будуть внесені до фінансової звітності, як тільки про них буде відомо.

Спалах COVID-19

11 березня 2020 р ВООЗ оголосила спалах COVID-19 пандемією. Протягом 6 місяців 2023 року пандемія COVID-19 продовжувала мати вплив на економіку України. Проте, на фоні виконання плану вакцинації населення скасування значної кількості обмежень, що пов'язані із COVID 19 та глобальної економічної рецесії, спричиненої пандемією COVID-19, спостерігається відновлення економіки України.

З 24 години 00 хвилин 30 червня 2023 р. на всій території України карантин, встановлений з метою запобігання поширенню COVID-19, відмінено. Це передбачає постановою КМУ від 27.06.2023 р. № 651.

Управлінським персоналом оцінено вплив COVID-19 на знецінення активів Товариства, його доходи, здатність генерувати достатній грошовий потік для своєчасного погашення зобов'язань. На дату випуску цієї фінансової звітності, вплив COVID-19 на діяльність Товариства не був суттєвим.

3. Ідентифікація та основа підготовки фінансової звітності

Фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» складена станом на 31 грудня 2023 року, звітним періодом є 2023 рік. Фінансова звітність підготовлена у відповідності до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ). Датою переходу на МСФЗ є 1 січня 2018 року.

Ця фінансова звітність складена на основі облікових даних ТДВ «Яготинський маслозавод», відповідним чином скоригованих і перекласифікованих для представлення згідно з МСФЗ.

Функціональною валютою ведення бухгалтерського обліку є гривня (надалі – грн.). Фінансова звітність представлена в тисячах українських гривень (далі – тис. грн.), якщо не зазначено інше. Монетарні активи і зобов'язання в іноземній валюті відображені у фінансової звітності у гривневому еквіваленті за офіційним курсом Національного банку України на 31.12.2023 року.

Виправлень помилок в фінансовій звітності за 2023 рік за минулі роки не було.

Оприлюднення фінансової звітності проводиться у відповідності з вимогами законодавства України.

Дата затвердження фінансової звітності – 14.04.2023 року.

4. Основні припущення, що стосуються майбутнього та основні джерела невизначеності оцінок на кінець звітного періоду, які становлять значний ризик спричинити суттєве коригування балансової вартості активів та зобов'язань в наступному фінансовому році

При підготовці фінансової звітності управлінський персонал здійснював попередні оцінки впливу невизначених майбутніх подій на окремі активи та зобов'язання. Такі попередні оцінки базуються на інформації, яка наявна на дату фінансової звітності, тому фактичні результати у майбутньому можуть відрізнятись від таких оцінок. Можливого суттєвого впливу інших майбутніх подій на оцінку активів та зобов'язань управлінський персонал не виявив.

5. Суттєві положення облікової політики

Заява про відповідність

Продовження Додатку К

Фінансова звітність була підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»).

Основа подання інформації

Фінансова звітність підготовлена на підставі принципу обліку за історичною вартістю, а також деяких фінансових інструментів. Історична вартість зазвичай визначається на основі справедливої вартості компенсації, переданої в обмін на товари і послуги.

Припущення про безперервність діяльності

Дана фінансова звітність Товариства підготовлена виходячи з припущення, що Товариство буде функціонувати в майбутньому, що передбачає реалізацію активів і виконання зобов'язань в ході звичайної діяльності. Таким чином, фінансова звітність не містить будь-яких коригувань відображених сум активів, які були б необхідні, якщо б Товариство було нездатне продовжувати свою діяльність на безперервній основі і якби воно реалізовувало свої активи не в ході звичайної діяльності.

На дату затвердження цієї фінансової звітності не затверджено ніяких планів щодо припинення окремих напрямків діяльності Товариства.

Оцінка справедливої вартості

Справедлива вартість визначається як сума, яка була б отримана при продажу активу або сплачена при передачі зобов'язання в рамках звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки. Оцінка справедливої вартості базується на припущенні, що операція з продажу активу або передачі зобов'язання відбудеться або на основному ринку для активу або зобов'язання, або, при відсутності основного ринку, на найбільш вигідному ринку для даного активу або зобов'язання. Основний або найбільш вигідний ринки повинні бути досяжними для Товариства.

Справедлива вартість активу або зобов'язання оцінюється з використанням припущень, які учасники ринку будуть використовувати при визначенні ціни активу або зобов'язання, за умови, що учасники ринку будуть діяти з найкращого економічного вигодою для себе.

Справедлива вартість для цілей оцінки і / або розкриття інформації визначається на такій основі, за винятком операцій платежів на основі акцій, що належать до сфери застосування МСФЗ 2, операцій оренди в сфері застосування МСБО 17, а також оцінок, які можна порівняти зі справедливою вартістю, але при цьому які не є справедливою вартістю (наприклад, чистої вартості реалізації згідно з МСБО 2 чи вартості при використанні відповідно до МСБО 36).

Оцінка справедливої вартості нефінансових активів враховує спроможність учасника ринку генерувати економічні вигоди в результаті найкращого і найбільш ефективного використання активу або шляхом його продажу іншому учаснику ринку, який буде використовувати даний актив найкращим і найбільш ефективним способом.

Товариство використовує методики оцінки, які найбільше підходять в даних обставинах і для яких є в наявності достатні дані для оцінки справедливої вартості, максимально застосовуючи відповідні дані і скорочуючи використання неспостережуваних даних.

Функціональна валюта і валюта представлення

Функціональною валютою Товариства є валюта первинного економічного середовища, в якій дане товариство здійснює свою діяльність. Функціональною валютою Товариства є українська гривня.

Операції в іноземній валюті

При підготовці фінансової звітності Товариства, операції в валютах, відмінних від функціональної валюти цього товариства (іноземні валюти), визнаються із використанням офіційного курсу НБУ, переважаючим на дати відповідних операцій. На кінець кожного звітного періоду монетарні статті, деноміновані в іноземних валютах, перераховуються із використанням офіційного курсу НБУ, переважаючим на цю дату. Немонетарні статті, які відображені за справедливою вартістю, деноміновані в іноземних валютах, перераховуються із використанням офіційного курсу НБУ, переважаючим на дату визначення справедливої вартості. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, не перераховуються.

Курсові різниці за монетарними статтями, що виникають в результаті зміни офіційного курсу НБУ, відображаються у звіті про прибутки та збитки того періоду, в якому вони виникають;

Основні засоби

Об'єкт основних засобів підлягає визнанню як актив тільки в тому випадку, якщо:

- є ймовірність, що пов'язані з ним майбутні економічні вигоди надійдуть до Компанії;
- собівартість об'єкта можна достовірно оцінити.

Об'єкт основних засобів, який може бути визнаний як актив та придбаний за грошові кошти, підлягає оцінці за собівартістю.

Собівартість об'єкта основних засобів включає в себе:

Продовження Додатку К

- ціну його придбання, включаючи імпортні мита ,
- будь-які витрати, безпосередньо пов'язані з доставкою активу до місця розташування та приведення його в стан, необхідний для експлуатації.
- Інші витрати, передбачені МСБО 16 «Основні засоби».

Всі об'єкти основних засобів, придбані, отримані або вироблені своїми силами, але не готові до експлуатації, капіталізуються у складі активів у стадії створення. Після готовності об'єкта до експлуатації, об'єкти переводяться на відповідні рахунки основних засобів.

Одиницею обліку основних засобів є інвентарний об'єкт.

Інвентарним об'єктом основних засобів визнається об'єкт з усіма пристосуваннями і приладдям, або окремий конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій, або відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів, що становлять єдине ціле і призначений для виконання певної роботи.

Об'єкти, зі строком корисної експлуатації більше одного року, вартість яких є несуттєвою, обліковуються на окремому рахунку у складі малоцінних необоротних матеріальних активів з нарахуванням амортизації на дату їх визнання у повному розмірі їх вартості (100 % зносу). Для цілей даного абзацу суттєвість визначається відповідно до вимог до основних засобів, встановлених Податковим кодексом України.

Малоцінні необоротні матеріальні активи з нарахуванням зносом подаються у фінансовій звітності на нетто-основі і не розкриваються окремо в примітках до річної фінансової звітності. Нарахування зносу малоцінних необоротних матеріальних активів відноситься до витрат за функціональним призначенням.

Об'єкти соціальної інфраструктури, які генерують економічні вигоди, обліковуються в складі інших основних засобів та подаються у Звіті про фінансовий стан у складі основних засобів. Об'єкти соціальної інфраструктури, які не генерують економічні вигоди, та основні засоби невиробничого характеру обліковуються в складі інших основних засобів з нарахуванням амортизації відповідно до цієї Облікової політики, а у фінансовій звітності подаються у звіті про фінансовий стан в складі необоротних активів як інші необоротні активи.

Об'єкти основних засобів, які були придбані (побудовані) з метою продажу, класифікуються як товари для перепродажу та враховуються відповідно до глави 6 «Запаси» цього розділу.

У своїй звітності Компанія використовує модель обліку за собівартістю.

Після визнання активом, об'єкт основних засобів слід обліковувати за його собівартістю мінус будь-яка накопичена амортизація та будь-які накопичені збитки від зменшення корисності.

Перегляд облікових оцінок щодо основних засобів (термін корисної служби, метод амортизації, ліквідаційна вартість тощо) здійснюється щонайменше на річну звітну дату (або на дату річної інвентаризації, що максимально наближена до звітної дати), або частіше, за наявності явних свідчень їх змін.

Амортизація основних засобів розраховується прямолінійним методом відповідно до строків корисної служби.

Для цілей розрахунку амортизації обов'язково визначається ліквідаційна вартість основних засобів.

Нарахування амортизації на актив починається з місяця наступного за місяцем придатності активу до використання і проводиться щомісячно до дати вибуття активу та припинення його визнання.

Амортизація об'єктів інших необоротних активів, включених до складу малоцінних необоротних матеріальних активів нараховується в момент готовності до експлуатації у сумі 100% собівартості.

Запаси

Запаси відображаються за найменшою з двох величин: первісної вартості і чистої вартості реалізації. Первісна вартість запасів включає вартість сировини і, у разі необхідності, прямі витрати на оплату праці і ті накладні витрати, які були понесені в зв'язку з доведенням запасів до їх поточного стану та місця розташування. Вартість запасів визначається за методом середньозваженої вартості. Чиста вартість реалізації розраховується виходячи з передбачуваної ціни продажу, за вирахуванням всіх передбачуваних витрат на завершення виробництва і витрат на маркетинг, реалізацію і збут.

Виручка

Визнання, оцінка, подання та розкриття виручки здійснюється у відповідності до вимог МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» (МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»).

Об'єктом обліку виручки є індивідуальний контракт з клієнтом. Під контрактом розуміється угода між двома або більше сторонами, яка породжує юридично захищені права та обов'язки, яка необов'язково має юридичну форму договору.

Дохід визнається, коли (або у міру того, як) Компанія задовольняє зобов'язання щодо виконання, передаючи обіцяний товар або послугу (тобто актив) клієнтові. Актив передається, коли (або у міру того, як) клієнт отримує контроль над таким активом.

Продовження Додатку К

Перегляд оцінки угод, не визнаних контрактами на попередні дати внаслідок невідповідності критеріям визнання, на предмет їх визнання здійснюється щонайменше на кожну проміжну звітну дату або за наявності очевидних подій, що свідчать про відповідність критеріям визнання.

З метою визнання виручки прогресивно, у випадках дозволених МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», застосовується метод результатів, зокрема, аналіз виконання обов'язків, завершених на дату оцінки, що підтверджується актами виконаних робіт (наданих послуг).

За наявності компоненту фінансування в угодах з продажу застосовується спрощення практичного характеру щодо незастосування коригувань виручки, якщо в момент укладення угоди очікується, що період між поставкою і оплатою становить не більше 12 місяців.

Контрактні активи подаються у звіті про фінансовий стан у складі поточних активів окремо від дебіторської заборгованості, якщо термін їх перетворення у дебіторську заборгованість не перевищує 12 місяців з дати визнання виручки або зі звітної дати, або як необоротний актив в протилежному випадку.

Контрактні зобов'язання подаються у звіті про фінансовий стан у складі поточних зобов'язань окремо від кредиторської заборгованості, якщо термін їх перетворення у кредиторську заборгованість не перевищує 12 місяців з дати визнання попередньої оплати (чи зобов'язання з повернення) або зі звітної дати, або як довгострокові зобов'язання в протилежному випадку.

Якщо інші операційні доходи підпадають під сферу дії МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», вони визнаються відповідно до вищенаведених положень облікової політики. Якщо інші операційні доходи підпадають під сферу дії інших МСБО і МСФЗ, вони визнаються відповідно до вимог цих стандартів.

Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за визначений період часу, то дохід визнається шляхом рівномірного його нарахування за цей період (крім випадків, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг).

Якщо виручка від надання послуг не може бути достовірно оцінена і не існує імовірності відшкодування понесених витрат, то виручка не визнається, а понесені витрати визнаються витратами періоду в якому були понесені, і подаються у складі інших операційних витрат у звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід.

При реалізації товарів, готової продукції, робіт та послуг за договорами комісії (агентськими договорами) виручка визнається за умови дотримання критеріїв, передбачених МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» на дату, яка зазначена у звіті комісонера (агента), якщо інше не передбачено умовами договору, укладеного між сторонами.

З метою перерахунку доходів і витрат, виражених в іноземній валюті, застосовується обмінний курс НБУ.

Резерви

Резерви визнаються, коли у Товариства є поточне зобов'язання (юридичне або обумовлені нормами ділового обороту), яке виникло в результаті минулих подій, існує ймовірність, що Товариство повинно буде погасити дане зобов'язання, а розмір таких зобов'язань може бути достовірно оцінений.

Сума, визнана в якості резерву, є найкращою оцінкою компенсації, необхідної для врегулювання поточного зобов'язання на кінець звітної періоду, беручи до уваги всі ризики і невизначеності, супутні даним зобов'язанням. У тих випадках, коли резерв оцінюється з використанням потоків грошових коштів, за допомогою яких передбачається погасити поточний зобов'язання, його балансова вартість являє собою поточну вартість даних потоків грошових коштів (коли вплив вартості грошей у часі буде неістотним).

У тих випадках, коли деякі або всі економічні вигоди, які потрібні для реалізації резерву, передбачається отримати від третьої сторони, така дебіторська заборгованість визнається як актив, якщо точно відомо, що компенсація буде отримана і суму такої дебіторської заборгованості можна визначити достовірно.

Згідно з українським законодавством працівники мають право на одержання щорічної оплачуваної відпустки. Невикористані дні оплачуваних відпусток переносяться на наступні періоди. У разі розірвання трудового угоди невикористані працівником дні відпустки компенсуються в повному обсязі коштами.

Фінансові інструменти

Фінансові активи та фінансові зобов'язання визнаються, коли Товариство стає стороною в контрактних взаємовідносинах щодо даного інструменту. Фінансові активи і фінансові зобов'язання спочатку оцінюються за справедливою вартістю. Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо він не оцінюється за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Компанія під час первісного визнання має право безвідклично призначити фінансовий актив як такий, що оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо таке рішення усуває або значно зменшує невідповідність в оцінці або визнанні, що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків і збитків за ними на різних основах.

Метод ефективної процентної ставки

Метод ефективної процентної ставки являє собою метод розрахунку амортизованої вартості боргового інструменту та розподілу процентних доходів протягом відповідного періоду. Ефективна процентна ставка являє собою ставку,

Продовження Додатку К

яка точно дисконтує очікувані майбутні надходження грошових коштів, включаючи всі гонорари за договорами сплачені або отримані, які становлять невід'ємну частину ефективної процентної ставки, витрати на операцію та інші премії або дисконти, протягом якого очікується використання боргового інструменту або , коли доцільно, коротшого періоду до чистої балансової вартості на момент первісного визнання.

Доходи визнаються на основі ефективної процентної ставки для боргових інструментів, крім фінансових активів, що класифіковані як оцінюються за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки у складі прибутку або збитку.

Фінансові активи

Компанія класифікує фінансові активи як такі, що надалі оцінюються за

- амортизованою собівартістю,
- справедливою вартістю через інший сукупний дохід або
- справедливою вартістю через прибуток або збиток

Класифікація здійснюється на основі обох таких критеріїв:

- бізнес-моделі суб'єкта господарювання з управління фінансовими активами; та
- устанавленими договором характеристиками грошових потоків за фінансовим активом.

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою собівартістю в разі одночасного дотримання обох зазначених нижче умов:

- фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для одержання договірних грошових потоків; і
- договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми.

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у разі одночасного дотримання обох зазначених нижче умов:

- фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів, і
- договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми.

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо він не оцінюється за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Компанія під час первісного визнання має право безвідклично призначити фінансовий актив як такий, що оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо таке рішення усуває або значно зменшує невідповідність в оцінці або визнанні, що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків і збитків за ними на різних основах.

Фінансові зобов'язання

Компанія здійснює класифікацію всіх фінансових зобов'язань як таких, що в подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю, за винятком:

- фінансових зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.
- фінансових зобов'язань, що виникають у разі невідповідності передавання фінансового активу критеріям для припинення визнання або в разі застосування підходу подальшої участі.
- договорів фінансової гарантії.
- умовної компенсації, визнаної набувачем при об'єднанні бізнесу, до якого застосовується МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу».

Компанія має право під час первісного визнання безвідклично віднести фінансове зобов'язання до категорії тих, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо таке рішення забезпечує надання більш доречної інформації через одну з таких причин:

- воно усуває або значно зменшує невідповідність в оцінці або визнанні, що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків і збитків за ними на різних основах; або
- група фінансових зобов'язань або фінансових активів і фінансових зобов'язань перебуває в управлінні, а її показники ефективності оцінюються на основі справедливої вартості згідно з документально оформленою стратегією управління ризиком або стратегією інвестування.

Продовження Додатку К

Взаємозалік фінансових активів та зобов'язань

Фінансові активи та фінансові зобов'язання не підлягають взаємозаліку за винятком тих випадків, коли Компанія:

- на поточний момент має законне право на залік визнаних сум (існує договір між сторонами про взаємозалік заборгованостей); і
- має намір або провести розрахунок шляхом заліку зустрічних вимог, або одночасно реалізувати актив та виконати зобов'язання.

Первісна оцінка фінансових активів та зобов'язань

За винятком торговельної дебіторської заборгованості, Компанія під час первісного визнання оцінює фінансовий актив або фінансове зобов'язання за його справедливою вартістю плюс або мінус (у випадку фінансового активу або фінансового зобов'язання, що не оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток) витрати на операцію, що можуть бути безпосередньо віднесені на придбання або випуск фінансового активу або фінансового зобов'язання.

При первісному визнанні Компанія оцінює торговельну дебіторську заборгованість за ціною операції (згідно з визначенням, наведеним у МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»), якщо торговельна дебіторська заборгованість не містить значного компоненту фінансування згідно з МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».

Подальша оцінка фінансових активів та зобов'язань

Подальша оцінка фінансового активу або фінансового зобов'язання здійснюється відповідно до його класифікації.

Кредити та дебіторська заборгованість

Кредити та дебіторська заборгованість є непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими платежами, які не котируються на активному ринку. Кредити та дебіторська заборгованість (включаючи кредити, надані постачальникам Товариства, торговельну та іншу дебіторську заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти) оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки, за вирахуванням будь-якого знецінення. Процентні доходи визнаються шляхом застосування ефективної процентної ставки, за винятком короткострокової дебіторської заборгованості, коли вплив дисконтування буде неістотним.

Відповідні резерви під сумнівну заборгованість визнаються в прибутку чи збитку, коли є об'єктивні свідчення того, що актив знецінився. Визнаний резерв оцінюється як різниця між балансовою вартістю та теперішньою вартістю очікуваних майбутніх грошових потоків, дисконтованих за ефективною процентною ставкою, розрахованої при первісному визнанні.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають кошти в касі, грошові кошти на рахунках в банках і депозити з первісним строком погашення до трьох місяців.

Власний капітал

Власний капітал — це частина в активах Компанії, що залишається після вирахування його зобов'язань (чисті активи). Власний капітал Компанії складається з:

- Зареєстрований (статутний) капітал;
- Додатковий капітал;
- Резервний капітал;

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

Позики і корпоративні облігації

Позики і облігації, на які нараховуються відсотки, спочатку оцінюються за справедливою вартістю, за вирахуванням прямих витрат на здійснення операції, а згодом оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки.

Будь-яка різниця між надходженнями (за вирахуванням витрат на здійснення операції) і сумою погашення або відшкодування визнається протягом строку дії позик і відбивається як фінансові витрати.

Торгова та інша кредиторська заборгованість

Кредиторська заборгованість оцінюється при первісному визнанні за справедливою вартістю і згодом оцінюється за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки.

Оренда

Об'єктом обліку в операціях оренди є окремий договір оренди.

Якщо договір оренди має опцію пролонгації і очікується, що Товариство скористається таким правом пролонгації, розрахунковим періодом для оцінки прав оренди і зобов'язань з оренди приймається:

Продовження Додатку К

- за об'єктами нерухомості – до 5 років включно ;
- за іншими об'єктами – до 3 років включно.

Після первісного визнання у сумі теперішньої вартості орендних платежів, які ще не здійснені на дату визнання, оцінка активу у вигляді права оренди здійснюється за первісною вартістю, крім виключень, передбачених МСФЗ 16 «Оренда».

Нарахування амортизації об'єктів прав оренди здійснюється на щомісячній основі, починаючи з місяця наступного за місяцем визнання активу і проводиться щомісячно до дати вибуття активу та припинення його визнання. Товариство не застосовує спрощення практичного характеру щодо обліку компонентів, які не є орендою разом з компонентом, який є орендою. В договорах оренди, в яких товариство виступає орендарем, компоненти оренди відокремлюються від компонентів, які не є орендою і які обліковуються згідно з іншими стандартами (наприклад, комунальні платежі та інші додаткові платежі, передбачені договорами оренди).

Для цілей застосування спрощень практичного характеру активами низької вартості вважаються активи вартістю менше ніж 30 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року. Права оренди об'єктів низької вартості не визнаються у звіті про фінансовий стан. Орендні платежі (витрати) в операціях оренди активів низької вартості визнаються лінійним методом протягом терміну оренди.

Активи у вигляді прав оренди відображаються у звіті про фінансовий стан у складі інших необоротних активів із розкриттям детальної інформації у примітках до фінансової звітності. Зобов'язання за договорами оренди відображаються у звіті про фінансовий стан у складі інших довгострокових і поточних зобов'язань із розкриттям детальної інформації у примітках до фінансової звітності.

Якщо Компанія є орендодавцем, при класифікації оренди в якості фінансової або операційної використовуються вимоги п.63-64 МСФЗ 16 «Оренда».

Розподіл орендних платежів за договорами оренди здійснюється з використанням ставки дисконтування / процентної ставки, джерелом визначення якої слугують статистичні дані Національного Банку України про кредитні ставки за новими кредитами нефінансовим корпораціям з врахуванням строку та валюти фінансування.

Витрати на позики

Витрати на позики включають:

- а) витрати на сплату відсотків та комісій по запозиченнях, обчислені за допомогою методу ефективного відсотка, як описано в МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка», щодо довгострокових позик (строком більше 12 місяців);
- б) витрати на сплату відсотків та комісій по запозиченнях у розмірі фактичних витрат на сплату відсотків у періоді, щодо короткострокових позик (строком не більше 12 місяців);
- б) фінансові витрати, пов'язані з фінансовою орендою і визнані згідно з МСБО 16 «Оренда»;
- в) курсові різниці, які виникають унаслідок отримання позик в іноземній валюті, якщо вони розглядаються як коригування витрат на сплату відсотків.

Виплати працівникам

Зобов'язання Товариства по внесках відповідно за пенсійними планами з встановленими внесками, в тому числі внесків до Державного пенсійного фонду України, визнаються в складі витрат на виплати працівникам в тому періоді, в якому вони підлягають сплаті.

Заробітну плату, внески до фондів соціального страхування, оплачувані щорічні відпустки та лікарняні, премії і не грошові винагороди нараховуються у відповідних періодах. Товариство перераховує ЄСВ із заробітної плати своїх співробітників, відповідно до законодавства України. Ці виплати відносяться на витрати того періоду, в якому вони були понесені. Після виходу працівника на пенсію фінансові зобов'язання Товариства щодо соціальних виплат припиняються, і всі подальші виплати працівникам, які вийшли на пенсію, відносяться до компетенції державних і приватних накопичувальних пенсійних фондів.

Оподаткування

Витрати з податку на прибуток представляють собою суму поточного та відстроченого податків.

Поточний податок - Поточні зобов'язання з податку на прибуток визначаються на основі оподаткованого прибутку за рік. Оподатковуваний прибуток відрізняється від прибутку або збитку, відображених у складі прибутку або збитку, так як в неї не включаються статті доходів або витрат, які підлягають оподаткуванню або віднесенню на валові витрати в цілях оподаткування в інші роки, а також вона не включає статті, які ніколи не оподатковуються або не відносяться до валових витрат з метою оподаткування. Зобов'язання Товариства з поточного податку на прибуток розраховується з використанням податкових ставок, що діють або фактично діючих на кінець звітного періоду.

Відстрочений податок - відстрочений податок визнається у відношенні різниць між балансовою вартістю активів і зобов'язань в цій фінансовій звітності та відповідною податковою базою, яка використовується для розрахунку

Продовження Додатку К

оподаткованого прибутку, і враховується з використанням методу балансових зобов'язань. Відстрочені податкові зобов'язання, як правило, визнаються для всіх тимчасових різниць, а відстрочені податкові активи зазвичай визнаються для всіх тимчасових різниць, що відносяться на валові витрати, в тій мірі, в якій існує ймовірність отримання достатнього оподаткованого прибутку, за рахунок якого можна буде реалізувати дані тимчасові різниці, що відносяться на валові витрати. Такі податкові активи і зобов'язання не визнаються, якщо тимчасові різниці виникають в результаті гудвілу або внаслідок первісного визнання (крім випадків об'єднання підприємств) інших активів і зобов'язань в рамках операції, яка не впливає ні на оподатковуваний, ні на обліковий прибуток.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються щодо тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні підприємства та асоційовані компанії, а також за участю в спільних підприємствах, крім випадків коли Товариство може контролювати сторнування тимчасової різниці і існує ймовірність того, що тимчасова різниця не буде сторнована в доступному для огляду майбутньому. Відстрочені податкові активи, що виникають по тимчасових різницях, що відносяться на валові витрати, які пов'язані з такими інвестиціями і частками участі, визнаються тільки з урахуванням ступеня впевненості в тому, що буде отримана достатня оподатковуваний прибуток, яка дозволить реалізувати вигоди від тимчасових різниць, і що тимчасові різниці будуть сторнувати в доступному для огляду майбутньому.

Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на кожну звітну дату та зменшується в тій мірі, в якій більше не існує ймовірності того, що буде отримана достатня оподатковуваний прибуток, що дозволяє відшкодувати частину або всю суму даного активу.

Відстрочені податкові активи і зобов'язання оцінюються виходячи з податкових ставок, які, імовірно, будуть застосовуватися в періоді реалізації відповідних активів або погашення відповідних зобов'язань на основі податкових ставок (та податкових законів), що діють або фактично діючих на звітну дату. Оцінка відстрочених податкових зобов'язань і активів відображає податкові наслідки, які могли б виникнути в залежності від способу, яким Товариство припускає, на звітну дату, відшкодувати актив або погасити балансову вартість своїх активів і зобов'язань.

Поточний і відстрочений податки визнаються в прибутку чи збитку, крім тих випадків коли вони відносяться до статей, які визнаються в складі інших сукупних доходів або безпосередньо у складі капіталу. В цьому випадку поточний і відстрочений податки також визнаються у складі інших сукупних доходів або безпосередньо у складі капіталу, відповідно. У разі коли поточний або відстрочений податки виникають при первісному обліку об'єднання підприємств, податкове вплив включається в облік об'єднання підприємств.

Дивіденди

Дивіденди визнаються в складі власного капіталу як його зниження в тому періоді, в якому вони були оголошені. Дивіденди оголошені, але не сплачені станом на звітну дату, визнаються як зобов'язання на звітну дату.

Визнання доходів

Доходи від реалізації оцінюються за справедливою вартістю компенсації отриманої або підлягає отриманню. Сума доходів зменшується на суму передбачуваних повернень від клієнтів, торгових знижок та інших аналогічних резервів.

Доходи від реалізації товарів визнаються за умови виконання всіх наведених нижче умов:

- Товариство передало покупцеві суттєві ризики і вигоди, пов'язані з володінням товаром;
- Банк не зберігає за собою ні управлінських функцій в тій мірі, яка зазвичай асоціюється з володінням товарами, ні фактичного контролю над проданими товарами;
- сума виручки може бути достовірно визначена;
- існує висока ймовірність отримання економічних вигід, пов'язаних з операцією;
- понесені або очікувані витрати, пов'язані з угодою, можуть бути достовірно визначені.

При цьому доходи від реалізації товарів визнаються в момент їх доставки і передачі права володіння покупцеві.

6. Нові та переглянуті стандарти та інтерпретації

6.1. Прийняття до застосування нових та переглянутих стандартів

В цілому, облікова політика відповідає тій, що застосовувалась у попередньому звітному році. Деякі нові стандарти та інтерпретації стали обов'язковими для застосування з 1 січня 2023 року або після цієї дати.

В цій фінансовій звітності не відображається дострокове застосування стандартів, поправок до них або роз'яснень до дати їх вступу в силу.

Товариство вперше застосувало деякі стандарти та поправки, які набувають чинності щодо річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати (якщо не вказано інше).

Продовження Додатку К

У травні 2020 року Рада з МСФЗ випустила поправки до МСФЗ 3, мета яких - замінити посилання на «Концепцію підготовки та подання фінансової звітності», випущену в 1989 році, на посилання на «Концептуальні основи подання фінансових звітів», випущені в березні 2018 року, без внесення значних змін у вимоги стандарту. Дані поправки вступають в силу для річних періодів і застосовуються перспективно.

Товариство вперше застосувала деякі стандарти та поправки, які набувають чинності щодо річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати (якщо не вказано інше). Товариство не застосовувала достроково стандарти, роз'яснення чи поправки, які були випущені, але ще не набрали чинності.

МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування»

МСФЗ (IFRS) 17 «Страхові контракти» — це всеосяжний новий стандарт бухгалтерського обліку для страхових контрактів, який охоплює визнання та оцінку, представлення та розкриття інформації. МСФЗ 17 замінює МСФЗ 4 «Страхові контракти». МСФЗ 17 застосовується до всіх типів договорів страхування (тобто договорів страхування життя, страхування, не пов'язаного з життям, прямого страхування та перестрахування), незалежно від типу суб'єктів господарювання, які їх випускають, а також до певних гарантій та фінансових інструментів із функціями дискреційної участі. Є кілька винятків із сфери застосування. Загальна мета МСФЗ 17 полягає в тому, щоб забезпечити комплексну модель бухгалтерського обліку для страхових контрактів, яка є більш корисною та послідовною для страховиків, охоплюючи всі відповідні аспекти бухгалтерського обліку. В основі МСФЗ 17 лежить загальна модель, доповнена наступним:

- Спеціальні модифікації для договорів страхування з умовами прямої участі (метод змінної винагороди).
- Спрощений підхід (підхід на основі розподілу премії) переважно для короткострокових договорів.

Цей стандарт не застосовується до Товариства.

Поправки до МСБО (IAS) 8 - Визначення облікових оцінок

Поправки до МСБО 8 пояснюють різницю між змінами в облікових оцінках, змінами в обліковій політиці та виправленням помилок. Вони також пояснюють, як суб'єкти господарювання використовують методи вимірювання та вхідні дані для розробки облікових оцінок.

Ці поправки не вплинули фінансову звітність товариства.

Поправки до МСБО (IAS) 1 та Практичні рекомендації застосування МСФЗ 2 щодо застосування МСФЗ – Розкриття інформації про облікову політику

Поправки до МСБО (IAS) 1 та Практичні рекомендації застосування МСФЗ 2 «Формування суджень про суттєвість» містять вказівки та приклади, які допоможуть суб'єктам господарювання застосовувати судження щодо суттєвості до розкриття інформації про облікову політику. Поправки спрямовані на те, щоб допомогти суб'єктам господарювання розкривати більш корисну інформацію про облікову політику за рахунок заміни вимоги про розкриття організаціями «значних положень» облікової політики на вимогу про розкриття «істотної інформації» про облікову політику, а також за рахунок додавання керівництва щодо того, як суб'єкти господарювання повинні застосовувати поняття суттєвості при ухваленні рішень про розкриття інформації про облікову політику.

Ці поправки вплинули на розкриття товариством облікової політики, але не на оцінку, визнання або подання будь-яких статей у фінансовій звітності товариства.

Поправки до МСБО (IAS) 12 - Відстрочений податок, пов'язаний з активами та зобов'язаннями, що виникають внаслідок однієї операції

Поправки до МСБО 12 «Податок на прибуток» звужують сферу застосування винятку для початкового визнання, тому воно більше не застосовується до операцій, які призводять до однакових тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню та вирахуванню, таких як оренда та зобов'язання щодо виведення з експлуатацію.

Ці поправки не вплинули фінансову звітність товариства.

Поправки до МСБО (IAS) 12 - Міжнародна податкова реформа — Правило щодо недооподаткованих платежів

Поправки до МСБО 12 були внесені у відповідь на загальні правила протидії розмиванню податкової бази й виведенню прибутку з-під оподаткування ОЕСР (Pillar Two) і включають:

- Обов'язковий тимчасовий виняток із визнання відстрочених податків та розкриття інформації про відстрочені податки, що виникають у результаті юрисдикційного впровадження загальних правил протидії розмиванню податкової бази й виведенню прибутку з-під оподаткування; та
- Вимоги щодо розкриття інформації для суб'єктів господарювання, яких це стосується, щоб допомогти користувачам фінансової звітності краще зрозуміти вплив на оподаткування суб'єкта господарювання в результаті впровадження загальних правил протидії розмиванню податкової бази й виведенню прибутку з-під оподаткування, особливо до дати його вступу в силу.

Обов'язковий тимчасовий виняток, використання якого має бути розкрито, застосовується негайно. Решта вимог щодо розкриття інформації застосовуються до річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати, але не до проміжних звітних періодів, що закінчуються 31 грудня 2023 року або раніше.

Ці поправки не вплинули фінансову звітність товариства.

Продовження Додатку К

6.2. Стандарти, які були випущені, але ще не набули чинності

Нижче наведено нові стандарти, виправлення та роз'яснення, які були випущені, але ще не набрали чинності на дату випуску фінансової звітності Товариства. Товариство має намір застосувати ці стандарти, поправки та роз'яснення, якщо застосовно, з дати набуття ними чинності.

Поправки до МСФЗ 16 - Зобов'язання щодо оренди при продажу та зворотній оренді

У вересні 2022 року IASB випустив поправки до МСФЗ (IFRS) 16, щоб уточнити вимоги, які продавець-орендар використовує для оцінки зобов'язань з оренди, що виникають під час операції з продажу та зворотної оренди, щоб гарантувати, що продавець-орендар не визнає жодної суми прибутку чи збитку що стосується права використання, яке він зберігає.

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або після цієї дати, і повинні застосовуватися ретроспективно до операцій з продажу та зворотної оренди, укладених після дати першого застосування МСФЗ 16. Дозволяється дострокове застосування, і цей факт має бути розкритий.

Прийняття поправок не завдасть жодного впливу на фінансовий стан або показники діяльності Товариства та будь-які розкриття інформації у фінансовій звітності.

Поправки до МСБО 1 - Класифікація зобов'язань як поточних або непоточних

У січні 2020 року та жовтні 2022 року IASB випустив поправки до параграфів 69–76 МСБО 1, щоб конкретизувати вимоги щодо класифікації зобов'язань як поточних або непоточних. Поправки уточнюють:

- Що означає право на відстрочку врегулювання
- Право на відстрочку має існувати на кінець звітного періоду
- На що класифікацію не впливає ймовірність того, скористається чи ні суб'єкт господарювання своїм правом на відстрочку
- Умови зобов'язання не впливатимуть на його класифікацію, лише якщо вбудований похідний інструмент у конвертоване зобов'язання сам є інструментом власного капіталу

Крім того, було введено вимогу щодо необхідності розкриття інформації, коли зобов'язання, що впливають із кредитної угоди, класифікуються як непоточні, а право суб'єкта господарювання відстрочити погашення залежить від дотримання майбутніх умов протягом дванадцяти місяців.

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або після цієї дати, і повинні застосовуватися ретроспективно.

Наразі товариство оцінює вплив цих поправок на поточну практику та оцінює, чи можуть існуючі кредитні угоди вимагати перегляду.

Поправки до МСБО 7 та МСФЗ 7 - Угоди фінансування постачальників

У травні 2023 року IASB випустив поправки до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» і МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття», щоб уточнити характеристики угод фінансування постачальників і вимагати додаткових розкриттів щодо таких угод. Вимоги щодо розкриття інформації, які містяться в поправках, спрямовані на те, щоб допомогти користувачам фінансової звітності зрозуміти вплив угод фінансування постачальників на зобов'язання суб'єкта господарювання, грошові потоки та ризик ліквідності.

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або після цієї дати. Дозволено дострокове застосування, і цей факт має бути розкритий.

Очікується, що ці поправки не матимуть істотного впливу на фінансову звітність товариства.

Поправки слід застосовувати до операцій, які відбуваються на або після початку самого раннього представленого порівняльного періоду. Крім того, на початку самого раннього представленого порівняльного періоду відстрочений податковий актив (за умови наявності достатнього оподатковуваного прибутку) і відстрочене податкове зобов'язання також слід визнавати для всіх тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню та оподаткуванню, пов'язаних із зобов'язаннями щодо оренди та виведення з експлуатації.